

FRØYA KOMMUNE

KOMMUNESTYRET		Saksliste
Møtested: Kommunestyresalen, Frøya herredshus	Møtedato: 11.04.2019	Kl. 15:00 - 18:00

Møteinnkalling

Medlemmene innkalles herved til overnevnte møte. Forfall må straks meldes til informasjonen, Tlf 72 46 32 00 eller til postmottak@froya.kommune.no
Varamedlemmer møter etter nærmere beskjed.

Sakliste:

Saksnr.	Arkivsaksnr. Innhold
51/19	19/964 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 28.03.19
52/19	18/3228 KLAGE PÅ DETALJPLAN, MILJØ-, TRANSPORT OG ANLEGGSPLAN (MTA) - FRØYA VINDKRAFTVERK
53/19	19/441 PROSESSVARSEL - OMGJØRING AV DISPENSASJONSVEDTAK - VINDKRAFT
54/19	19/974 ORDFØRERS ORIENTERING

Sistranda, 10.04.19

Berit Flåmo
Ordfører

Siv-Tove Skarshaug
Sekretær

Saksdokumentene er lagt ut til offentlig ettersyn på følgende sted:

www.froya.kommune.no.

FRØYA KOMMUNE

Kommunestyret		Møtebok
Møtedato:	Arkivsaksnr:	Sak nr:
11.04.2019	19/964	51/19
Saksbehandler:	Arkivkode:	Gradering:
Siv-Tove Skarshaug	033	

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
51/19	Kommunestyret	11.04.2019

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 28.03.19

Forslag til vedtak:

Protokoll fra møte 28.03.19 godkjennes som framlagt.

Vedlegg:

Protokoll fra møte 28.03.19

FRØYA KOMMUNE

Kommunestyret		Møtebok
Møtedato:	Arkivsaksnr:	Sak nr:
11.04.2019	18/3228	52/19
Saksbehandler:	Arkivkode:	Gradering:
Nils Jørgen Karlsen	S82 &13	

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
192/18	Formannskapet	04.12.2018
166/18	Kommunestyret	13.12.2018
26/19	Formannskapet	26.02.2019
13/19	Kommunestyret	28.02.2019
65/19	Formannskapet	11.04.2019
52/19	Kommunestyret	11.04.2019

KLAGE PÅ DETALJPLAN, MILJØ-, TRANSPORT OG ANLEGGSPLAN (MTA) - FRØYA VINDKRAFTVERK

Forslag til vedtak:

Frøya kommune gir følgende uttalelse som klage på MTA-vedtaket:

- Frøya kommune fastholder at valget av vindturbiner, som gir en høyde på 180 meter, er en stor endring av tiltaket, som vil gi negative konsekvenser når det gjelder bl.a. synlighet og naturmangfold. Kommunestyret i Frøya kommune fastholder derfor at omsøkt høyde på vindturbinene ikke godkjennes, og at NVE kun tillater høyder i tråd med tidligere kommuniserte planer
- Frøya kommune fastholder at plasseringen av turbin 1 og 2 ikke skal tillates. Hensynet til den utsatte hubro-bestanden på Frøya og hensynet til Røssvassmyras sårbarhet kan ikke tilsesettes
- Frøya kommune mener det er kritikkverdig av NVE å ikke avvente endelig behandling av detaljplan/ MTA inntil folkeavstemning var avholdt

Behandling/vedtak i Kommunestyret den 28.02.2019 sak 13/19

Vedtak:

Kommunestyret i Frøya ønsker å forsterke høringsuttalelsen i K-sak 166/18, datert 13.12.2018 og oversender NVE følgende tilleggsuttalelse:

Valget av vindturbiner, som gir en høyde på 180 meter, er en stor endring av tiltaket, som vil gi negative konsekvenser når det gjelder bl.a. synlighet og naturmangfold. Kommunestyret i Frøya kommune krever derfor at omsøkt høyde på vindturbinene ikke godkjennes, og at NVE tillater høyder i tråd med tidligere kommuniserte planer.

Vedtatt med 13 mot 9 stemmer.

Frøya kommune ber NVE sikre at konsekvensene av de foreslåtte endringene av møllehøyde og turbinstørrelse utredes og behandles i samsvar med forskrift om konsekvensutredning.

Frøya kommune har i tillegg vedtatt ny folkeavstemning i K-sak 03/19, datert 31.01.2019, JA eller NEI til vindkraftverk på Frøya. Denne gjennomføres 02.04.19. NVE bes om å avvente endelig behandling av detaljplan/ MTA inntil folkeavstemning er avholdt.

Enstemmig.

Kommunestyrets behandling i møte 28.02.19:

Kristin Furunes Strømskag erklærte seg inhabil da hun er involvert med saksbehandlingen i saken. Kjartan Ervik tiltrer møtet under behandling av saken.

Følgende forslag til tillegg i vedtak ble fremmet av Ap og Sv:

Frøya kommune ber NVE sikre at konsekvensene av de foreslåtte endringene av møllehøyde og turbinstørrelse utredes og behandles i samsvar med forskrift om konsekvensutredning.

Enstemmig.

Formannskapetets innstilling:

Kommunestyret i Frøya ønsker å forsterke høringsuttalelsen i K-sak 166/18, datert 13.12.2018 og oversender NVE følgende tilleggsuttalelse:

Valget av vindturbiner, som gir en høyde på 180 meter, er en stor endring av tiltaket, som vil gi negative konsekvenser når det gjelder bl.a. synlighet og naturmangfold. Kommunestyret i Frøya kommune krever derfor at omsøkt høyde på vindturbinene ikke godkjennes, og at NVE tillater høyder i tråd med tidligere kommuniserte planer.

Vedtatt med 13 mot 9 stemmer avgitt av H, V, Sp og Frp.

Følgende omforente forslag til vedtak ble fremmet:

Frøya kommune har i tillegg vedtatt ny folkeavstemning i K-sak 03/19, datert 31.01.2019, JA eller NEI til vindkraftverk på Frøya. Denne gjennomføres 02.04.19. NVE bes om å avvente endelig behandling av detaljplan/ MTA inntil folkeavstemning er avholdt.

Enstemmig.

Følgende forslag til vedtak ble fremmet av H, V, Sp og Frp:

1. Kommunestyret ber rådmannen om å utforme et brev til tiltakshaver av den planlagte vindmølleparken, der det orienteres om at vindmøller med samlet høyde på 180 meter og turbinstørrelse på 4,3 MW vil kreve planendring/ny dispensasjon fra kommuneplanens arealdisponering til LNF-formål, og at dispensasjon innvilget 10.03.2016 ikke gir rett til å etablere annet en det anlegget som var beskrevet i konsesjonssøknad fra mars 2012 og NVEs konsesjonsvedtak fra 2012.

2. Kommunestyret ber rådmannen om å sende NVE et brev i samsvar med ovennevnte strekpunkt.

3. Kommunestyret legger til grunn at kommunens dispensasjonsvedtak av 10.03.16 faller bort etter 3 år, hvis ikke anleggsarbeidene for dispensasjonspliktige tiltak i det kartfestede konsesjonsområdet er igangsatt innen utløpet av treårsfristen.

Falt med 9 mot 13 stemmer avgitt av Ap og Sv.

Behandling/vedtak i Formannskapet den 26.02.2019 sak 26/19

Vedtak:

Kommunestyret i Frøya ønsker å forsterke høringsuttalelsen i K-sak 166/18, datert 13.12.2018 og oversender NVE følgende tilleggsuttalelse:

Valget av vindturbiner, som gir en høyde på 180 meter, er en stor endring av tiltaket, som vil gi negative konsekvenser når det gjelder bl.a. synlighet og naturmangfold. Kommunestyret i Frøya kommune krever derfor at omsøkt høyde på vindturbinene ikke godkjennes, og at NVE tillater høyder i tråd med tidligere kommuniserte planer.

Frøya kommune har i tillegg vedtatt ny folkeavstemning i K-sak 03/19, datert 31.01.2019, JA eller NEI til vindkraftverk på Frøya. Denne gjennomføres 02.04.19. NVE bes om å avvente endelig behandling av detaljplan/ MTA inntil folkeavstemning er avholdt.

Vedtatt med 4 mot 3 stemmer

Formannskapetets behandling i møte 26.02.19:

Rådmanns forslag:

Kommunestyret i Frøya ønsker å forsterke høringsuttalelsen i K-sak 166/18, datert 13.12.2018 og oversender NVE følgende tilleggsuttalelse:

«Valget av vindturbiner, som gir en høyde på 180 meter, er en stor endring av tiltaket. Kommunestyret i Frøya kommune henstiller derfor NVE å pålegge tiltakshaver endring av planlagt vindmøllehøyde, slik at høyden er i tråd med tidligere kommuniserte planer»

Frøya kommune har i tillegg vedtatt ny folkeavstemning i K-sak 03/19, datert 31.01.2019, JA eller NEI til vindkraftverk på Frøya. Denne gjennomføres 02.04.19. Frøya kommune oversender resultatet til NVE så raskt dette foreligger.

Falt enstemmig.

Følgende forslag til vedtak ble fremmet av V, H, Sp og Frp:

1. Formannskapet instruerer rådmannen om å utforme et brev til tiltakshaver av den planlagte vindmølleparken, der det orienteres om at vindmøller med samlet høyde på 180 meter og turbinstørrelse på 4,3 MW vil kreve planendring/ny dispensasjon fra kommuneplanens arealdisponering til LNF-formål, og at dispensasjon innvilget 10.03.2016 ikke gir rett til å etablere annet en det anlegget som var beskrevet i konsesjonssøknad fra mars 2012 og NVEs konsesjonsvedtak fra 2012.
2. Formannskapet instruerer rådmannen om å sende NVE et brev i samsvar med ovennevnte strekpunkt.
3. Formannskapet legger til grunn at kommunens dispensasjonsvedtak av 10.03.16 faller bort etter 3 år, hvis ikke anleggsarbeidene for dispensasjonspiktige tiltak i det kartfestede konsesjonsområdet er igangsatt innen utløpet av treårsfristen.
4. Frøya kommune har i tillegg vedtatt ny folkeavstemning i K-sak 03/19, datert 31.01.2019, JA eller NEI til vindkraftverk på Frøya. Denne gjennomføres 02.04.19. Frøya kommune oversender resultatet til NVE så raskt dette foreligger. Vi ber om at NVE avventer behandlingen til etter folkeavstemningen.

Falt med 4 mot 3 avgitt av Ap.

Følgende forslag til vedtak ble fremmet av Ap:

Kommunestyret i Frøya ønsker å forsterke høringsuttalelsen i K-sak 166/18, datert 13.12.2018 og oversender NVE følgende tilleggssuttalelse:

Valget av vindturbiner, som gir en høyde på 180 meter, er en stor endring av tiltaket, som vil gi negative konsekvenser når det gjelder bl.a. synlighet og naturmangfold. Kommunestyret i Frøya kommune krever derfor at omsøkt høyde på vindturbinene ikke godkjennes, og at NVE tillater høyder i tråd med tidligere kommuniserte planer.

Frøya kommune har i tillegg vedtatt ny folkeavstemning i K-sak 03/19, datert 31.01.2019, JA eller NEI til vindkraftverk på Frøya. Denne gjennomføres 02.04.19. NVE bes om å avvente endelig behandling av detaljplan/ MTA inntil folkeavstemning er avholdt.

Vedtatt med 4 mot 3 stemmer avgitt av V, H, Sp og Frp.

Behandling/vedtak i Kommunestyret den 13.12.2018 sak 166/18

Vedtak:

Frøya kommunestyre tilrår Miljø-, transport- og anleggsplan (MTA) med detaljplan for Frøya vindkraftverk med følgende endringer:

1. Det skal utarbeides en ROS-analyse som kartlegger tidsperioden når myke trafikanter er særlig utsatt på veistrekingen FV 714 Nordhammarvika – Nabeita skole – Frøya vindkraftverk. Dette skal danne grunnlag for detaljplan for transport av utstyr. Det skal settes en tidsfrist for når utjevnete fartshumper ved Nabeita oppvekstsenter skal tilbakeføres.
2. Kommunen ønsker at man ser på muligheten for å utarbeide turstier i tilknytning til endepunktene for internveiene, slik at man oppnår flere rundløypemuligheter og da sannsynligvis større bruk av området i et folkehelseperspektiv. Tilrettelegging av turstier med rundløypemulighet vil også bidra til å lede turgåing til ønskede områder.
3. Kommunen skal delta i drøftinger om plassering av masseuttak og deponi, da dette kan ha innvirkning på elementer tilliggende miljørettet helsevern som støy mv.
4. Plasseringen av turbin 1,2,3,4 og 5 tillates ikke, men flyttes vekk fra området nord-vest i konsesjonsområdet, slik at de ikke blir stående mellom reirhulle og næringssøkområde for hubropar. Dette begrunnes med at antallet turbiner er redusert til 14 og en kan unngå en utbygging i det viktige naturområdet Røssvassmyra og redusere kollisjonsfaren for hubro ved at gjennomflyging til fødesøksområdene reduseres.
5. I tabell 7.4, fjerde punkt, om perioder for anleggsarbeid for disse to turbinene, kreves det derfor ikke noen hensyn. Formuleringer som *så langt det er mulig* er uklare retningslinjer. Forstyrrelser i hekkeperiode for hubro *skal* unngås. Forstyrrelser av hubro i hekkeperioden 31.01 til 1.10 skal ikke forekomme.
6. Følgende tiltak/revidering av tiltak tas inn i tabell 10: Tiltak friluftsliv:
 - Et avtalt antall tilrettelagte rasteplasser/gapahuk/utkikkspunkt i området skal opparbeides av utbygger. Plassering og utforming skjer i samarbeid med kommunen og/eller frivillige organisasjoner.

- Utbygger skal opparbeide en offentlig tilgjengelig parkeringsplass for et visst antall biler ved innkjøringen til konsesjonsområdet.
- Tidligere forslag om utleieordning for sykler i området for vindkraftverk tas inn i planen igjen.

7. Avbøtende tiltak utvides slik at alle naboer kommer under tillatt grense for skyggekast (< 8 timer/år).
8. Fylkeskommunen skal utføre oppmerking av kulturminnet *Tomasvatnet 1* med sikringssone før anleggsstart.

Enstemmig.

9. Turbin 7 flyttes slik at sveipearealet ikke kommer i konflikt med områdene utenfor det opprinnelige konsesjonsområdet.

Vedtatt med 21 mot 2 stemmer

Alternativt:

Frøya kommune er bekymret for de negative effektene av den planlagte vindkraftutbyggingen, særlig ved at størrelsen på vindturbinene har økt fra den opprinnelige navhøyden på 84 meter til 112 meter. De økonomiske tilpasningene vil bety økt kollisjonsfare og økt «fangstareal» for fugl, og økt synlighet og skyggekast for omgivelsene.

Vedtatt med 18 mot 3 stemmer

Kommunestyrets behandling i møte 13.12.18:

Rep. Kristin Strømskag erklærte seg inhabil som tjenestemann.

Følgende forslag til endring i vedtak ble fremmet av Sv og Sp:

I første rekke:

Frøya kommune vil ikke tilrå den framlagte MTA med detaljplan for Frøya vindkraftverk, og er av den oppfatning at de foreslåtte endringen bare innebærer praktiske og økonomiske hensyn tatt av utbyggeren på bekostning av natur- og miljøkvalitetene i og utenfor konsesjonsområdet. Frøya kommune ber konsesjonsinnehaveren forholde seg til de opprinnelige planene, med maksimal navhøyde på 84 meter på vindmøllene.

Falt med 10 mot 12 stemmer *avgitt av Frp, H, V, Sp og Sv.*

Følgende forslag til endring i vedtak ble fremmet av Sv og Ap:

Alternativt:

Frøya kommune er bekymret for de negative effektene av den planlagte vindkraftutbyggingen, særlig ved at størrelsen på vindturbinene har økt fra den opprinnelige navhøyden på 84 meter til 112 meter. De økonomiske tilpasningene vil bety økt kollisjonsfare og økt «fangstareal» for fugl, og økt synlighet og skyggekas for omgivelsene.

Vedtatt med 19 mot 3 stemmer *avgitt av Pål Terje Bekken, Ann Kristin Kristoffersen og Helge Borgen.*

Tillegg i pkt 4:

Plasseringen av turbin 1,2,3,4 og 5.

Dette begrunnes med at antallet turbiner er redusert til 14 og en kan unngå en utbygging i det viktige naturområdet Røssvassmyra og redusere kollisjonsfaren for hubro ved at gjennomflyging til fødesøksområdene reduseres.

Enstemmig.

Tillegg pkt 5:

Forstyrrelser av hubro i hekkeperioden 31.01 til 1.10 skal ikke forekomme.

Enstemmig.

Nytt punkt:

Turbin 7 flyttes slik at sveipearealet ikke kommer i konflikt med områdene utenfor det opprinnelige konsesjonsområdet.

Vedtatt med 19 mot 2 stemmer avgitt av Sv og Sp.

Behandling/vedtak i Formannskapet den 04.12.2018 sak 192/18

Vedtak:

Frøya kommunestyre tilrår Miljø-, transport- og anleggsplan (MTA) med detaljplan for Frøya vindkraftverk med følgende endringer:

1. Det skal utarbeides en ROS-analyse som kartlegger tidsperioden når myke trafikanter er særlig utsatt på veistrekingen FV 714 Nordhammarvika – Nabeita skole – Frøya vindkraftverk. Dette skal danne grunnlag for detaljplan for transport av utstyr. Det skal settes en tidsfrist for når utjevnete fatshumper ved Nabeita oppvekstsenter skal tilbakeføres.
2. Kommunen ønsker at man ser på muligheten for å utarbeide turstier i tilknytning til endepunktene for internveiene, slik at man oppnår flere rundløypemuligheter og da sannsynligvis større bruk av området i et folkehelseperspektiv. Tilrettelegging av turstier med rundløypemulighet vil også bidra til å lede turgåing til ønskede områder.
3. Kommunen skal delta i drøftinger om plassering av massetak og deponi, da dette kan ha innvirkning på elementer tilliggende miljørettet helsevern som støy mv.
4. Plasseringen av turbin nr. 1 og 2 tillates ikke, men flyttes vekk fra området nord-vest i konsesjonsområdet, slik at de ikke blir stående mellom reirhulle og næringssøkområde for hubropar. Dette begrunnes med at antallet turbiner er redusert til 14, og det er mulig å unngå Røssvasmyra innenfor konsesjonsområdet.
5. I tabell 7.4, fjerde punkt, om perioder for anleggsarbeid for disse to turbinene, kreves det derfor ikke noen hensyn. Formuleringer som *så langt det er mulig* er uklare retningslinjer. Forstyrrelser i hekkeperiode for hubro *skal* unngås.
6. Følgende tiltak/revidering av tiltak tas inn i tabell 10: Tiltak friluftsliv:
 - Et avtalt antall tilrettelagte rasteplasser/gapahuk/utkikkspunkt i området skal opparbeides av utbygger. Plassering og utforming skjer i samarbeid med kommunen og/eller frivillige organisasjoner.

- Utbygger skal opparbeide en offentlig tilgjengelig parkeringsplass for et visst antall biler ved innkjøringen til konsesjonsområdet.
 - Tidligere forslag om utleieordning for sykler i området for vindkraftverk tas inn i planen igjen.
7. Avbøtende tiltak utvides slik at alle naboer kommer under tillatt grense for skyggekast (< 8 timer/år).
 8. Fylkeskommunen skal utføre oppmerking av kulturminnet *Tomasvatnet 1* med sikringssone før anleggsstart.

Enstemmig.

Vedlegg:

Saksprotokoll – Høring av MTA med Detaljplan for Frøya vindkraftverk – 13.12.2019
NVE vedtak - Godkjenning av detaljplan/ MTA for Frøya vindkraftverk – 28.03.2019 med klagefrist 18.04.2019
ROS-analyse – 25.03.2019
Begjæring om oppsettende virkning - Alsaker - 29.03.2019

Saksopplysninger:

NVE vedtak - Godkjenning av detaljplan/ MTA for Frøya vindkraftverk

19.11.2018 mottok Frøya kommune MTA med Detaljplan for Frøya vindkraftverk. MTA med Detaljplan ble behandlet i kommunestyret 13.12.2019 – SAK 166/18. Vedtak og høringsuttalelse fra behandlingen ligger som vedlegg i saken.

I kommunsstyret 28.02.2019 – SAK 13/19 ble MTA med Detaljplan behandlet på nytt, der det ble vedtatt en tilleggsuttalelse ang høyden på vindmøllene:

Valget av vindturbiner, som gir en høyde på 180 meter, er en stor endring av tiltaket, som vil gi negative konsekvenser når det gjelder bl.a. synlighet og naturmangfold. Kommunestyret i Frøya kommune krever derfor at omsøkt høyde på vindturbinene ikke godkjennes, og at NVE tillater høyder i tråd med tidligere kommuniserte planer.

I tillegg inneholder vedtaket følgende knyttet til folkeavstemningen:

Frøya kommune har i tillegg vedtatt ny folkeavstemning i K-sak 03/19, datert 31.01.2019, JA eller NEI til vindkraftverk på Frøya. Denne gjennomføres 02.04.19. NVE bes om å avvente endelig behandling av detaljplan/ MTA inntil folkeavstemning er avholdt.

28.03.19 mottok Frøya kommune endelig godkjenning av MTA med Detaljplan fra NVE. Vedtaket ligger som vedlegg i saken inkl. vedlegg som behandler synlighet, miljøvurderinger mm. Rådmannen hadde en kort gjennomgang i kommunestyremøtet samme dag. Rådmannen har foretatt en gjennomgang av NVE sitt vedtak og sammenlignet det med høringsuttalelsen fra Frøya kommune. Innspill fra TrønderEnergi er også lagt inn i oversikten (under):

1. Det skal utarbeides en ROS-analyse som kartlegger tidsperioden når myke trafikanter er særlig utsatt på veistrekningen FV 714 Nordhammarvika – Nabeita skole – Frøya vindkraftverk. Dette skal danne grunnlag for detaljplan for transport av utstyr. Det skal settes en tidsfrist for når utjevnede fartshumper ved Nabeita oppvekstsenter skal tilbakeføres

TrønderEnergis kommentar: Vi er enig i at det bør lages en risikoanalyse knyttet til transport som særlig ser på myke trafikanter. TrønderEnergi vil gjøre en ROS-analyse før byggestart og turbintransport. Leverandørene vil også utarbeide sin egen risikovurdering av planlagt anleggsarbeid og turbintransportene. Vi legger til grunn at fartsdumpene skal istandsettes så snart anleggstrafikken og turbintransporten er avsluttet, dvs innen utgangen av 2021.

ROS-analyse mottatt 25.03.2019. Vedlegg i saken.

2. Kommunen ønsker at man ser på muligheten for å utarbeide turstier i tilknytning til endepunktene for internveiene, slik at man oppnår flere rundløypemuligheter og da sannsynligvis større bruk av området i et folkehelseperspektiv. Tilrettelegging av turstier med rundløypemulighet vil også bidra til å lede turgåing til ønskede områder

TrønderEnergis kommentar: Vi er positive til at det ses nærmere på muligheter for turstier. Dette må imidlertid gjøres i samråd med grunneierne.

3. Kommunen skal delta i drøftinger om plassering av masseuttak og deponi, da dette kan ha innvirkning på elementer tilliggende miljørettet helsevern som støy mv.

TrønderEnergis kommentar: Vi vil forholde oss til de bestemmelser som NVE setter vedrørende godkjenning av massetak og eventuelle deponi, herunder om NVE ønsker at kommunen skal involveres. For øvrig antar vi at det ikke vil bli behov for deponi, verken permanente eller midlertidige. Det legges opp til at toppdekke lagres midlertidig langs vegkropp for senere å tilbakeføres i minst mulig ødelagt stand.

Entreprenøren planlegger med massebalanse på Frøya vindkraftverk. Dersom det likevel skulle vise seg at det er overskuddsmasse i parken, vil vi invitere Frøya kommune til drøftinger sammen med entreprenør og grunneier.

NVE uttalelse: Før eventuelle massetak/sidetak tas i bruk skal disse detaljeres og godkjennes av NVEs miljøtilsyn. Frøya kommune vil ved behandling av denne type endringer bli involvert

4. Plasseringen av turbin 1,2,3,4 og 5 tillates ikke, men flyttes vekk fra området nord-vest i konsesjonsområdet, slik at de ikke blir stående mellom reirhylle og næringssøkområde for hubropar. Dette begrunnes med at antallet turbiner er redusert til 14 og en kan unngå en utbygging i det viktige naturområdet Røssvassmyra og redusere kollisjonsfaren for hubro ved at gjennomflyging til fødesøksområdene reduseres

TrønderEnergis kommentar: Plasseringen av de 14 turbinene er gjort etter en avveining mellom ulike hensyn, blant annet best mulig energiproduksjon, minst mulig terrenginngrep (veier, skjæringer, fyllinger), hensyn til viktige naturtyper, fugl og avstand til bebyggelse (støykrav). Det har gitt den detaljplanen som er fremlagt i MTA. Turbinutviklingen har gjort at det har blitt færre turbiner enn det som ble antatt i konsesjonen (redusert fra 26 til 14). Samtidig har turbinene blitt større og stiller dermed større krav til avstand.

Innenfor konsesjonsgitt område er det etter vårt syn ikke mulig å flytte de 5 turbinene og samtidig ivareta hensyn knyttet til både anbefalte avstandskrav mellom turbiner og avstand til bebyggelse. Turbinene er allerede trukket så langt nord i planområdet som mulig for å få tilstrekkelig avstand til bebyggelsen i sør. Vi viser for øvrig til vår kommentar nedenunder til Fylkesmannens innspill om flytting av turbiner.

Flytting av to turbiner vil gi en redusert produksjon på 1,11% som tilsvarer en redusert nåverdi på anslagsvis 16-25 MNOK basert på produksjonstap og tilleggskrav fra entreprenør.

Basert på en samlet vurdering av produksjonstap ved flytting og miljømessige konsekvenser, mener TrønderEnergi at en flytting av de to turbinene som beskrevet ikke er et hensiktsmessig alternativ. Det innebærer en reduksjon i produksjonen som vi mener ikke oppveies av endrede virkninger for natur- og miljøhensyn.

NVE uttalelse: *TEV skal legge fram et overvåkingsprogram for vindkraftverkets driftsfase for å innhente kunnskap om havørn og hubro som kolliderer i vindkraftverket. Programmet utarbeides av fagkyndig personell og sendes NVE for godkjenning før turbinene idriftsettes.*

NVE uttalelse: *Som grunnlag for videre optimalisering av infrastruktur må det gjennomføres registreringer og eventuell merking av plantelokaliteter som kan bli berørt av inngrep, for slik å begrense negative effekter på naturtyper og plantearter som er spesifikt nevnt i konsesjonens vilkår 8*

NVE mener *MTA-planen for Frøya vindkraftverk samlet sett har fanget opp de identifiserte miljøutfordringene og legger gode miljømessige føringer for anleggsarbeidet. For å sikre et godt sluttresultat er begrenset arealbruk, optimalisering av veglinjer og oppstillingsplasser, tett oppfølging av anleggsarbeidet og istandsetting viktige fokusområder.*

NVE uttalelse: *Større turbiner medfører at antallet kan reduseres. Dette gir muligheter for en ny og mer optimal utbyggingsløsning (turbinplassering og vegløsninger) innenfor det konsesjonsgitte planområdet. Tilleggsutredningene fra Multiconsult underbygger at dette bidrar til at det totale arealinngrepet blir betydelig redusert. Antallet turbiner med tilhørende kranoppstillingsplasser blir nær halvert og lengden av interne veger blir redusert med ca. 4 km. Utbyggingsløsningen berører markert mindre areal totalt, og ifølge Multiconsult mindre av de særlig verdifulle arealene med rikmyr, kystmyr og kalkrike områder som ifølge konsesjon bør hensyntas.*

*Arealbruken i disse verdifulle områdene øker noe. Endringene i antall turbiner innenfor Røssvassmyran må sees i sammenheng med tilpasning til øvrige konsesjonsvilkår (støy). Etter NVES vurdering medfører økt antall turbiner ved Røssvassmyran ikke vesentlige endringer i miljøkonsekvenser i forhold til det som lå til grunn for konsesjon, det er i denne vurderingen lagt vekt på at oppstillingsplasser og veger er lagt for å hensynta myra. NVE vurderer utbyggingen i Røssvassmyran til å ha **akseptable miljømessige konsekvenser** og at miljøverdiene **i tilstrekkelig grad er ivaretatt.***

NVE konstaterer *at flytting av fem turbiner ikke er mulig fordi det da vil bryte i for stor grad med vilkåret om støy for bebyggelse.*

NVE har vurdert *om det er grunnlag for flytting av to turbiner i tråd med fylkesmannens anbefaling. NVE viser til vurderingen over, om utbygging i Røssvassmyran og hubro. Flytting av to turbiner vil kunne gi redusert inngrep i Røssvassmyran og bedre situasjonen for hubro. NVE mener imidlertid at de **de miljømessige fordeler av flytting av de to turbinene er små** sammenlignet med redusert produksjon ved vindkraftanlegget.*

5. I tabell 7.4, fjerde punkt, om perioder for anleggsarbeid for disse to turbinene, kreves det derfor ikke noen hensyn. Formuleringer som *så langt det er mulig* er uklare retningslinjer. Forstyrrelser i hekkeperiode for hubro skal unngås. Forstyrrelser av hubro i hekkeperioden 31.01 til 1.10 skal ikke forekomme

TrønderEnergis kommentar: I MTA-planen har vi lagt inn bestemmelser knyttet til at det ikke skal forekomme helikoptertrafikk nord for konsesjonsområdet i perioden 20.3-15.8. Videre er det lagt opp til at det så langt som mulig skal unngås anleggsarbeid på de to turbinene lengst nordvest i samme periode. I dette prosjektet er vi godt utenfor det som i anleggsprosjekter regnes for hensynssone knyttet til reir og hekking. Avstanden fra nærmeste turbin til aktuelt reir er om lag 1600 meter. Det å sette absolutte krav til at det ikke skal forekomme forstyrrelser i en periode på 8 måneder i anleggsperioden med den avstanden som er til aktuelt reir oppfatter vi å være et for strengt krav. Det vil legge urimelige begrensninger på anleggsarbeidet. Det vil også være tilnærmet umulig å verifisere at det ikke har forekommet forstyrrelser. Vi mener derfor at formuleringene som er foreslått i MTA-planen er hensiktsmessige.

6. Følgende tiltak/revidering av tiltak tas inn i tabell 10: Tiltak friluftsliv:
 - a. Et avtalt antall tilrettelagte rasteplasser/gapahuk/utkikkspunkt i området skal opparbeides av utbygger. Plassering og utforming skjer i samarbeid med kommunen og/eller frivillige organisasjoner
 - b. Utbygger skal opparbeide en offentlig tilgjengelig parkeringsplass for et visst antall biler ved innkjøringen til konsesjonsområdet
 - c. Tidligere forslag om utleieordning for sykler i området for vindkraftverk tas inn i planen igjen

TrønderEnergis kommentar: Vi er positive til at det kan opparbeides rasteplasser/gapahuk for allmennheten. Vi viser imidlertid til tidligere kommentar om at slike tiltak må gjøres i samråd med grunneiere. Vi vil legge til rette for noen parkeringsplasser ved innkjøringen til vindkraftverket da erfaringer fra andre vindkraftverk tilsier at det vil være behov for det på grunn av økt bruk til turformål. Når det gjelder uteleieordning for sykler så er dette noe vi ønsker å diskutere med kommunen for å finne ut hvordan vi kan legge til rette for bruk av området til turformål.

7. Avbøtende tiltak utvides slik at alle naboer kommer under tillatt grense for skyggekast (< 8 timer/år)

TrønderEnergis kommentar: Dette er det tatt høyde for i MTA-planen (se s. 51). Ingen skyggekastmottakere vil komme over 8 t/år når det gjelder faktisk skyggekast.

NVE uttalelse: TEV skal legge fram en oversikt over hvilke helårs- og fritidsboliger som blir omfattet av avbøtende tiltak for å begrense omfanget av skyggekastomfang over grenseverdiene. Oversikten og beskrivelse av tiltak skal fremlegges for NVE før idriftsetting av vindkraftverket.

Ny utbyggingsløsning med plasseringen av turbinene mot planområdets nordside bidrar til å ivareta konsesjonens støykrav om at ingen helårsboliger skal bli berørt av et støynivå over gitt grenseverdi (Lden 45 dBA). NVE mener at vilkåret om støy i forhold til bebyggelse i konsesjonen er ivaretatt

8. Fylkeskommunen skal utføre oppmerking av kulturminnet Tomasvatnet 1 med sikringssone før anleggsstart

TrønderEnergis kommentar: Vi vil kontakte fylkeskommunen mtp oppmerking av kulturminnet

9. Turbin 7 flyttes slik at sveipearealet ikke kommer i konflikt med områdene utenfor det opprinnelige konsesjonsområdet

TrønderEnergis kommentar: Det er lite hensiktsmessig å flytte turbinen. At sveipearealet for deler av rotoren i enkelte posisjoner kommer utenfor konsesjongrensen vil ikke ha noen

virksomheter for allmenne interesser. Plasseringen av turbinpunkt innenfor dagens konsesjonsgrense er valgt der det gir minst terrenginngrep på denne posisjonen. Endring er avklart med grunneier.

Frøya kommune er bekymret for de negative effektene av den planlagte vindkraft-utbyggingen, særlig ved at størrelsen på vindturbinene har økt fra den opprinnelige navhøyden på 84 meter til 112 meter. De økonomiske tilpasningene vil bety økt kollisjonsfare og økt «fangstareal» for fugl, og økt synlighet og skyggekast for omgivelsene.

Kommunestyret behandlet i møte 28.02.2019 sak 13/19. Følgende vedtak ble fattet:

Valget av vindturbiner, som gir en høyde på 180 meter, er en stor endring av tiltaket, som vil gi negative konsekvenser når det gjelder bl.a. synlighet og naturmangfold. Kommunestyret i Frøya kommune krever derfor at omsøkt høyde på vindturbinene ikke godkjennes, og at NVE tillater høyder i tråd med tidligere kommuniserte planer.

***Kommentar fra TrønderEnergi:** Omsøkt totalhøyde på turbinene fra 2012 er inntil 150 meter. En økning til 180 meter er ikke en signifikant økning etter vårt skjønn. Tatt i betraktning at antallet turbiner er redusert fra 25 til 14 vil de visuelle virkningene ikke bli signifikant endret. Vi viser til notat fra Multiconsult.*

***NVE uttalelse:** Dersom NVE mener at endringen av turbinhøyde på Frøya vindkraftverk ikke innebærer vesentlige virkninger for miljø og samfunn, vil det ikke være grunnlag for et krav om konsekvensutredninger etter KU-forskriften. NVE viser til tematiske vurderinger under, og mener virkningene av økt turbinstørrelse ikke er vesentlig slik forskriften krever*

***NVE mener** at det ikke er grunnlag for å kreve ny konsekvensutredning etter KU-forskriften for endringene i turbinstørrelse for Frøya vindkraftverk.*

Vilkår 6 i konsesjonen gir utbygger en grad av fleksibilitet i utforming av vindkraftverket for å kunne utnytte en forventet teknologisk utvikling, innhenting av vinddata og tilpassing til konsesjonsvilkår. Det tillegges NVE ved godkjenning av detaljplan og MTA å vurdere om dette medfører vesentlige endringer i forhold til tiltaket slik det er spesifisert i konsesjonssøknaden. Vi legger til grunn at valg av større turbiner utnytter den teknologiske utviklingen som har vært siden konsesjon ble gitt i 2012 samt ny kunnskap om vindressurs i det gitte planområdet.

***NVE uttalelse:** Synlighetskartene viser liten forskjell på de to layoutene. Samlet vurderes det at det er liten forskjell mellom de to layoutene. På grunn av åpenhet er området vurdert som visuelt sett ganske sårbart. Men denne åpne karakteren er på lokalt nivå brutt opp av berggrygger, knauser, koller og klippestrender. Dette gjør at landskapet likevel bedre kan absorbere inngrep. Utbyggingsløsningen med 14 turbiner med høyde 180 meter vurderes samlet som noe bedre for landskapsbildet*

*Utbyggingsløsningen med 14 turbiner med høyde 180 meter vurderes av NVE samlet som noe bedre for landskapsbildet enn 26 med høyde 150. Vi vurderer på dette grunnlag **ikke** endringene av turbindingensjoner **som vesentlig** i forhold til virkningen på landskap.*

Frøya kommune har i tillegg vedtatt ny folkeavstemning i K-sak 03/19, datert 31.01.2019, JA eller NEI til vindkraftverk på Frøya. Denne gjennomføres 02.04.19. NVE bes om å avvente endelig behandling av detaljplan/ MTA inntil folkeavstemning er avholdt.

***Kommentar fra TrønderEnergi:** Vi har over lengre tid kommunisert at anleggsstart vil skje tidligere enn dato for folkeavstemning. Vi har inngått kontrakt med entreprenører med planlagt byggestart senest 1. april 2019.*

***NVE uttalelse:** Et JA eller NEI til Frøya vindkraftverk er et spørsmål som angår en endelig konsesjon. Formålet med den planlagte folkeavstemningen er slik sett ikke av relevans for vårt vedtak om detaljplan og MTA. NVE mener derfor at det ikke er hensiktsmessig å utsette vedtaket til folkeavstemning er gjennomført.*

Miljøoppfølging - Multikonsult

NVE baserer sitt vedtak bl a på en vurdering som Multikonsult har gjennomført (vedlegg):

Sammenlignet med utbyggingsløsningen skissert i konsesjonen vurderes endringene i antall, type og plassering mv. av turbiner angitt i MTA/detaljplan som positiv for planteliv og bakkelevende dyr (pga. mindre nedbygd areal), men svakt negativ for fuglelivet (pga. økt «fangstareal»). En justering av utbyggingsløsningen angitt i MTA/detaljplan ved å flytte de to turbinene lengst nordvest til andre posisjoner innfor konsesjonsområdet vurderes som klart positiv for hubro. En slik flytting vil være positiv også for øvrig naturmiljø, med mulig unntak av havørn

Multikonsult har, i tabell form, sammenlignet 26-turbin-forslaget (2012) med endelig vedtatt utbygging med 14 turbiner. Her vises noen av parametrene som blir sammenlignet:

	Eksempelutlegg konsesjon	Utlegg i MTA/ detaljplan	% vis forskjell fra konsesjon
Antall turbiner	26 stk.	14 stk.	- 46%
Turbinens effekt	2,3 MW	4,2 MW	+83%
Total installert effekt	59,8 MW	58,8 MW	-2%
Turbinens navhøyde	74,5 m	112 m	+50%
Turbinens rotordiameter	70 m	136 m	+94%
Turbinens totalhøyde	109,5 m	180 m	+64%
Turbinens kildestøy	104,0 dB(A)	103,9 dB(A)	Uendret
Totalt sveipareal	100 060 m ²	203 374 m ²	+103%
Totalt sveipareal < 50 m over bakken (1)	9 412 m ²	3 157 m ²	-66%
Areal per oppstillingsplass med evt. hjelpekranplasser (2)	1760 m ²	2600 m ²	+48%
Total veilengde (3)	14,7 km	10,7 km	-27%
Totalt nedbygd areal plasser og veier (snitt 10 m berørt areal langs vei) [tomt trafo/servicebygg uendret og holdt utenfor]	192,8 dekar	143,4 dekar	-26%
Nedbygd areal innafor de avgrensa naturtypene som søkes unngått (4)	21,7 dekar	13,7 dekar	-37%

Rådmannen påpeker at visse parametre i tabellen (over) kan være missvisende. I sammenligningen av turbinenes navhøyde, rotordiameter, og således totalhøyde, opereres det, med for oss, ukjente dimensjoner. I planendringssøknaden fra 2012, som var grunnlaget for konsesjonen, beskrives turbiner med navhøyde på 60-100 m og rotordiameter på 70-100 m, dvs en totalhøyde på inntil 150 m. Det gir en endring i navhøyde på mellom 12 og 87%. For rotordiameter gir det en endring på mellom 36 og 94%. For totalhøyden gir dette en endring på mellom 20 og 90%.

I følge NVE, er endring i navhøyde, rotordiameter, totalhøyde og sveipeareal ikke vesentlig.

ØVRIGE INNSPILL OG HENVENDELSER I SAKEN

Resultatet av Folkeavstemingen

Av 3.966 stemmeberettigede, ble 1.910 stemmer avgitt. Det gir en oppslutning på ca 48%.

	Antall	%
JA-stemmer	378	19,79
NEI-stemmer	1.503	78,69
BLANKT	29	1,52
Totalt	1.910	

Begjæring om oppsettende virkning (Alsaker 29.03.2019)

Frøya kommune har mottatt kopi av brev rettet til OED, med begjæring om oppsettende virkning. Dette med begrunnelse i at tiltakshaver har varslet umiddelbar oppstart. I begjæringen anføres at vedtaket er basert på *uriktig saksbehandling, uriktig rettsanvendelse* med hensyn til utredningsplikten og *mangelfull skjønnsutøvelse*.

Det hevdes at det ikke er gjort en forsvarlig utredning av konsekvensene av økt møllehøyde og turbinstørrelse og at det er en vesentlig endring av de opprinnelige konsesjons-forutsetningene. Det hevdes at utredningsmaterialet er gammelt og at NVE ikke har forvisset seg om at KU-grunnlaget er oppdatert. Dette utgjør saksbehandlingsfeil.

Videre hevdes at NVE ikke tar tilstrekkelig hensyn til lokaldemokratiske prosesser. Det vises til folkeavstemingen som gjennomføres kun dager etter at vedtaket ble utsendt.

Forespørsel fra Ola Vie (SV)

31.03.19 mottok kommunen en anmodning fra Ola Vie:

Folkeaksjonen sendte på fredagen en anmodning til OED (olje og energidept) med krav om oppsettende virkning på iverksettingen av anleggsstart. Den er begrunnet med at en anleggsstart vil bidra til de irreversible inngrepene vi vil påklage. Håper du kan se på dette. Etter min mening vil det være i kommunens interesser at Frøya kommune som også bør klage på vedtaket om MTA`en sender en tilsvarende henstilling. Men dette HASTER.

Med bakgrunn i redegjørelsen fra Kommunal og moderniseringsdepartementet, mht håndtering av 3-årsregelen for dispensasjonsvedtaket, utfordrer jeg formannskapet som kommunens øverste planmyndighet til å vedta et midlertidig bygge- og deleforbud i vindkraftområdet. Dette kan begrunnes med kommunens klage på MTAen, og at vi avventer en ny søknad om dispensasjon fra gjeldende kommuneplan.

Vurdering:

Rådmannen konstaterer at mange uttalelser og innspill fra Frøya kommune ifm høring av MTA/ Detaljplan ikke blir hensyntatt. Dette gjelder i hovedsak de innspill som oppleves som kritiske:

Frøya kommune krevde at omsøkt høyde på vindturbinene ikke skulle godkjennes og at NVE kun tillot høyder i tråd med tidligere kommuniserte planer. Dette anser NVE ikke innebærer vesentlige virkninger for miljø og samfunn, og at det ikke er grunnlag for et krav om konsekvensutredninger etter KU-forskriften. NVE viser til tematiske vurderinger og mener virkningene av økt turbinstørrelse ikke er vesentlig slik forskriften krever. Dette mener rådmannen er urimelig og kommunen bør fastholde kravet. Multiconsult har utredet dette og deres utredning viser klart at endringene er store og anses som vesentlige.

Frøya kommune krevde at flere turbiner skulle flyttes. Endringen fra tidligere kommuniserte planer og endelig plan (MTA), er vesentlig. NVE vurderer utbyggingen i Røssvassmyran til å ha akseptable miljømessige konsekvenser og at miljøverdiene i tilstrekkelig grad er ivaretatt. Dette er rådmannen uenig i og fastholder kravet om flytting av de mest kritiske vindturbinene, med hensyn til hubro, hubroens jaktområder samt Røssvassmyran som sårbart område.

NVE ble bedt om å avvente endelig behandling og godkjenning av MTA m/ Detaljplan inntil folkeavstemningen var avholdt. NVE fastholder at formålet med den planlagte folkeavstemningen ikke er av relevans for deres vedtak om detaljplan og MTA. NVE mener derfor at det ikke er hensiktsmessig å utsette vedtaket til folkeavstemning er gjennomført.

Alsaker har på vegne av sine klienter begjært oppsettende virkning. Representanten Ola Vie har rettet en forespørsel til kommunen om samme sak. Rådmannens vurdering er at begjæring om oppsettende virkning ikke kan benyttes i denne fasen av tiltaket. De uttalelser kommunen har kommet med ifm høring av MTA m/ detaljplan handler om plassering av og høyde på vindmøller, noe som ligger flere måneder frem i tid.

Rådmannen foreslår at kommunestyret gir følgende uttalelse som klage på MTA-vedtaket:

- Kommunestyret fastholder at valget av vindturbiner, som gir en høyde på 180 meter, er en stor endring av tiltaket, som vil gi negative konsekvenser når det gjelder bl.a. synlighet og naturmangfold. Kommunestyret i Frøya kommune fastholder derfor at omsøkt høyde på vindturbinene ikke godkjennes, og at NVE kun tillater høyder i tråd med tidligere kommuniserte planer
- Fastholder at plasseringen av turbin 1 og 2 ikke skal tillates. Hensynet til den utsatte hubro-bestanden på Frøya og hensynet til Røssvassmyras sårbarhet kan ikke tilsidesettes
- Frøya kommune mener det er kritikkverdig av NVE å ikke avvente endelig behandling av detaljplan/ MTA inntil folkeavstemning var avholdt

FRØYA KOMMUNE

Kommunestyret		Møtebok
Møtedato:	Arkivsaksnr:	Sak nr:
11.04.2019	19/441	53/19
Saksbehandler:	Arkivkode:	Gradering:
Nils Jørgen Karlsen	S82 &02	

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
25/19	Formannskapet	26.02.2019
12/19	Kommunestyret	28.02.2019
/	Kommunestyret	
/	Kommunestyret	
70/19	Formannskapet	08.04.2019
66/19	Formannskapet	11.04.2019
53/19	Kommunestyret	11.04.2019

PROSESSVARSEL - OMGJØRING AV DISPENSASJONSVEDTAK - VINDKRAFT

Notat fra kommunens advokat legges i Goodreader 10.04.19

Behandling/vedtak i Formannskapet den 08.04.2019 sak 70/19

Vedtak:

Saken utsettes med bakgrunn i at konsekvensene ikke er tydelig nok beskrevet. Folkeavstemmingen har gitt oss et tydelig råd om å søke å få stoppet vindkraftutbyggingen på Frøya. Rådmannen bes om å søke å få svar på følgende spørsmål innen torsdag:

1. Hva er konsekvensen av at vi konkluderer med at igangsettelse ikke er utført/er utført.
2. Er det realisme i at konsesjonen blir trekt eller ikke blir benyttet av utbygger?
3. Er det sannsynlig at staten kommer med en statlig plan dersom kommunen får medhold i at treårsfristen er oversittet?

Vedtatt med 4 mot 3 stemmer

Formannskapets behandling i møte 08.04.19:

Følgende forslag til vedtak ble fremmet av Ap:

Saken utsettes med bakgrunn i at konsekvensene ikke er tydelig nok beskrevet. Folkeavstemmingen har gitt oss et tydelig råd om å søke å få stoppet vindkraftutbyggingen på Frøya. Rådmannen bes om å søke å få svar på følgende spørsmål innen torsdag:

1. Hva er konsekvensen av at vi konkluderer med at igangsettelse ikke er utført/er utført.
2. Er det realisme i at konsesjonen blir trekt eller ikke blir benyttet av utbygger?
3. Er det sannsynlig at staten kommer med en statlig plan dersom kommunen får medhold i at treårsfristen er oversittet?

Vedtatt med 4 mot 3 stemmer avgitt av H, V og Frp.

Følgende forslag til vedtak ble fremmet av H, Frp og V:

Frøya kommune registrerer at tiltakshaver ikke har igangsatt noe byggearbeid. Dispensasjonen av 10.03.16 har dermed bortfalt i henhold til treårsfristen. Frøya kommune må vurdere pålegg om å stanse eventuelle bygge- og anleggsarbeider på stedet.

Behandling/vedtak i Kommunestyret den 28.02.2019 sak 12/19

Vedtak:

Krav om omgjøring av dispensasjonsvedtaket i sak 49/16 tas ikke til følge.

Denne beslutningen er ikke et enkeltvedtak og kan derfor ikke påklages.

Dersom det er slik at dispensasjonsvedtaket faller bort etter 3 år, og tiltakshaver ikke har startet utbyggingen innen fristen, må ny sak fremmes politisk.

Vedtatt med 12 mot 11 stemmer.

Kommunestyrets behandling i møte 28.02.19:

Kristin Furunes Strømskag erklærte seg inhabil da hun er involvert med saksbehandlingen i saken.

Kjartan Ervik tiltrer møtet.

Følgende forslag til vedtak ble fremmet av H, V, Sp og Frp:

Kommunestyret tar foreliggende prosessvarsel av 22.01.19 fra Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA, og vurderinger av denne fra Advokatfirmaet Bjerkan Stav, til orientering.

Falt med 11 mot 12 stemmer med Ordførers dobbeltstemme avgitt av *Berit Flåmo, Kristin Reppe Storø, Pål Terje Bekken, Gunn Heidi Hallaren, Torbjørn Måsøval, Vida Zubaite Bekken, Heidi Taraldsen, Ann Kristin Kristoffersen, Harald Lassen, Roar Hammernes og Gustav Gjevik.*

Formannskapets innstilling:

Krav om omgjøring av dispensasjonsvedtaket i sak 49/16 tas ikke til følge.

Denne beslutningen er ikke et enkeltvedtak og kan derfor ikke påklages.

Dersom det er slik at dispensasjonsvedtaket faller bort etter 3 år, og tiltakshaver ikke har startet utbyggingen innen fristen, må ny sak fremmes politisk.

Vedtatt med 12 mot 11 med Ordførers dobbeltstemme avgitt av *Eli Ann Karlsen, Sv, Sp, Frp, H og V.*

Behandling/vedtak i Formannskapet den 26.02.2019 sak 25/19

Vedtak:

Krav om omgjøring av dispensasjonsvedtaket i sak 49/16 tas ikke til følge.

Denne beslutningen er ikke et enkeltvedtak og kan derfor ikke påklages.

Dersom det er slik at dispensasjonsvedtaket faller bort etter 3 år, og tiltakshaver ikke har startet utbyggingen innen fristen, må ny sak fremmes politisk.

Vedtatt med 4 mot 3 stemmer

Formannskapets behandling i møte 26.02.19:

Følgende forslag til vedtak ble fremmet av Ap:

Krav om omgjøring av dispensasjonsvedtaket i sak 49/16 tas ikke til følge.

Denne beslutningen er ikke et enkeltvedtak og kan derfor ikke påklages.

Dersom det er slik at dispensasjonsvedtaket faller bort etter 3 år, og tiltakshaver ikke har startet utbyggingen innen fristen, må ny sak fremmes politisk.

Vedtatt med 4 mot 3 stemmer *avgitt av H, V, Sp og Frp.*

Følgende forslag til vedtak ble fremmet av V, H, Sp og Frp:

Formannskapet tar foreliggende prosessvarsel av 22.01.19 fra Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA, og vurderinger av denne fra Advokatfirmaet Bjerkan Stav, til orientering.

Falt med 3 mot 4 stemmer *avgitt av Ap.*

Rådmanns forslag:

Komunestyret vedtar at:

- Dispensasjonsvedtak i sak 49/16 - fattet av Hovedutvalg for forvaltning 10.03.2016, er gyldig.
- Denne beslutningen er ikke et enkeltvedtak og kan derfor ikke påklages.

Falt enstemmig.

Forslag til vedtak:

Saken utsettes med bakgrunn i at konsekvensene ikke er tydelig nok beskrevet.

Folkeavstemmingen har gitt oss et tydelig råd om å søke å få stoppet vindkraftutbyggingen på Frøya.

Rådmannen bes om å søke å få svar på følgende spørsmål innen torsdag:

- 1. Hva er konsekvensen av at vi konkluderer med at igangsettelse ikke er utført/er utført.**
- 2. Er det realisme i at konsesjonen blir trekt eller ikke blir benyttet av utbygger?**
- 3. Er det sannsynlig at staten kommer**

Vedlegg:

Vurdering av 3-års fristen KMD

Brev til TrønderEnergi Vind AS – 05.04.2019

Mail fra TrønderEnergi v/ juridisk direktør Kari S. Moe

Notat fra Advokatfirmaet Thommessen v/ Jens Naas-Bibow

Brev fra TrønderEnergi gjennom advokat Jens Naas-Bibow,logg uke 14

Bekreftelse fra politiet

Notat fra Kari L Bjørnø, Bjerkan Stav – 08.04.2019

Saksopplysninger:

Dispensasjonsvedtaket fra 2016

I kommunestyret 28.02.2019 – SAK 12/19, ble prosessvarsel fra advokat Alsaker, med krav om omgjøring av dispensasjonsvedtak i SAK 49/16, behandlet. Følgende vedtak ble fattet:

Krav om omgjøring av dispensasjonsvedtaket i sak 49/16 tas ikke til følge.

Denne beslutningen er ikke et enkeltvedtak og kan derfor ikke påklages.

Dersom det er slik at dispensasjonsvedtaket faller bort etter 3 år, og tiltakshaver ikke har startet utbyggingen innen fristen, må ny sak fremmes politisk.

Saken ble oversendt Fylkesmannen, med henstilling om å vurdere saken. Fylkesmannen har gitt følgende svar:

Fylkesmannen går ikke inn i en vurdering av ovennevnte vedtak. Vi viser bl.a. til at vedtaket er fra 2016 og at våre sektormyndigheter den gang ikke hadde merknader til saken.

Videre har rådmannen bedt Kommunal- og Moderniseringsdepartementet (KMD) om en vurdering av om hvorvidt 3-års fristen gjelder for konsesjonsgitte tiltak. Svar fra KMD, datert 29.03.2019 (vedlegg), fastslår at for dispensasjonsvedtaket fra 2016, gjelder Plan- og bygningsloven (PBL) § 21-9. Det betyr at 3-års fristen for igangsetting gjelder for Frøya vindkraftverk og dispensasjonsvedtaket fra 2016. Tiltakshaver ble elektronisk varslet 07.04.2016 og 3-årsfristen opphørte 07.04.2019.

Igangsettelse

I forbindelse med 3-års fristen, der igangsettelse er et sentralt begrep, har rådmannen bedt advokat om en vurdering. I prinsipp skal det fysiske arbeidet være satt i gang. Advokaten refererer til andre saker der dette har vært sentralt (vedlegg).

Om tiltakshaver er forhindret fra å sette i gang utbyggingen innen 3-årsfristens utgang, har tiltakshaver ingen tillatelse for igangsetting. Det betyr at tiltakshaver må søke kommunen på nytt, - en ny dispensasjonssøknad. Alternativet er å søke OED om å omgjøre konsesjonen til statlig plan.

TrønderEnergi Vind AS

Som en følge av rådmannens vurdering, ble det 05.04.2019 oversendt et brev til TrønderEnergi Vind AS (vedlegg). I brevet konkluderer rådmannen med at dispensasjonsvedtaket faller bort dersom tiltaket ikke er igangsatt innen fristen, 07.04.2019. Om dispensasjonsvedtaket faller bort, vil det innebære at bygge- og anleggsarbeider i forbindelse med vindkraftverket vil være i strid med arealformålet. Tiltakshaver må da søke om å få innvilget ny dispensasjon fra kommunens arealdel før bygge- og anleggsarbeid kan videreføres. Kommunen har da plikt til å forfølge eventuelle overtredder.

Rådmannen har vært i dialog med Trønder Energi (TE), der vi har bedt om deres vurdering av de faktiske forhold; Hva som er fristavbrytende og definisjonen på «igangsetting». TE mener at vurderingen foretatt av KMD er mangelfull da den ikke hensyntar særskilte regler i energikonsesjonslovgivningen. Det hevdes at konsesjonssystemet etter energiloven har et eget detaljert system med tidsfrister for byggestart og drift.

TE mener at tiltaket er iverksatt ved innsending av MTA m/ detaljplan og uansett senest ved varslet anleggsstart 01.04.2019. TE påpeker at en utbygging av en vindpark har helt andre dimensjoner sammelignet med en normal bygesak. Planleggingen av en vindpark tar flere år. Godkjenningen ble gitt gjennom NVE sitt vedtak 28.03.2019. TE varslet oppstart 01.04.2019. De mener de har gjort alle rimelige grep for å sikre raskest mulig fremdrift i prosjektet. Første driftsuke – uke 14 – har det påløpt 5 millioner i engangskostnad samt 3-500.000 kr per døgn.

TE mener at kommunen uansett ikke kan anse tiltaket som «ikke tilstrekkelig iverksatt» der dette skyldes objektive hindringer som tiltakshaver ikke rår over, da i form av en ulovlig demonstrasjon. Etter egne sikkerhetsvurderinger og i dialog med Politiet, mener TE at de ikke kan utfordre demonstrantene, uten fare for eiendom, liv og helse. TE viser også til at det nødvendigvis ikke er *fysiske tiltak* som er avgjørende for igangsettelse. De peker også på at saksbehandlingen i NVE samt at de av demonstranter er forhindret fra å sette i gang anleggsarbeidet, er forhold utenfor deres kontroll. Regelverket kan åpenbart ikke forstås slik at urettmessig hindring av fysiske arbeider får den konsekvens at en tillatelse bortfaller.

De presiserer at en anleggsstans vil påføre TE store tap og at de da ikke har annet valg enn å utfordre et slikt pålegg for domstolene. I tillegg til oppstartsbetalingen på kr 5 millioner, vil det påløpe kostnader på mellom kr 300.000 og 500.000 per døgn ved forsinkelser, en døgnkostnad som vil øke raskt ved lengre forsinkelse. De mener at et vedtak om midlertidig byggeforbud eller krav om stans i anleggsarbeidene vil være rettstridige og dermed danne grunnlag for erstatningskrav mot kommunen.

Logg for anleggsarbeider Frøya vindpark er oversendt som vedlegg til notat av 07.04.2019. Loggen viser planlagt arbeid uke 14 samt utfordringene de har hatt på anleggsplassen. Loggen viser også politiets involvering og deres anbefalinger og krav.

Vurdering:

Kommunens advokat har, gjennom notat av 08.04.2019, vurdert saken. Rådmannen har vurdert hvorvidt hindringer utenfor tiltakshavers kontroll tilsier at dispensasjonen ikke faller bort, selv om fysisk arbeid ikke er satt i gang. Det konstateres med at de planlagte aktivitetene, herunder sprengning og andre terrenginngrep, har vært tilstrekkelig til å anse at tiltaket er «satt i gang».

Tiltakshaver har gjort store investeringer i tillit til dispensasjonsvedtaket. Om dispensasjonsvedtaket faller bort, risikerer tiltakshaver store økonomiske tap. Dette taler for at tiltakshavers forsøk på å sette i gang det fysiske arbeidet i området er tilstrekkelig til at treårsfristen anses avbrutt.

Det vises også til formålet bak fristregelen, der det skal; (i) sikres at godkjente byggearbeider kommer i gang innen rimelig tid, (ii) at utsettelse blir til hinder for arealplanlegging i kommunen og (iii) at nye offentlige bestemmelser med krav til bygningers standard skal gjøres gjeldende. I denne saken har tiltakshaver planlagt og står klar til å starte arbeidene, slik at formålet med fristregelen ikke slår inn i denne saken.

Tiltakshaver har gjort det som var mulig for å sette i gang de fysiske arbeidene, men har etter samråd med politiet, fulgt ders råd.

Rådmannens innstilling:

- Fylkesmannens uttalelse hva gjelder dispensasjonsvedtaket tas til etterretning
- KMD sin vurdering av 3-års fristens gyldighet tas til etterretning
- Rådmannen legger til grunn at dispensasjonsvedtaket av 10.03.2016 faller bort dersom tiltaket ikke er satt i gang innen 07.04.2019
- Rådmannen vurderer det dit hen at tiltaket hadde vært igangsatt om ikke de har blitt hindret av protestaksjonen på stedet
- Rådmannen innstiller på at treårsfristen må anses som avbrutt og at dispensasjonen dermed ikke er bortfalt

FRØYA KOMMUNE

Kommunestyret		Møtebok
Møtedato:	Arkivsaksnr:	Sak nr:
11.04.2019	19/974	54/19
Saksbehandler:	Arkivkode:	Gradering:
Siv-Tove Skarshaug	033	

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
54/19	Kommunestyret	11.04.2019

ORDFØRERS ORIENTERING

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Siv-Tove Skarshaug
Arkivsaksnr.: 19/964

Arkiv: 033

Saken skal behandles i følgende utvalg:

Kommunestyret

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 28.03.19

Forslag til vedtak:

Protokoll fra møte 28.03.19 godkjennes som framlagt.

Vedlegg:

Protokoll fra møte 28.03.19

FRØYA KOMMUNE

MØTEPROTOKOLL

Kommunestyret:

Møtested: Kommunestyresalen, Frøya herredshus	Møtedato: 28.03.2019	Møtetid: 10:00 - 16:10	Av utvalgets medlemmer møtte 20 av 23
Fra og med sak:	30/19		
Til og med sak:	50/19		

Faste representanter i Kommunestyret i perioden 2015 - 2019

<u>Arbeiderpartiet:</u> Berit Flåmo Kristin Reppe Storø Pål Terje Bekken Gunn Heidi Hallaren Torbjørn Måsøval Randi Rabben Vida Zubaite-Bekken Heidi Taraldsen Eli Ann Karlsen Ann Kristin Kristoffersen Arne Ervik Helge Borgen	<u>Sosialistisk Venstreparti:</u> Ola Vie <u>Fremskrittspartiet:</u> Aleksander Sørensen Hans Kristian Werkland Bjørnar Gisle Grytvik	<u>Høyre:</u> Martin Nilsen Remy Strømskag <u>Senterpartiet:</u> Knut Arne Strømøy <u>Venstre:</u> Arvid Agnar Hammernes Halgeir Arild Hammer Harald Ole Aursøy Edvin August Paulsen
---	--	--

Faste representanter med forfall:

<u>Arbeiderpartiet:</u> Vida Zubaite-Bekken Arne Ervik	<u>Sosialistisk Venstreparti:</u> Ola Vie	<u>Venstre:</u> Arvid Agnar Hammernes Halgeir Arild Hammer Harald Ole Aursøy
---	---	--

Vararepresentanter som møtte:

<u>Arbeiderpartiet:</u> Roar Hammernes	<u>Sosialistisk Venstreparti:</u> Eskil Sandvik	<u>Venstre:</u> Bente Flaahammer
--	---	--

Merknader:

1. Orientering om Demensvennlig samfunn ved Camilla Røstad og Ann Karin Sæther
Brukerombudets årsrapport ved Liv Merete Hammer.
Opprop fra
2. Innkalling til møte med saksliste ble enstemmig godkjent.
3. Hans Kristian Werkland ble enstemmig innvilget permisjon fra kl 14.00.
4. Helge Borgen ble enstemmig innvilget Permisjon fra kl 15.30.
5. Edvin Paulsen innvilges permisjon fra kl 16.00.

Underskrift:

Berit Flåmo

Berit Flåmo
Ordfører

Kristin Reppe Størø

Kristin Reppe Størø
Protokollunderskriver

Siv-Tove Skarshaug

Siv-Tove Skarshaug

Sekretær

HOVEDUTSKRIFT

Utvalg: Kommunestyret
Møtedato: 28.03.2019

SAKSLISTE

Saksnr.	Arkivsaksnr. Innhold
30/19	19/782 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 28.02.19
31/19	19/784 REFERATSAKER
32/19	19/624 KONTROLLUTVALGETS ÅRSOPPGAVE
33/19	19/619 FORSLAG TIL PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON FOR FRØYA 2019 - 2020
34/19	19/623 PLAN FOR SELSKAPSKONTROLL 2019-2020
35/19	17/1658 Unntatt offentlighet BOBILTØMMING: ANBUD BYGGING OG DRIFT
36/19	18/2967 GNR 31 BNR 27 BEGJÆRING OM KOMMUNAL EKSPROPRIASJON
37/19	18/2721 FREMTIDIG DRIFT AV FISKERIHAVNER - AVHENDING AV FISKERIHAVNER
38/19	18/1257 SJØTOMT GJÆSINGEN
39/19	18/644 DYRØY FERJELEIE - NY PARKERINGSLØSNING-FINANSIERING
40/19	19/600 BUDSJETTJUSTERING NR. 1 - INVESTERINGSBUDSJETTET 2019
41/19	16/3096 SLUTTBEHANDLING DETALJREGULERINGSPLANSPLAN- UTTIAN PANORAMA GNR 26 BNR 6
42/19	17/2641 PLANPROGRAM - DETALJREGULERINGSPLAN HAMMERVOLDEN NÆRINGSOMRÅDE - COOP HAMARVIK

- 43/19 17/2545
**KOMMUNEPLANENS AREALDEL FOR ÅFJORD KOMMUNE 2019-2030 - HØRING
AV PLANFORSLAG**
- 44/19 19/621
**HØRINGSUTKAST - PLANPROGRAM RULLERING KOMMUNEPLANENS
AREALDEL ROAN KOMMUNE**
- 45/19 19/112
HØRING DELSTRATEGI - GODS - TRØNDELAG FYLKESKOMMUNE
- 46/19 19/113
HØRING DELSTRATEGI - MOBILITET - TRØNDELAG FYLKESKOMMUNE
- 47/19 19/114
HØRING DELSTRATEGI - SJØ - TRØNDELAG FYLKESKOMMUNE
- 48/19 19/678
**HØRINGSINNSPILL TIL TRØNDELAG FYLKESKOMMUNES
KOMPETANSESTRATEGI**
- 49/19 19/786
ORDFØRERS ORIENTERING
- 50/19 19/787
RÅDMANNNS ORIENTERING

30/19

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 28.02.19

Vedtak:

Protokoll fra møte 28.02.19 godkjennes som framlagt med rettelse.

Enstemmig.

Kommunestyrets behandling i møte 28.03.19:

Rett opp forfall Pål Terje Bekken og varamedlem Anne Katrine Finne.

Forslag til vedtak:

Protokoll fra møte 28.02.19 godkjennes som framlagt.

31/19

REFERATSAKER

Vedtak:

Referatene tas til orientering.

Enstemmig.

Forslag til vedtak:

Referatene tas til orientering.

32/19

KONTROLLUTVALGETS ÅRSOPPGAVE

Vedtak:

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsmelding for 2018 til orientering.

Enstemmig.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsmelding for 2018 til orientering.

FORSLAG TIL PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON FOR FRØYA 2019 - 2020

Vedtak:

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret vedtar plan for forvaltningsrevisjon 2019-2020, med følgende områder:

- Styring og internkontroll
- Bruk av avvikssystem
- Barnevern- kvalitet i saksbehandling
- Næringsutvikling
- Kulturplan 2014-2019

Kommunestyret gir kontrollutvalget fullmakt til å foreta endringer eller omprioriteringer i planen dersom utvalget finner det nødvendig som følge av endringer i risiko- eller vesentlighetsbildet. Kontrollutvalget fordeler ressurser mellom forvaltningsrevisjon og selskapskontroll innenfor ressursrammene avsatt til dette formålet.

Enstemmig.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret vedtar plan for forvaltningsrevisjon 2019-2020, med følgende områder:

- Styring og internkontroll
- Bruk av avvikssystem
- Barnevern- kvalitet i saksbehandling
- Næringsutvikling
- Kulturplan 2014-2019

Kommunestyret gir kontrollutvalget fullmakt til å foreta endringer eller omprioriteringer i planen dersom utvalget finner det nødvendig som følge av endringer i risiko- eller vesentlighetsbildet. Kontrollutvalget fordeler ressurser mellom forvaltningsrevisjon og selskapskontroll innenfor ressursrammene avsatt til dette formålet.

PLAN FOR SELSKAPSKONTROLL 2019-2020

Vedtak:

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling til kommunestyret:

- I. Kommunestyret vedtar plan for selskapskontroll 2019-2021, med følgende prosjekter:**
 - Blått kompetansesenter
 - DalPro AS
- II. Kommunestyret delegerer til kontrollutvalget å kunne foreta endringer i planperioden.**
- III. Kontrollutvalget fordeler ressurser mellom forvaltningsrevisjon og selskapskontroll innenfor ressursrammene avsatt til dette formålet.**

Enstemmig.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling til kommunestyret:

- I. Kommunestyret vedtar plan for selskapskontroll 2019-2021, med følgende prosjekter:
 - Blått kompetansesenter
 - DalPro AS
- II. Kommunestyret delegerer til kontrollutvalget å kunne foreta endringer i planperioden.
- III. Kontrollutvalget fordeler ressurser mellom forvaltningsrevisjon og selskapskontroll innenfor ressursrammene avsatt til dette formålet.

35/19

Unntatt offentlighet OfI §15

BOBILTØMMING: ANBUD BYGGING OG DRIFT**Vedtak:**

Saken behandles endelig av formannskapet ut fra innspill gitt av kommunestyret 280319.

Enstemmig.

Kommunestyrets behandling i møte 28.03.19:

Rep. Bjørnar Grytvik ba om vurdering av sin habilitet da hans bror er en av tilbyderne.
Rep. Bjørnar Grytvik ble enstemmig vurdert inhabil.

Møtet lukkes etter § 31.5 med 19 mot 1 stemme avgitt av rep. Knut Arne Strømøy.

Følgende forslag til vedtak ble fremmet av Ap/Sv:

Saken behandles endelig av formannskapet ut fra innspill gitt av kommunestyret 280319.

Enstemmig.

Rådmanns forslag:

1. Kommunestyret gir rådmannen fullmakt til å ferdigforhandle en leieavtale med Frøya Transportsenter.
2. Avtalen blir forelagt Formannskapet til endelig godkjenning.
3. I avtalen skal det være med en opsjon på tilkobling/tømming av septikk fra småbåter.
4. Prosjektet finansieres av prosjekt 551499 – Opparbeidelse av næringsareal
5. Rådmannen innarbeider driftsutgifter i budsjettet for 2020 og i hele leieperioden

Falt enstemmig.

Forslag til vedtak:

1. Kommunestyret gir rådmannen fullmakt til å ferdigforhandle en leieavtale med Frøya Transportsenter.
2. Avtalen blir forelagt Formannskapet til endelig godkjenning.
3. I avtalen skal det være med en opsjon på tilkobling/tømming av septikk fra småbåter.
4. Prosjektet finansieres av prosjekt 551499 – Opparbeidelse av næringsareal
5. Rådmannen innarbeider driftsutgifter i budsjettet for 2020 og i hele leieperioden

GNR 31 BNR 27 BEGJÆRING OM KOMMUNAL EKSPROPRIASJON**Vedtak:**

1. Frøya kommunestyre vedtar ekspropriasjon av grunn og rettigheter fra deler av eiendommen gnr. 31 bnr. 4 for gjennomføring av reguleringsplan for Nettet industriområde, vedtatt 31.04.2009. Hjemmel for vedtaket er plan- og bygningsloven § 16-2.
2. Rådmannen gis fullmakt til å søke Fylkesmannen i Trøndelag om forhåndstiltredelse av eiendommen når skjønn er begjært, jf. oereigningsloven § 25.

Vedtatt med 19 mot 1 stemme.

Kommunestyrets behandling i møte 28.03.19:**Votering:**

Vedtatt med 19 mot 1 stemme *avgitt av Sv.*

Forslag til vedtak:

1. Frøya kommunestyre vedtar ekspropriasjon av grunn og rettigheter fra deler av eiendommen gnr. 31 bnr. 4 for gjennomføring av reguleringsplan for Nettet industriområde, vedtatt 31.04.2009. Hjemmel for vedtaket er plan- og bygningsloven § 16-2.
2. Rådmannen gis fullmakt til å søke Fylkesmannen i Trøndelag om forhåndstiltredelse av eiendommen når skjønn er begjært, jf. oereigningsloven § 25.

FREMTIDIG DRIFT AV FISKERIHAVNER - AVHENDING AV FISKERIHAVNER**Vedtak:**

1. Kommunestyret innstiller på erverv av følgende fiskerihavner, basert på takst foretatt av Kystverket:

	Takst
Kya	300.000
Nettet	250.000
Titran	80.000
Ørnflaugvågen	850.000
Sandvika	250.000
Totalt	1.730.000

2. Rådmannen gir tilbakemelding til Kystverket på kommunens vedtak og ber samtidig om at muligheter for opprustning før overtagelse sjekkes ut.
3. Rådmann fremmer egen sak om finansiering av erverv for fiskerihavner
4. Det bes om en utredning på hvordan Frøya kommune kan ivareta femtidig inntekspotensialet for kaier/ havner.
5. Kommunestyret ber rådmann avsette midler til kommunale kaier i Frøya kommune i langtidsbudsjettet 2020-2024.

Enstemmig.

Kommunestyrets behandling i møte 28.03.19:

Ordfører ba om vurdering av sin habilitet da hennes mann har kommet med innspill i saken.
Ordfører ble enstemmig vurdert inhabil.

Følgende forslag til nytt pkt. i vedtak ble fremmet av H, V, Sp og Frp:

5. Kommunestyret ber rådmann avsette midler til kommunale kaier i Frøya kommune i langtidsbudsjettet 2020-2024.

Enstemmig.

Forslag til vedtak:

1. Kommunestyret innstiller på erverv av følgende fiskerihavner, basert på takst foretatt av Kystverket:

	Takst
Kya	300.000
Neset	250.000
Titran	80.000
Ørnflaugvågen	850.000
Sandvika	250.000
Totalt	1.730.000

2. Rådmannen gir tilbakemelding til Kystverket på kommunens vedtak og ber samtidig om at muligheter for opprustning før overtagelse sjekkes ut.
3. Rådmann fremmer egen sak om finansiering av erverv for fiskerihavner
4. Det bes om en utredning på hvordan Frøya kommune kan ivareta femtidig inntekspotensialet for kaier/havner.

38/19

SJØTOMT GJÆSINGEN

Vedtak:

1. Frøya kommunestyre vedtar at Linda T. Hoff får kjøpe sjøhustomt fra kommunens eiendom på Gjesingen, Gnr. 66, bnr. 149, i henhold til søknad. Tomta begrenses til 150 kvm og prisen fastsettes til kr. 30.000,-.
2. Kjøper betaler alle omkostninger i forbindelse eiendomsoverdragelsen.
3. Dersom tomta ikke er bebygd innen 2 år fra vedtak om salg, faller tomta tilbake til kommunen.

Enstemmig.

Forslag til vedtak:

1. Frøya kommunestyre vedtar at Linda T. Hoff får kjøpe sjøhustomt fra kommunens eiendom på Gjesingen, Gnr. 66, bnr. 149, i henhold til søknad. Tomta begrenses til 150 kvm og prisen fastsettes til kr. 30.000,-.
2. Kjøper betaler alle omkostninger i forbindelse eiendomsoverdragelsen.
3. Dersom tomta ikke er bebygd innen 2 år fra vedtak om salg, faller tomta tilbake til kommunen.

DYRØY FERJELEIE - NY PARKERINGSLØSNING-FINANSIERING**Vedtak:**

1. Forslag til leiekontrakter for opparbeidelse av parkeringsplass på Gnr. 60, bnr. 2 og 3, godkjennes som fremlagt.
2. Utbygging av parkeringsplassen i 2 byggetrinn igangsettes så snart alle søknader er godkjent. Prosjektet forskotteres med midler avsatt til næringsformål i investeringsbudsjettet. Det forutsettes at det inngås forhandlinger med fylkeskommunen for inndekning av hele eller deler av kostnadene.
3. Det forutsettes at nødvendig skilting av parkering settes opp i kryss ved avkjøring til Norddyrøy.
4. Kommunestyret ber rådmann gå i forhandlinger med fylkeskommunen om bedre rutetilbud i øyrekka. Som konkret forslag prøveprosjekt i sommerhalvåret med direkteruter til Sula og Mausundvær.

Vedtatt med 18 mot 1 stemme.

Kommunestyrets behandling i møte 28.03.19:*Rådmanns forslag:*

1. Forslag til leiekontrakter for opparbeidelse av parkeringsplass på Gnr. 60, bnr. 2 og 3, godkjennes som fremlagt.
2. Utbygging av parkeringsplassen i 2 byggetrinn igangsettes så snart alle søknader er godkjent. Prosjektet forskotteres med midler avsatt til næringsformål i investeringsbudsjettet. Det forutsettes at det inngås forhandlinger med fylkeskommunen for inndekning av hele eller deler av kostnadene.
3. Det forutsettes at nødvendig skilting av parkering settes opp i kryss ved avkjøring til Norddyrøy.

Vedtatt med 18 mot 1 stemme avgitt av *Torbjørn Måsøval*.

Følgende forslag til nytt pkt. i vedtak ble fremmet av H, V, Sp og Frp:

4. Kommunestyret ber rådmann gå i forhandlinger med fylkeskommunen om bedre rutetilbud i øyrekka. Som konkret forslag prøveprosjekt i sommerhalvåret med direkteruter til Sula og Mausundvær.

Vedtatt med 18 mot 1 stemme avgitt av *Ordfører*.

Forslag til vedtak:

1. Forslag til leiekontrakter for opparbeidelse av parkeringsplass på Gnr. 60, bnr. 2 og 3, godkjennes som fremlagt.
2. Utbygging av parkeringsplassen i 2 byggetrinn igangsettes så snart alle søknader er godkjent. Prosjektet forskotteres med midler avsatt til næringsformål i investeringsbudsjettet. Det forutsettes at det inngås forhandlinger med fylkeskommunen for inndekning av hele eller deler av kostnadene.
3. Det forutsettes at nødvendig skilting av parkering settes opp i kryss ved avkjøring til Norddyrøy.

BUDSJETTJUSTERING NR. 1 - INVESTERINGSBUDSJETTET 2019

Vedtak:

Frøya kommune foretar følgende budsjettjusteringer i investeringsbudsjettet for 2019

Investeringsprosjekter		Overføring fra 2018 til 2019 i kr
551311	PÅKOSTNADER KOMMUNALEBYGG	2 827 554
551312	BOLIGOMRÅDE BEINSKARET	237 017
551313	SKARPNESSET NÆRINGSARK	5 000 000
551314	ALMENNINGSKAIER	1 197 581
551315	BOLIGFELT HOLAHUAN	12 372 056
551316	Kommunale veier	273 360
551317	LIGGEKAI SISTRANDA	21 561 254
551318	Oppgradering uteområdet på Sistranda/Hamarvik	918 435
551319	NORDHAMARVIKA GRAVPLASS	14 973 600
551320	GJETØY BRU	248 767
551321	VARMESENTRAL MAUSUND SKOLE	1 519 593
551322	SØPELPRESSER - SISTRANDA SENTRUM OG FRØYA SYKEHJEM	417 500
551323	UTVIDELSE AV NORDHAMARVIKA INDUSTRIOMRÅDE	447 768
551324	Brannrør Frøya sykehjem	300 000
551325	Opparbeide næringsområder	5 808 493
551326	Turistinformasjon	400 000
551327	Forprosjekt industriområde Hallaren	729 936
551328	FP Parkering Dyrøy fergeleie	162 513
551329	Uteareal avlastningsbolig/rådhus	150 000
551330	Prosjektering vei, vann og avløp Beinskaret 3	3 788 568
551331	VANNFORSYNING SISTRANDA-NORDSKAGET	23 835 869
551332	NYTT HØYDEBASSENG - BERGHEIA	5 799 034
551333	NYTT HØYDEBASSENG - BREMNESTUVA	19 328 374
551334	OPPRYDDING KOMMUNALE AVLØPSLEDNINGER/OVERVANNSPROBLEMER	5 491 880
551335	HOVEDPLAN VANN	489 093
551336	Løpende investeringer vannledninger	881 643
551337	RENSEANLEGG AVLØP SISTRANDA	24 698 523
551338	AVLØPSANLEGG GRINDFARA	108 300
551339	AVLØPSANLEGG FLATVAL 1 OG 2	1 731 650
551340	SANERING AV AVLØPSANLEGG NORDSKAGET	4 272 813
551341	Oppgradering vannledningsanlegg Bremnestuva	5 975 558
551342	Sanering og oppgradering VA Sistranda Midtre	2 500 000
551343	Vannforsyning Sandvika	1 449 523
551344	Membranrigg D (551324)	3 260 851
551345	Ventilkammer Nordskag næringspark	2 000 000
551346	Løpende investeringer kommunale avløp, samlepost	1 500 000
551347	ADRESSEPROSJEKT	607 422

551348	DIGITALISERING AV BYGNINGS- OG DELINGSARKIV	105 994
551349	KULVERT I BLAKSTADVASSDRAGET	187 590
551350	Nye senger og personløftere	100 000
551351	Avlastningsbolig for barn	234 558
551352	Kommunalt hjelpemiddellager	15 082
551353	Bofelleskap 5 boenh. unge voksne med særskilte behov	350 000
551354	Bofelleskap 5 boenh. "Frøyablå seng"	350 000
551355	Boligmodul Perstua	189 094
551356	Velferdsteknologi	844 911
551357	Forprosjekt museum	175 000
551358	HELHETLIG IDRETTSPARK/ BASISHALL - UTSTYR	740 724 *
551359	HELHETLIG IDRETTSPARK/ SJØSPORT	484 125*
551360	SIKRING OG OPPGRADERING AV STABBen FORT	562611
551361	Utstyr til avlastningsbolig barn- og unge	45 450
551362	Gjøre bygdetunet funksjonelt	200 000
551363	Konsekvensutredning og risiko- og sårbarhetsanalyse - kommuneplanens areal	4 738
551364	Utbygging - Dyrøy oppvekstsenter (551342)	27 154 999
551365	TRAFIKKSIKKERHETSTILTAK	700 241*
551366	Friluftslivets år kommune	146 932
551367	Fysisk utforming OSK	26 494
551368	Innkjøp elevpcer	74 248
551369	Ny kommunikasjonsløsning	143 206
551370	Ny skoleportal	182 150
551371	MORGENDAGENS OMSORG	4 065 871*
551372	Basestasjon Nordskag	156 260
551373	Fiberkabel sjø Bremnestua-Nordskag	150 000
551374	Bygning av kommunale utleiebolig	2 000 000
551375	Hvite biler - tilbringertransport i øyrekka	795 000*
551376	Uteområdet i Sistranda sentrum/Torvet	21 518
	TOTAL:	217 471 324

	Finansieres slik:	
	Ubundne investeringsfond 253080017	979 879*
	Bundne investeringsfond 255080061	530 000*
	Ubundne investeringsfond 253080016	3 252 700*
	Disposisjonsfond 256080013	636 000*
	Momskompensasjon	22 829 643
	Lånemidler	189 243 102
	TOTAL:	217 471 324

Enstemmig.

Forslag til vedtak:

Frøya kommune foretar følgende budsjettjusteringer i investeringsbudsjettet for 2019

Investeringsprosjekter		Overføring fra 2018 til 2019 i kr
551311	PÅKOSTNADER KOMMUNALEBYGG	2 827 554
551312	BOLIGOMRÅDE BEINSKARET	237 017
551313	SKARPNESET NÆRINGSPARK	5 000 000
551314	ALMENNINGSKAIER	1 197 581
551315	BOLIGFELT HOLAHUAN	12 372 056
551316	Kommunale veier	273 360
551317	LIGGEKAI SISTRANDA	21 561 254
551318	Oppgradering uteområdet på Sistranda/Hamarvik	918 435
551319	NORDHAMARVIKA GRAVPLASS	14 973 600
551320	GJETØY BRU	248 767
551321	VARMESENTRAL MAUSUND SKOLE	1 519 593
551322	SØPELPRESSER - SISTRANDA SENTRUM OG FRØYA SYKEHJEM	417 500
551323	UTVIDELSE AV NORDHAMARVIKA INDUSTRIOMRÅDE	447 768
551324	Brannører Frøya sykehjem	300 000
551325	Opparbeide næringsområder	5 808 493
551326	Turistinformasjon	400 000
551327	Forprosjekt industriområde Hallaren	729 936
551328	FP Parkering Dyrøy fergeleie	162 513
551329	Uteareal avlastningsbolig/rådhus	150 000
551330	Prosjektering vei, vann og avløp Beinskaret 3	3 788 568
551331	VANNFORSYNING SISTRANDA-NORDSKAGET	23 835 869
551332	NYTT HØYDEBASSENG - BERGHEIA	5 799 034
551333	NYTT HØYDEBASSENG - BREMNESTUVA	19 328 374
551334	OPPRYDDING KOMMUNALE AVLØPSLEDNINGER/OVERVANNSPROBLEMER	5 491 880
551335	HOVEDPLAN VANN	489 093
551336	Løpende investeringer vannledninger	881 643
551337	RENSEANLEGG AVLØP SISTRANDA	24 698 523
551338	AVLØPSANLEGG GRINDFARA	108 300
551339	AVLØPSANLEGG FLATVAL 1 OG 2	1 731 650
551340	SANERING AV AVLØPSANLEGG NORDSKAGET	4 272 813
551341	Oppgradering vannledningsanlegg Bremnestuva	5 975 558
551342	Sanering og oppgradering VA Sistranda Midtre	2 500 000
551343	Vannforsyning Sandvika	1 449 523
551344	Membranrigg D (551324)	3 260 851
551345	Ventilkammer Nordskag næringspark	2 000 000
551346	Løpende investeringer kommunale avløp, samlepost	1 500 000
551347	ADRESSEPROSJEKT	607 422
551348	DIGITALISERING AV BYGNINGS- OG DELINGSARKIV	105 994
551349	KULVERT I BLAKSTADVASSDRAGET	187 590
551350	Nye senger og personløftere	100 000

551351	Avlastningsbolig for barn	234 558
551352	Kommunalt hjelpemiddellager	15 082
551353	Bofelleskap 5 boenh. unge voksne med særskilte behov	350 000
551354	Bofelleskap 5 boenh. "Frøyablå seng"	350 000
551355	Boligmodul Perstua	189 094
551356	Velferdsteknologi	844 911
551357	Forprosjekt museum	175 000
551358	HELHETLIG IDRETTSPARK/ BASISHALL - UTSTYR	740 724 *
551359	HELHETLIG IDRETTSPARK/ SJØSPORT	484 125*
551360	SIKRING OG OPPGRADERING AV STABBen FORT	562611
551361	Utstyr til avlastningsbolig barn- og unge	45 450
551362	Gjøre bygdetunet funksjonelt	200 000
551363	Konsekvensutredning og risiko- og sårbarhetsanalyse - kommuneplanens areal	4 738
551364	Utbygging - Dyrøy oppvekstsenter (551342)	27 154 999
551365	TRAFIKKSIKKERHETSTILTAK	700 241*
551366	Friluftslivets år kommune	146 932
551367	Fysisk utforming OSK	26 494
551368	Innkjøp elevpcer	74 248
551369	Ny kommunikasjonsløsning	143 206
551370	Ny skoleportal	182 150
551371	MORGENDAGENS OMSORG	4 065 871*
551372	Basestasjon Nordskag	156 260
551373	Fiberkabel sjø Bremnestua-Nordskag	150 000
551374	Bygning av kommunale utleiebolig	2 000 000
551375	Hvite biler - tilbringertransport i øyrekka	795 000*
551376	Uteområdet i Sistranda sentrum/Torvet	21 518
	TOTAL:	217 471 324

	Finansieres slik:	
	Ubundne investeringsfond 253080017	979 879*
	Bundne investeringsfond 255080061	530 000*
	Ubundne investeringsfond 253080016	3 252 700*
	Disposisjonsfond 256080013	636 000*
	Momskompensasjon	22 829 643
	Lånemidler	189 243 102

	TOTAL:	217 471 324
--	--------	-------------

41/19

SLUTTBEHANDLING DETALJREGULERINGSPLANSPLAN- UTTIAN PANORAMA GNR 26 BNR 6

Vedtak:

I henhold til Plan- og bygningsloven §12-12, vedtar Frøya kommune å egengodkjenne reguleringsplan for Uttian Panorama gnr. 26 bnr. 6 m.fl (planid: 1620201712), som vist på plankart, planbestemmelser og planbeskrivelse datert 28.01.2019.

Enstemmig.

Forslag til vedtak:

I henhold til Plan- og bygningsloven §12-12, vedtar Frøya kommune å egengodkjenne reguleringsplan for Uttian Panorama gnr. 26 bnr. 6 m.fl (planid: 1620201712), som vist på plankart, planbestemmelser og planbeskrivelse datert 28.01.2019.

42/19

PLANPROGRAM - DETALJREGULERINGSPLAN HAMMERVOLDEN NÆRINGSOMRÅDE - COOP HAMARVIK

Vedtak:

Vedlagte forslag til planprogram (datert 18.02.2019) for Hammervolden Næringsområde, gnr. 10, bnr. 1 m.fl. fastsettes i medhold av plan- og bygningsloven § 12-9.

Enstemmig.

Forslag til vedtak:

Vedlagte forslag til planprogram (datert 18.02.2019) for Hammervolden Næringsområde, gnr. 10, bnr. 1 m.fl. fastsettes i medhold av plan- og bygningsloven § 12-9.

43/19

KOMMUNEPLANENS AREALDEL FOR ÅFJORD KOMMUNE 2019-2030 - HØRING AV PLANFORSLAG

Vedtak:

Frøya kommunestyre tar planforslag til kommuneplanens arealdel for Åfjord kommune 2019-2030, til orientering og har ingen merknader til planforslaget. Vi ønsker lykke til videre med planarbeidet.

Enstemmig.

Forslag til vedtak:

Frøya kommunestyre tar planforslag til kommuneplanens arealdel for Åfjord kommune 2019-2030, til orientering og har ingen merknader til planforslaget. Vi ønsker lykke til videre med planarbeidet.

44/19

HØRINGSUTKAST - PLANPROGRAM RULLERING KOMMUNEPLANENS AREALDEL ROAN KOMMUNE

Vedtak:

Frøya kommunestyre tar forslag til planprogram for rullering av kommuneplanens arealdel 2019-2030 for Roan kommune til orientering og ønsker lykke til med arbeidet.

Enstemmig.

Forslag til vedtak:

Frøya kommunestyre tar forslag til planprogram for rullering av kommuneplanens arealdel 2019-2030 for Roan kommune til orientering og ønsker lykke til med arbeidet.

45/19

HØRING DELSTRATEGI - GODS - TRØNDELAG FYLKESKOMMUNE

Vedtak:

Frøya kommunestyre tar høring delstrategi gods til orientering og ønsker å gi følgende høringsuttalelse: Trøndelag fylkeskommune bør som vegeier sikre at fylkesveger viktige for godstrafikk sikres tilstrekkelig standard og vedlikehold på hele veistrekningen fra næringsaktør til leveransepunkt. Fv 716 er en vegstrekning som er gitt funksjonsklasse D, til tross for sin funksjon som viktig godsveg.

Enstemmig.

Forslag til vedtak:

Frøya kommunestyre tar høring delstrategi gods til orientering og ønsker å gi følgende høringsuttalelse: Trøndelag fylkeskommune bør som vegeier sikre at fylkesveger viktige for godstrafikk sikres tilstrekkelig standard og vedlikehold på hele veistrekningen fra næringsaktør til leveransepunkt. Fv 716 er en vegstrekning som er gitt funksjonsklasse D, til tross for sin funksjon som viktig godsveg.

46/19

HØRING DELSTRATEGI - MOBILITET - TRØNDELAG FYLKESKOMMUNE

Vedtak:

Frøya kommunestyre tar Delstrategi Mobilitet til orientering og ønsker å gi følgende høringsuttalelse:

1. I tillegg til å vektlegge utbygging av digital infrastruktur til skoler og andre offentlige bygg, bes det om at tilgang til fiber og mobildekning for næringslivet i distriktene også prioriteres. Opprettholdelse av bosetning i distriktene er avhengig av arbeidsplasser. Tilgang til digital infrastruktur er grunnleggende for næringslivets konkurransekraft og vekstmuligheter.
2. Frøya kommune er nå i en stor omstillingsprosess innen helsesektoren. Et av målene innenfor Morgendagens omsorg er at folk skal ha mulighet til å bo hjemme lengst mulig. Ett viktig

virkemiddel for nå dette er å utnytte potensialet innenfor velferdsteknologi. Det er derfor avgjørende at digital infrastruktur er utbygd til alle innbyggerne i kommunen.

3. Fylkeskommunen bør ytterligere prioritere samarbeid mellom private aktører, kommunene og fylkeskommune for å fremskynde utbygging av digital infrastruktur i distriktene. Her bør særlig kommunenes prioriteringer vektlegges.
4. Frøya kommune forventer at fylkeskommunens prioritering av kollektive knutepunkt følger vedtatte regionale tyngdepunkt, i henhold til planprogram for plan for regional arealbruk. Dette bør også vektlegges ved prioritering av utbygging av gang- og sykkelveier.
5. Fylkeskommunen oppfordres til å utnytte mulighetsrommet innen skoleskyssordningen for å tilrettelegge for bedre kollektivtilbud i distriktene, samt videreutvikle løsninger for bestillertransport.
6. En Forbedring av nødnettet i Frøya kommune er påkrevd.

Enstemmig.

Kommunestyrets behandling i møte 28.03.19:

Følgende omforente forslag til vedtak ble fremmet:

En Forbedring av nødnettet i Frøya kommune er påkrevd.

Enstemmig.

Forslag til vedtak:

Frøya kommunestyre tar Delstrategi Mobilitet til orientering og ønsker å gi følgende høringsuttalelse:

1. I tillegg til å vektlegge utbygging av digital infrastruktur til skoler og andre offentlige bygg, bes det om at tilgang til fiber og mobildekning for næringslivet i distriktene også prioriteres. Opprettholdelse av bosetning i distriktene er avhengig av arbeidsplasser. Tilgang til digital infrastruktur er grunnleggende for næringslivets konkurransekraft og vekstmuligheter.
2. Frøya kommune er nå i en stor omstillingsprosess innen helsesektoren. Et av målene innenfor Morgendagens omsorg er at folk skal ha mulighet til å bo hjemme lengst mulig. Ett viktig virkemiddel for nå dette er å utnytte potensialet innenfor velferdsteknologi. Det er derfor avgjørende at digital infrastruktur er utbygd til alle innbyggerne i kommunen.
3. Fylkeskommunen bør ytterligere prioritere samarbeid mellom private aktører, kommunene og fylkeskommune for å fremskynde utbygging av digital infrastruktur i distriktene. Her bør særlig kommunenes prioriteringer vektlegges.
4. Frøya kommune forventer at fylkeskommunens prioritering av kollektive knutepunkt følger vedtatte regionale tyngdepunkt, i henhold til planprogram for plan for regional arealbruk. Dette bør også vektlegges ved prioritering av utbygging av gang- og sykkelveier.
5. Fylkeskommunen oppfordres til å utnytte mulighetsrommet innen skoleskyssordningen for å tilrettelegge for bedre kollektivtilbud i distriktene, samt videreutvikle løsninger for bestillertransport.

HØRING DELSTRATEGI - SJØ - TRØNDELAGE FYLKESKOMMUNE**Vedtak:**

Frøya kommunestyre tar delstrategi sjø til orientering og ønsker å gi følgende høringsuttalelse:

Fylkeskommunens fokus på det grønne skiftet støttes. Frøya kommune vil allikevel påpeke viktigheten av at nye krav til energiløsninger og kaianlegg ikke fører til ett redusert kollektivtilbud i kommunen, samt at kostnadene for eventuell oppgradering av kaianlegg ikke påføres kommunen.

Enstemmig.

Forslag til vedtak:

Frøya kommunestyre tar delstrategi sjø til orientering og ønsker å gi følgende høringsuttalelse:

Fylkeskommunens fokus på det grønne skiftet støttes. Frøya kommune vil allikevel påpeke viktigheten av at nye krav til energiløsninger og kaianlegg ikke fører til ett redusert kollektivtilbud i kommunen, samt at kostnadene for eventuell oppgradering av kaianlegg ikke påføres kommunen.

HØRINGSINNSPILL TIL TRØNDELAGE FYLKESKOMMUNES KOMPETANSESTRATEGI**Vedtak:**

Frøya kommune gir følgende innspill til Trøndelag fylkeskommunes kompetansestrategi:

Generelt:

Frøya kommune av stor betydning for Trøndelag når det gjelder verdiskapning, og har et enormt potensiale for videre utvikling. Havbruksnæringa har et uuttømmelig behov for kompetent arbeidskraft på alle nivåer noe som bør ha et enda sterkere fokus i fylkets kompetansestrategi.

Fylkeskommunene samfunnsutviklerrolle må i enda større grad komme i fokus, gjennom å bidra til at distriktskommuner som Frøya får de beste forutsetninger for å utvikle seg videre.

Dette er viktig da vi vet at Frøya kommune er en av kommunene i fylket med laveste utdanningsnivå i befolkningen.

Kap 2:**Befolkning**

Vi ser at det her er noe unyansert i forhold til befolkningsutvikling.

Frøya er en av de kommunene i Norge som har hatt prosentvis størst vekst de siste årene. Med regionenes utviklingsmuligheter knyttet til havbruk, bør dette ha sterk fokus også relatert til fylkets kompetansestrategi.

Kap 4:

Utdanningssystem som bidrar til tilstrekkelig og relevant kompetanse og arbeidskraft

Målet om at Trøndelag skal ha et fleksibelt utdanningssystem som møter arbeidslivets kompetansebehov må i enda større grad enn i dag ta opp i seg at utdanning må kunne skje lokalt i distriktskommuner.

For oss som en distriktskommune er det viktig at utdanning innen bla sykepleie, vernepleie og helsefagarbeider tilbys desentralisert. Dette vil bidra til å gi voksne mulighet til å oppnå fagbrev og bachelor- og mastergrad mens de er i arbeid. En større utnyttelsesgrad av digitale løsninger samt desentraliserte deltidstilbud kan bidra til dette.

Distriktet har utfordringer med å skaffe både yrkesfaglig og akademisk kompetanse. Viktig at dette tas høyde for, og at alle skoler og skolesteder i distriktet har et så bredt utvalg av linjer som mulig. Unge som

må forlate kommunen tidlig kommer sjeldnere tilbake etter endt utdanning enn unge som får ta videregående opplæring i egen kommune.

Alle videregående skoler og skolesteder i distriktet må tilby studiespesialisering lokalt for å stimulere flest mulig til å velge høyere utdanning, jfr kompetansemangelen/ lavt utdanningsnivå i distriktet. Dette er også viktig for å kunne dra nytte av kompetanse på tvers av studieretninger, samt for å være attraktiv som tilflyttingskommune.

Frøya kommune ser pr dd en betydelig nedgang i antallet som søker seg til studiespesialisering etter at dette ble tatt bort fra skolestedet lokalt.

Enstemmig.

Kommunestyrets behandling i møte 28.03.19:

Rep. Kristin Reppe Storø meldte seg inhabil da hun er saksbehandler i saken.

I setningen som begynner med: Alle videregående skoler... byttes bør ut med må.

Enstemmig.

Forslag til vedtak:

Frøya kommune gir følgende innspill til Trøndelag fylkeskommunes kompetansestrategi:

Generelt:

Frøya kommune av stor betydning for Trøndelag når det gjelder verdiskapning, og har et enormt potensiale for videre utvikling. Havbruksnæringa har et uuttømmelig behov for kompetent arbeidskraft på alle nivå noe som bør ha et enda sterkere fokus i fylkets kompetansestrategi.

Fylkeskommunene samfunnsutviklerrolle må i enda større grad komme i fokus, gjennom å bidra til at distriktskommuner som Frøya får de beste forutsetninger for å utvikle seg videre.

Dette er viktig da vi vet at Frøya kommune er en av kommunene i fylket med laveste utdanningsnivå i befolkningen.

Kap 2:

Befolkning

Vi ser at det her er noe unyansert i forhold til befolkningsutvikling.

Frøya er en av de kommunene i Norge som har hatt prosentvis størst vekst de siste årene. Med regionenes utviklingsmuligheter knyttet til havbruk, bør dette ha sterk fokus også relatert til fylkets kompetansestrategi.

Kap 4:

Utdanningssystem som bidrar til tilstrekkelig og relevant kompetanse og arbeidskraft

Målet om at Trøndelag skal ha et fleksibelt utdanningssystem som møter arbeidslivets kompetansebehov må i enda større grad enn i dag ta opp i seg at utdanning må kunne skje lokalt i distriktskommuner.

For oss som en distriktskommune er det er viktig at utdanning innen bla sykepleie, vernepleie og helsefagarbeider tilbys desentralisert. Dette vil bidra til å gi voksne mulighet til å oppnå fagbrev og bachelor- og mastergrad mens de er i arbeid. En større utnyttelsesgrad av digitale løsninger samt desentraliserte deltidstilbud kan bidra til dette.

Distriktet har utfordringer med å skaffe både yrkesfaglig og akademisk kompetanse. Viktig at dette tas høyde for, og at alle skoler og skolesteder i distriktet har et så bredt utvalg av linjer som mulig. Unge som må forlate kommunen tidlig kommer sjeldnere tilbake etter endt utdanning enn unge som får ta videregående opplæring i egen kommune.

Alle videregående skoler og skolesteder i distriktet bør tilby studiespesialisering lokalt for å stimulere flest mulig til å velge høyere utdanning, jfr kompetansemangelen/ lavt utdanningsnivå i distriktet. Dette er også viktig for å kunne dra nytte av kompetanse på tvers av studieretninger, samt for å være attraktiv som tilflyttingskommune.

Frøya kommune ser pr dd en betydelig nedgang i antallet som søker seg til studiespesialisering etter at dette ble tatt bort fra skolestedet lokalt.

49/19

ORDFØRERS ORIENTERING

Orientering om vedtaket fra NVE vedrørende Miljø, transport og anleggsplan.

Interpellasjon fra Frøya Høyre:

1: Rådmannen bes om å evaluere prosjektet KOMOPP i sin helhet.

Vedtatt med 11 mot 8 stemmer.

Votering:

Vedtatt med 11 mot 8 stemmer avgitt av Heidi Taraldsen, Kristin Reppe Storø, Gunn Heidi Hallaren, Ann Krsitin Kristoffersen, Randi Rabben, Helge Borgen, Pål Terje Bekken og Berit Flåmo.

2: Kommunestyret ønsker at Rådmannen kommer med en plan i videre arbeid med opplevelsessenteret i Frøya kultur- og kompetansesenter.

Enstemmig.

Votering:

Enstemmig.

3: Alle investeringer i opplevelsessenteret settes i «hold» inntil punkt 1 og 2 er gjennomført og fremlagt Kommunestyret.

Vedtatt med 10 mot 9 stemmer

Votering:

Vedtatt med 10 mot 9 stemmer avgitt av Heidi Taraldsen, Kristin Reppe Storø, Gunn Heidi Hallaren, Ann Krsitin Kristoffersen, Randi Rabben, Helge Borgen, Eskil Sandvik, Pål Terje Bekken og Berit Flåmo.

50/19

RÅDMANNS ORIENTERING

Rep. Remy Strømskag:

Hva er status når det gjelder vedtaket om innføring av lokale fartsforskrifter i sjø i Frøya kommune?

Rep. Martin Nilsen:

Holahaugan boligfelt

I mai 2017 ble det vedtatt at kommunen skulle være aktive på markedsføring og salg av boligtomtene på Holahaogan, er det blitt laget prospekt på saken og hva er situasjonen i dag?

Gammelskolen Sistranda.

Det er besluttet å flytte skolen til egnet plass, hva er situasjonen på prosjektet?

Det vil bli gitt svar på disse spørsmålene i neste Kommunestyremøte.

- **Krafttak mot kreft, gave fra Frøya kommune, kr 10.000. Vedtatt i siste FSK**
- **Tilsyn på område beredskap/helsemessig og sosial beredskap – ingen avvik. Legger med rapporten som ref. sak når den kommer**
- **Titranspelet er i rute. Avholdes på Titran helga 21-23 juni. Drøfting i FSK neste uke vdr invitasjonsliste etc.**
- **Morgendagens omsorg, plan og designkonkurranse. De som ble innstilt som nr 2 har klaget, og da gjennom en såkalt midlertidig forføyning. En midlertidig forføyning er det samme som en midlertidig avgjørelse som skal foretas av retten. Kravet fra Arkitema/Frøyahagene er at de krever at vi ikke inngår kontrakt med Link arkitektur/Hjerterom da de mener at de ikke er rettmessige vinnere av plan og designkonkurransen. Klagen går kort fortalt ut på at hjerterom leverer I sin skisse et design som er 2 meter høyere enn reguleringen tilsier på 1/3 av bygget (dvs I omsorgsboligene- ned mot sjøen) konkurransen åpnet for mindre endringer- og der står “striden”. Retten avholdt sitt møte nå på mandag, og vi har ikke fått svar enda.**

Presentasjon fra økonomisjef

- **Ny regnskapsforskrift**
- **Ny kommunelov**
- **Regnskap/resultat 2018**

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Nils Jørgen Karlsen
Arkivsaksnr.: 18/3228

Arkiv: S82 &13

Saken skal behandles i følgende utvalg:

Formannskapet
Kommunestyret

KLAGE PÅ DETALJPLAN, MILJØ-, TRANSPORT OG ANLEGGSPPLAN (MTA) - FRØYA VINDKRAFTVERK

Forslag til vedtak:

Frøya kommune gir følgende uttalelse som klage på MTA-vedtaket:

- Frøya kommune fastholder at valget av vindturbiner, som gir en høyde på 180 meter, er en stor endring av tiltaket, som vil gi negative konsekvenser når det gjelder bl.a. synlighet og naturmangfold. Kommunestyret i Frøya kommune fastholder derfor at omsøkt høyde på vindturbinene ikke godkjennes, og at NVE kun tillater høyder i tråd med tidligere kommuniserte planer
- Frøya kommune fastholder at plasseringen av turbin 1 og 2 ikke skal tillates. Hensynet til den utsatte hubro-bestanden på Frøya og hensynet til Røssvassmyras sårbarhet kan ikke tilsidesettes
- Frøya kommune mener det er kritikkverdig av NVE å ikke avvente endelig behandling av detaljplan/ MTA inntil folkeavstemning var avholdt

Vedlegg:

Saksprotokoll – Høring av MTA med Detaljplan for Frøya vindkraftverk – 13.12.2019
NVE vedtak - Godkjenning av detaljplan/ MTA for Frøya vindkraftverk – 28.03.2019 med klagefrist 18.04.2019
ROS-analyse – 25.03.2019
Begjæring om oppsettende virkning - Alsaker - 29.03.2019

Saksopplysninger:

NVE vedtak - Godkjenning av detaljplan/ MTA for Frøya vindkraftverk

19.11.2018 mottok Frøya kommune MTA med Detaljplan for Frøya vindkraftverk. MTA med Detaljplan ble behandlet i kommunestyret 13.12.2019 – SAK 166/18. Vedtak og høringsuttalelse fra behandlingen ligger som vedlegg i saken.

I kommunsstyret 28.02.2019 – SAK 13/19 ble MTA med Detaljplan behandlet på nytt, der det ble vedtatt en tilleggsuttalelse ang høyden på vindmøllene:

Valget av vindturbiner, som gir en høyde på 180 meter, er en stor endring av tiltaket, som vil gi negative konsekvenser når det gjelder bl.a. synlighet og naturmangfold. Kommunestyret i Frøya kommune krever derfor at omsøkt høyde på vindturbinene ikke godkjennes, og at NVE tillater høyder i tråd med tidligere kommuniserte planer.

I tillegg inneholder vedtaket følgende knyttet til folkeavstemningen:

Frøya kommune har i tillegg vedtatt ny folkeavstemning i K-sak 03/19, datert 31.01.2019, JA eller NEI til vindkraftverk på Frøya. Denne gjennomføres 02.04.19. NVE bes om å avvente endelig behandling av detaljplan/ MTA inntil folkeavstemning er avholdt.

28.03.19 mottok Frøya kommune endelig godkjenning av MTA med Detaljplan fra NVE. Vedtaket ligger som vedlegg i saken inkl. vedlegg som behandler synlighet, miljøvurderinger mm. Rådmannen hadde en kort gjennomgang i kommunestyremøtet samme dag. Rådmannen har foretatt en gjennomgang av NVE sitt vedtak og sammenlignet det med høringsuttalelsen fra Frøya kommune. Innspill fra TrønderEnergi er også lagt inn i oversikten (under):

1. Det skal utarbeides en ROS-analyse som kartlegger tidsperioden når myke trafikanter er særlig utsatt på veistrekningen FV 714 Nordhammarvika – Nabeita skole – Frøya vindkraftverk. Dette skal danne grunnlag for detaljplan for transport av utstyr. Det skal settes en tidsfrist for når utjevnete fartshumper ved Nabeita oppvekstsenter skal tilbakeføres

***TrønderEnergis kommentar:** Vi er enig i at det bør lages en risikoanalyse knyttet til transport som særlig ser på myke trafikanter. TrønderEnergi vil gjøre en ROS-analyse før byggestart og turbintransport. Leverandørene vil også utarbeide sin egen risikovurdering av planlagt anleggsarbeid og turbintransportene. Vi legger til grunn at fartsdumpene skal istandsettes så snart anleggstrafikken og turbintransporten er avsluttet, dvs innen utgangen av 2021.*

***ROS-analyse** mottatt 25.03.2019. Vedlegg i saken.*

2. Kommunen ønsker at man ser på muligheten for å utarbeide turstier i tilknytning til endepunktene for internveiene, slik at man oppnår flere rundløypemuligheter og da sannsynligvis større bruk av området i et folkehelseperspektiv. Tilrettelegging av turstier med rundløypemulighet vil også bidra til å lede turgåing til ønskede områder

***TrønderEnergis kommentar:** Vi er positive til at det ses nærmere på muligheter for turstier. Dette må imidlertid gjøres i samråd med grunneierne.*

3. Kommunen skal delta i drøftinger om plassering av masseuttak og deponi, da dette kan ha innvirkning på elementer tilliggende miljørettet helsevern som støy mv.

TrønderEnergis kommentar: Vi vil forholde oss til de bestemmelser som NVE setter vedrørende godkjenning av massetak og eventuelle deponi, herunder om NVE ønsker at kommunen skal involveres. For øvrig antar vi at det ikke vil bli behov for deponi, verken permanente eller midlertidige. Det legges opp til at toppdekke lagres midlertidig langs vegkropp for senere å tilbakeføres i minst mulig ødelagt stand.

Entreprenøren planlegger med massebalanse på Frøya vindkraftverk. Dersom det likevel skulle vise seg at det er overskuddsmasse i parken, vil vi invitere Frøya kommune til drøftinger sammen med entreprenør og grunneier.

NVE uttalelse: Før eventuelle massetak/sidetak tas i bruk skal disse detaljeres og godkjennes av NVEs miljøtilsyn. Frøya kommune vil ved behandling av denne type endringer bli involvert

4. Plasseringen av turbin 1,2,3,4 og 5 tillates ikke, men flyttes vekk fra området nord-vest i konsesjonsområdet, slik at de ikke blir stående mellom reirhulle og næringssøkområde for hubropar. Dette begrunnes med at antallet turbiner er redusert til 14 og en kan unngå en utbygging i det viktige naturområdet Røssvassmyra og redusere kollisjonsfaren for hubro ved at gjennomflyging til fødesøksområdene reduseres

TrønderEnergis kommentar: Plasseringen av de 14 turbinene er gjort etter en avveining mellom ulike hensyn, blant annet best mulig energiproduksjon, minst mulig terrenginngrep (veier, skjæringer, fyllinger), hensyn til viktige naturtyper, fugl og avstand til bebyggelse (støykrav). Det har gitt den detaljplanen som er fremlagt i MTA. Turbinutviklingen har gjort at det har blitt færre turbiner enn det som ble antatt i konsesjonen (redusert fra 26 til 14). Samtidig har turbinene blitt større og stiller dermed større krav til avstand.

Innenfor konsesjonsgitt område er det etter vårt syn ikke mulig å flytte de 5 turbinene og samtidig ivareta hensyn knyttet til både anbefalte avstandskrav mellom turbiner og avstand til bebyggelse. Turbinene er allerede trukket så langt nord i planområdet som mulig for å få tilstrekkelig avstand til bebyggelsen i sør. Vi viser for øvrig til vår kommentar nedenunder til Fylkesmannens innspill om flytting av turbiner.

Flytting av to turbiner vil gi en redusert produksjon på 1,11% som tilsvarer en redusert nåverdi på anslagsvis 16-25 MNOK basert på produksjonstap og tilleggskrav fra entreprenør.

Basert på en samlet vurdering av produksjonstap ved flytting og miljømessige konsekvenser, mener TrønderEnergi at en flytting av de to turbinene som beskrevet ikke er et hensiktsmessig alternativ. Det innebærer en reduksjon i produksjonen som vi mener ikke oppveies av endrede virkninger for natur- og miljøhensyn.

NVE uttalelse: TEV skal legge fram et overvåkingsprogram for vindkraftverkets driftsfase for å innhente kunnskap om havørn og hubro som kolliderer i vindkraftverket. Programmet utarbeides av fagkyndig personell og sendes NVE for godkjenning før turbinene idriftsettes.

NVE uttalelse: Som grunnlag for videre optimalisering av infrastruktur må det gjennomføres registreringer og eventuell merking av plantelokaliteter som kan bli berørt av inngrep, for slik å begrense negative effekter på naturtyper og plantearter som er spesifikt nevnt i konsesjonens vilkår 8

NVE mener MTA-planen for Frøya vindkraftverk samlet sett har fanget opp de identifiserte miljøutfordringene og legger gode miljømessige føringer for anleggsarbeidet. For å sikre et godt sluttresultat er begrenset arealbruk, optimalisering av veglinjer og oppstillingsplasser, tett oppfølging av anleggsarbeidet og istandsetting viktige fokusområder.

NVE uttalelse: Større turbiner medfører at antallet kan reduseres. Dette gir muligheter for en ny og mer optimal utbyggingsløsning (turbinplassering og vegløsninger) innenfor det konsesjonsgitte planområdet. Tilleggsutredningene fra Multiconsult underbygger at dette bidrar til at det totale arealinngrepet blir betydelig redusert. Antallet turbiner med tilhørende kranoppstillingsplasser blir nær halvert og lengden av interne veger blir redusert med ca. 4 km. Utbyggingsløsningen berører markert mindre areal totalt, og ifølge Multiconsult mindre av de særlig verdifulle arealene med rikmyr, kystmyr og kalkrike områder som ifølge konsesjon bør hensynstas.

*Arealbruken i disse verdifulle områdene øker noe. Endringene i antall turbiner innenfor Røssvassmyran må sees i sammenheng med tilpasning til øvrige konsesjonsvilkår (støy). Etter NVES vurdering medfører økt antall turbiner ved Røssvassmyran ikke vesentlige endringer i miljøkonsekvenser i forhold til det som lå til grunn for konsesjon, det er i denne vurderingen lagt vekt på at oppstillingsplasser og veger er lagt for å hensynta myra. NVE vurderer utbyggingen i Røssvassmyran til å ha **akseptable miljømessige konsekvenser** og at miljøverdiene **i tilstrekkelig grad er ivarettatt.***

NVE konstaterer at flytting av fem turbiner ikke er mulig fordi det da vil bryte i for stor grad med vilkåret om støy for bebyggelse.

*NVE har vurdert om det er grunnlag for flytting av to turbiner i tråd med fylkesmannens anbefaling. NVE viser til vurderingen over, om utbygging i Røssvassmyran og hubro. Flytting av to turbiner vil kunne gi redusert inngrep i Røssvassmyran og bedre situasjonen for hubro. NVE mener imidlertid at de **de miljømessige fordeler av flytting av de to turbinene er små** sammenlignet med redusert produksjon ved vindkraftanlegget.*

5. I tabell 7.4, fjerde punkt, om perioder for anleggsarbeid for disse to turbinene, kreves det derfor ikke noen hensyn. Formuleringer som *så langt det er mulig* er uklare retningslinjer. Forstyrrelser i hekkeperiode for hubro skal unngås. Forstyrrelser av hubro i hekkeperioden 31.01 til 1.10 skal ikke forekomme

TrønderEnergis kommentar: I MTA-planen har vi lagt inn bestemmelser knyttet til at det ikke skal forekomme helikoptertrafikk nord for konsesjonsområdet i perioden 20.3-15.8. Videre er det lagt opp til at det så langt som mulig skal unngås anleggsarbeid på de to turbinene lengst nordvest i samme periode. I dette prosjektet er vi godt utenfor det som i anleggsprosjekter regnes for hensynssone knyttet til reir og hekking. Avstanden fra nærmeste turbin til aktuelt reir er om lag 1600 meter. Det å sette absolutte krav til at det ikke skal forekomme forstyrrelser i en periode på 8 måneder i anleggsperioden med den avstanden som er til aktuelt reir oppfatter vi å være et for strengt krav. Det vil legge urimelige begrensninger på anleggsarbeidet. Det vil også være tilnærmet umulig å verifisere at det ikke har forekommet forstyrrelser. Vi mener derfor at formuleringene som er foreslått i MTA-planen er hensiktsmessige.

6. Følgende tiltak/revidering av tiltak tas inn i tabell 10: Tiltak friluftsliv:

- a. Et avtalt antall tilrettelagte rasteplasser/gapahuk/utkikkspunkt i området skal opparbeides av utbygger. Plassering og utforming skjer i samarbeid med kommunen og/eller frivillige organisasjoner
- b. Utbygger skal opparbeide en offentlig tilgjengelig parkeringsplass for et visst antall biler ved innkjøringen til konsesjonsområdet
- c. Tidligere forslag om utleieordning for sykler i området for vindkraftverk tas inn i planen igjen

***TrønderEnergis kommentar:** Vi er positive til at det kan opparbeides rasteplasser/gapahuk for allmennheten. Vi viser imidlertid til tidligere kommentar om at slike tiltak må gjøres i samråd med grunneiere. Vi vil legge til rette for noen parkeringsplasser ved innkjøringen til vindkraftverket da erfaringer fra andre vindkraftverk tilsier at det vil være behov for det på grunn av økt bruk til turformål. Når det gjelder uteleieordning for sykler så er dette noe vi ønsker å diskutere med kommunen for å finne ut hvordan vi kan legge til rette for bruk av området til turformål.*

7. Avbøtende tiltak utvides slik at alle naboer kommer under tillatt grense for skyggekast (< 8 timer/år)

***TrønderEnergis kommentar:** Dette er det tatt høyde for i MTA-planen (se s. 51). Ingen skyggekastmottakere vil komme over 8 t/år når det gjelder faktisk skyggekast.*

***NVE uttalelse:** TEV skal legge fram en oversikt over hvilke helårs- og fritidsboliger som blir omfattet av avbøtende tiltak for å begrense omfanget av skyggekastomfang over grenseverdiene. Oversikten og beskrivelse av tiltak skal fremlegges for NVE før idriftsetting av vindkraftverket.*

Ny utbyggingsløsning med plasseringen av turbinene mot planområdets nordside bidrar til å ivareta konsesjonens støykrav om at ingen helårsboliger skal bli berørt av et støynivå over gitt grenseverdi (Lden 45 dBA). NVE mener at vilkåret om støy i forhold til bebyggelse i konsesjonen er ivaretatt

8. Fylkeskommunen skal utføre oppmerking av kulturminnet Tomasvatnet 1 med sikringssone før anleggsstart

***TrønderEnergis kommentar:** Vi vil kontakte fylkeskommunen mtp oppmerking av kulturminnet*

9. Turbin 7 flyttes slik at sveipearealet ikke kommer i konflikt med områdene utenfor det opprinnelige konsesjonsområdet

***TrønderEnergis kommentar:** Det er lite hensiktsmessig å flytte turbinen. At sveipearealet for deler av rotoren i enkelte posisjoner kommer utenfor konsesjonsgrensen vil ikke ha noen virkninger for allmenne interesser. Plasseringen av turbinpunkt innenfor dagens konsesjonsgrense er valgt der det gir minst terrenginngrep på denne posisjonen. Endring er avklart med grunneier.*

Frøya kommune er bekymret for de negative effektene av den planlagte vindkraftutbyggingen, særlig ved at størrelsen på vindturbinene har økt fra den opprinnelige navhøyden på 84 meter til 112 meter. De økonomiske tilpasningene vil bety økt kollisjonsfare og økt «fangstareal» for fugl, og økt synlighet og skyggekast for omgivelsene.

Kommunestyret behandlet i møte 28.02.2019 sak 13/19. Følgende vedtak ble fattet:

Valget av vindturbiner, som gir en høyde på 180 meter, er en stor endring av tiltaket, som vil gi negative konsekvenser når det gjelder bl.a. synlighet og naturmangfold. Kommunestyret i Frøya kommune krever derfor at omsøkt høyde på vindturbinene ikke godkjennes, og at NVE tillater høyder i tråd med tidligere kommuniserte planer.

***Kommentar fra TrønderEnergi:** Omsøkt totalhøyde på turbinene fra 2012 er inntil 150 meter. En økning til 180 meter er ikke en signifikant økning etter vårt skjønn. Tatt i betraktning at antallet turbiner er redusert fra 25 til 14 vil de visuelle virkningene ikke bli signifikant endret. Vi viser til notat fra Multiconsult.*

***NVE uttalelse:** Dersom NVE mener at endringen av turbinhøyde på Frøya vindkraftverk ikke innebærer vesentlige virkninger for miljø og samfunn, vil det ikke være grunnlag for et krav om konsekvensutredninger etter KU-forskriften. NVE viser til tematiske vurderinger under, og mener virkningene av økt turbinstørrelse ikke er vesentlig slik forskriften krever*

***NVE mener** at det ikke er grunnlag for å kreve ny konsekvensutredning etter KU-forskriften for endringene i turbinstørrelse for Frøya vindkraftverk.*

Vilkår 6 i konsesjonen gir utbygger en grad av fleksibilitet i utforming av vindkraftverket for å kunne utnytte en forventet teknologisk utvikling, innhenting av vinddata og tilpassing til konsesjonsvilkår. Det tillegges NVE ved godkjenning av detaljplan og MTA å vurdere om dette medfører vesentlige endringer i forhold til tiltaket slik det er spesifisert i konsesjonssøknaden. Vi legger til grunn at valg av større turbiner utnytter den teknologiske utviklingen som har vært siden konsesjon ble gitt i 2012 samt ny kunnskap om vindressurs i det gitte planområdet.

***NVE uttalelse:** Synlighetskartene viser liten forskjell på de to layoutene. Samlet vurderes det at det er liten forskjell mellom de to layoutene. På grunn av åpenhet er området vurdert som visuelt sett ganske sårbart. Men denne åpne karakteren er på lokalt nivå brutt opp av bergrygger, knauser, koller og klippestrender. Dette gjør at landskapet likevel bedre kan absorbere inngrep. Utbyggingsløsningen med 14 turbiner med høyde 180 meter vurderes samlet som noe bedre for landskapsbildet*

*Utbyggingsløsningen med 14 turbiner med høyde 180 meter vurderes av NVE samlet som noe bedre for landskapsbildet enn 26 med høyde 150. Vi vurderer på dette grunnlag **ikke** endringene av turbindimensjoner **som vesentlig** i forhold til virkningen på landskap.*

Frøya kommune har i tillegg vedtatt ny folkeavstemning i K-sak 03/19, datert 31.01.2019, JA eller NEI til vindkraftverk på Frøya. Denne gjennomføres 02.04.19. NVE bes om å avvente endelig behandling av detaljplan/ MTA inntil folkeavstemning er avholdt.

***Kommentar fra TrønderEnergi:** Vi har over lengre tid kommunisert at anleggsstart vil skje tidligere enn dato for folkeavstemning. Vi har inngått kontrakt med entreprenører med planlagt byggestart senest 1. april 2019.*

***NVE uttalelse:** Et JA eller NEI til Frøya vindkraftverk er et spørsmål som angår en endelig konsesjon. Formålet med den planlagte folkeavstemningen er slik sett ikke av relevans for*

vårt vedtak om detaljplan og MTA. NVE mener derfor at det ikke er hensiktsmessig å utsette vedtaket til folkeavstemning er gjennomført.

Miljøoppfølging - Multikonsult

NVE baserer sitt vedtak bl a på en vurdering som Multikonsult har gjennomført (vedlegg):

Sammenlignet med utbyggingsløsningen skissert i konsesjonen vurderes endringene i antall, type og plassering mv. av turbiner angitt i MTA/detaljplan som positiv for planteliv og bakkelevende dyr (pga. mindre nedbygd areal), men svakt negativ for fuglelivet (pga. økt «fangstareal»).

En justering av utbyggingsløsningen angitt i MTA/detaljplan ved å flytte de to turbinene lengst nordvest til andre posisjoner innafor konsesjonsområdet vurderes som klart positiv for hubro. En slik flytting vil være positiv også for øvrig naturmiljø, med mulig unntak av havørn

Multikonsult har, i tabell form, sammenlignet 26-turbin-forslaget (2012) med endelig vedtatt utbygging med 14 turbiner. Her vises noen av parametrene som blir sammenlignet:

	Eksempelutlegg konsesjon	Utlegg i MTA/ detaljplan	% vis forskjell fra konsesjon
Antall turbiner	26 stk.	14 stk.	- 46%
Turbinens effekt	2,3 MW	4,2 MW	+83%
Total installert effekt	59,8 MW	58,8 MW	-2%
Turbinens navhøyde	74,5 m	112 m	+50%
Turbinens rotordiameter	70 m	136 m	+94%
Turbinens totalhøyde	109,5 m	180 m	+64%
Turbinens kildestøy	104,0 dB(A)	103,9 dB(A)	Uendret
Totalt sveipareal	100 060 m ²	203 374 m ²	+103%
Totalt sveipareal < 50 m over bakken (1)	9 412 m ²	3 157 m ²	-66%
Areal per oppstillingsplass med evt. hjelpekranplasser (2)	1760 m ²	2600 m ²	+48%
Total veilengde (3)	14,7 km	10,7 km	-27%
Totalt nedbygd areal plasser og veier (snitt 10 m berørt areal langs vei) [tomt trafo/servicebygg uendret og holdt utenfor]	192,8 dekar	143,4 dekar	-26%
Nedbygd areal innafor de avgrensa naturtypene som søkes unngått (4)	21,7 dekar	13,7 dekar	-37%

Rådmannen påpeker at visse parametre i tabellen (over) kan være missvisende. I sammenligningen av turbinenes navhøyde, rotordiameter, og således totalhøyde, opereres det, med for oss, ukjente dimensjoner. I planendringssøknaden fra 2012, som var grunnlaget for konsesjonen, beskrives turbiner med navhøyde på 60-100 m og rotordiameter på 70-100 m, dvs en totalhøyde på inntil 150 m. Det gir en endring i navhøyde på mellom 12 og 87%. For rotordiameter gir det en endring på mellom 36 og 94%. For totalhøyden gir dette en endring på mellom 20 og 90%.

I følge NVE, er endring i navhøyde, rotordiameter, totalhøyde og sveipareal ikke vesentlig.

ØVRIGE INNSPILL OG HENVENDELSER I SAKEN

Resultatet av Folkeavstemingen

Av 3.966 stemmeberettigede, ble 1.910 stemmer avgitt. Det gir en oppslutning på ca 48%.

	Antall	%
JA-stemmer	378	19,79
NEI-stemmer	1.503	78,69
BLANKT	29	1,52
Totalt	1.910	

Begjæring om oppsettende virkning (Alsaker 29.03.2019)

Frøya kommune har mottatt kopi av brev rettet til OED, med begjæring om oppsettende virkning. Dette med begrunnelse i at tiltakshaver har varslet umiddelbar oppstart. I begjæringen anføres at vedtaket er basert på *uriktig saksbehandling, uriktig rettsanvendelse* med hensyn til utredningsplikten og *mangelfull skjønnsutøvelse*.

Det hevdes at det ikke er gjort en forsvarlig utredning av konsekvensene av økt møllehøyde og turbinstørrelse og at det er en vesentlig endring av de opprinnelige konsesjonsforutsetningene. Det hevdes at utredningsmaterialet er gammelt og at NVE ikke har forvissnet seg om at KU-grunnlaget er oppdatert. Dette utgjør saksbehandlingsfeil.

Videre hevdes at NVE ikke tar tilstrekkelig hensyn til lokaldemokratiske prosesser. Det vises til folkeavstemingen som gjennomføres kun dager etter at vedtaket ble utsendt.

Forespørsel fra Ola Vie (SV)

31.03.19 mottok kommunen en anmodning fra Ola Vie:

Folkeaksjonen sendte på fredagen en anmodning til OED (olje og energidept) med krav om oppsettende virkning på iverksettingen av anleggsstart. Den er begrunnet med at en anleggsstart vil bidra til de irreversible inngrepene vi vil påklage. Håper du kan se på dette. Etter min mening vil det være i kommunens interesser at Frøya kommune som også bør klage på vedtaket om MTA'en sender en tilsvarende henstilling. Men dette HASTER.

Med bakgrunn i redegjørelsen fra Kommunal og moderniseringsdepartementet, mht håndtering av 3-årsregelen for dispensasjonsvedtaket, utfordrer jeg formannskapet som kommunens øverste planmyndighet til å vedta et midlertidig bygge- og deleforbud i vindkraftområdet. Dette kan begrunnes med kommunens klage på MTAen, og at vi avventer en ny søknad om dispensasjon fra gjeldende kommuneplan.

Vurdering:

Rådmannen konstaterer at mange uttalelser og innspill fra Frøya kommune ifm høring av MTA/ Detaljplan ikke blir hensyntatt. Dette gjelder i hovedsak de innspill som oppleves som kritiske:

Frøya kommune krevde at omsøkt høyde på vindturbinene ikke skulle godkjennes og at NVE kun tillot høyder i tråd med tidligere kommuniserte planer. Dette anser NVE ikke innebærer vesentlige virkninger for miljø og samfunn, og at det ikke er grunnlag for et krav om konsekvensutredninger etter KU-forskriften. NVE viser til tematiske vurderinger og mener virkningene av økt turbinstørrelse ikke er vesentlig slik forskriften krever. Dette mener rådmannen er urimelig og kommunen bør fastholde kravet. Multiconsult har utredet dette og deres utredning viser klart at endringene er store og anses som vesentlige.

Frøya kommune krevde at flere turbiner skulle flyttes. Endringen fra tidligere kommuniserte planer og endelig plan (MTA), er vesentlig. NVE vurderer utbyggingen i Røssvassmyran til å ha akseptable miljømessige konsekvenser og at miljøverdiene i tilstrekkelig grad er ivaretatt. Dette er rådmannen uenig i og fastholder kravet om flytting av de mest kritiske vindturbinene, med hensyn til hubro, hubroens jaktområder samt Røssvassmyran som sårbart område.

NVE ble bedt om å avvente endelig behandling og godkjenning av MTA m/ Detaljplan inntil folkeavstemningen var avholdt. NVE fastholder at formålet med den planlagte folkeavstemningen ikke er av relevans for deres vedtak om detaljplan og MTA. NVE mener derfor at det ikke er hensiktsmessig å utsette vedtaket til folkeavstemning er gjennomført.

Alsaker har på vegne av sine klienter begjært oppsettende virkning. Representanten Ola Vie har rettet en forespørsel til kommunen om samme sak. Rådmannens vurdering er at begjæring om oppsettende virkning ikke kan benyttes i denne fasen av tiltaket. De uttalelser kommunen har kommet med ifm høring av MTA m/ detaljplan handler om plassering av og høyde på vindmøller, noe som ligger flere måneder frem i tid.

Rådmannen foreslår at kommunestyret gir følgende uttalelse som klage på MTA-vedtaket:

- Kommunestyret fastholder at valget av vindturbiner, som gir en høyde på 180 meter, er en stor endring av tiltaket, som vil gi negative konsekvenser når det gjelder bl.a. synlighet og naturmangfold. Kommunestyret i Frøya kommune fastholder derfor at omsøkt høyde på vindturbinene ikke godkjennes, og at NVE kun tillater høyder i tråd med tidligere kommuniserte planer
- Fastholder at plasseringen av turbin 1 og 2 ikke skal tillates. Hensynet til den utsatte hubro-bestanden på Frøya og hensynet til Røssvassmyras sårbarhet kan ikke tilsidesettes
- Frøya kommune mener det er kritikkverdig av NVE å ikke avvente endelig behandling av detaljplan/ MTA inntil folkeavstemning var avholdt

Saksprotokoll

Utvalg:	Kommunestyret
Møtedato:	13.12.2018
Sak:	166/18

Arkivsak: 18/3228

SAKS PROTOKOLL - HØRING AV MILJØ-, TRANSPORT OG ANLEGGSPLAN (MTA) MED DETALJPLAN FOR FRØYA VINDKRAFTVERK

Vedtak:

Frøya kommunestyre tilrår Miljø-, transport- og anleggsplan (MTA) med detaljplan for Frøya vindkraftverk med følgende endringer:

1. Det skal utarbeides en ROS-analyse som kartlegger tidsperioden når myke trafikanter er særlig utsatt på veistrekningen FV 714 Nordhammarvika – Nabeita skole – Frøya vindkraftverk. Dette skal danne grunnlag for detaljplan for transport av utstyr. Det skal settes en tidsfrist for når utjevnete fartshumper ved Nabeita oppvekstsenter skal tilbakeføres.
2. Kommunen ønsker at man ser på muligheten for å utarbeide turstier i tilknytning til endepunktene for internveiene, slik at man oppnår flere rundløypemuligheter og da sannsynligvis større bruk av området i et folkehelseperspektiv. Tilrettelegging av turstier med rundløypemulighet vil også bidra til å lede turgåing til ønskede områder.
3. Kommunen skal delta i drøftinger om plassering av masseuttak og deponi, da dette kan ha innvirkning på elementer tilliggende miljørettet helsevern som støy mv.
4. Plasseringen av turbin 1,2,3,4 og 5 tillates ikke, men flyttes vekk fra området nord-vest i konsesjonsområdet, slik at de ikke blir stående mellom reirhulle og næringssøkområde for hubropar. Dette begrunnes med at antallet turbiner er redusert til 14 og en kan unngå en utbygging i det viktige naturområdet Røssvassmyra og redusere kollisjonsfaren for hubro ved at gjennomflyging til fødesøksområdene reduseres.
5. I tabell 7.4, fjerde punkt, om perioder for anleggsarbeid for disse to turbinene, kreves det derfor ikke noen hensyn. Formuleringer som *så langt det er mulig* er uklare retningslinjer. Forstyrrelser i hekkeperiode for hubro skal unngås.
Forstyrrelser av hubro i hekkeperioden 31.01 til 1.10 skal ikke forekomme.
6. Følgende tiltak/revidering av tiltak tas inn i tabell 10: Tiltak friluftsliv:
 - Et avtalt antall tilrettelagte rasteplasser/gapahuk/utkikkspunkt i området skal opparbeides av utbygger. Plassering og utforming skjer i samarbeid med kommunen og/eller frivillige organisasjoner.
 - Utbygger skal opparbeide en offentlig tilgjengelig parkeringsplass for et visst antall biler ved innkjøringen til konsesjonsområdet.
 - Tidligere forslag om utleieordning for sykler i området for vindkraftverk tas inn i planen igjen.
7. Avbøtende tiltak utvides slik at alle naboer kommer under tillatt grense for skyggekast (< 8 timer/år).

8. Fylkeskommunen skal utføre oppmerking av kulturminnet *Tomasvatnet 1* med sikringssone før anleggsstart.

Enstemmig.

9. Turbin 7 flyttes slik at sveipearealet ikke kommer i konflikt med områdene utenfor det opprinnelige konsesjonsområdet.

Vedtatt med 21 mot 2 stemmer

Alternativt:

Frøya kommune er bekymret for de negative effektene av den planlagte vindkraftutbyggingen, særlig ved at størrelsen på vindturbinene har økt fra den opprinnelige navhøyden på 84 meter til 112 meter. De økonomiske tilpasningene vil bety økt kollisjonsfare og økt «fangstareal» for fugl, og økt synlighet og skyggekast for omgivelsene.

Vedtatt med 18 mot 3 stemmer

Behandling:

Kommunestyrets behandling i møte 13.12.18:

Rep. Kristin Strømskag erklærte seg inhabil som tjenestemann.

Følgende forslag til endring i vedtak ble fremmet av Sv og Sp:

I første rekke:

Frøya kommune vil ikke tilrå den framlagte MTA med detaljplan for Frøya vindkraftverk, og er av den oppfatning at de foreslåtte endringen bare innebærer praktiske og økonomiske hensyn tatt av utbyggeren på bekostning av natur- og miljøkvalitetene i og utenfor konsesjonsområdet. Frøya kommune ber konsesjonsinnehaveren forholde seg til de opprinnelige planene, med maksimal navhøyde på 84 meter på vindmøllene.

Falt med 10 mot 12 stemmer avgitt av Frp. H, V, Sp og Sv.

Følgende forslag til endring i vedtak ble fremmet av Sv og Ap:

Alternativt:

Frøya kommune er bekymret for de negative effektene av den planlagte vindkraftutbyggingen, særlig ved at størrelsen på vindturbinene har økt fra den opprinnelige navhøyden på 84 meter til 112 meter. De økonomiske tilpasningene vil bety økt kollisjonsfare og økt «fangstareal» for fugl, og økt synlighet og skyggekast for omgivelsene.

Vedtatt med 19 mot 3 stemmer avgitt av Pål Terje Bekken, Ann Kristin Kristoffersen og Helge Borgen.

Tillegg i pkt 4:

Plasseringen av turbin 1,2,3,4 og 5.

Dette begrunnes med at antallet turbiner er redusert til 14 og en kan unngå en utbygging i det viktige naturområdet Røssvassmyra og redusere kollisjonsfaren for hubro ved at gjennomflyging til fødesøksområdene reduseres.

Postadresse:

7260 SISTRANDA

Besøksadresse:

Rådhusgata 25
SISTRANDA

Telefon:

Telefaks:

Enstemmig.

Tillegg pkt 5:

Forstyrrelser av hubro I hekkeperioden 31.01 til 1.10 skal ikke forekomme.

Enstemmig.

Nytt punkt:

Turbin 7 flyttes slik at sveipearealet ikke kommer i konflikt med områdene utenfor det opprinnelige konsesjonsområdet.

Vedtatt med 19 mot 2 stemmer avgitt av Sv og Sp.

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

TRØNDERENERGI VIND AS
Klæbuveien 118
7031 TRONDHEIM

Vår dato: 28.03.2019
Vår ref.: 201841219-42
Arkiv: 517
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Øyvind Leirset

TrønderEnergi Vind AS, Frøya kommune, Trøndelag - godkjenning av detaljplan og miljø-, transport- og anleggsplan for Frøya vindkraftverk

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) viser til brev av 19.11.2018 med vedlagt detaljplan og miljø-, transport- og anleggsplan datert 19.11.2018 for Frøya vindkraftverk.

Vedtak

Med hjemmel i gjeldende konsesjon datert 11.1.2019, post 6 og 8, (NVE ref: 201842457-11) godkjenner NVE fremlagte miljø-, transport- og anleggsplan og detaljplan av 19.11.2018 for bygging av Frøya vindkraftverk i Frøya kommune.

Vilkår for godkjenning av detaljplan og miljø-, transport- og anleggsplan:

- o TEV skal legge fram et overvåkingsprogram for vindkraftverkets driftsfase for å innhente kunnskap om havørn og hubro som kolliderer i vindkraftverket. Programmet utarbeides av fagkyndig personell og sendes NVE for godkjenning før turbinene idriftsettes.
- o Før arbeidet med tomte for service- og trafobygget starter skal det framlegges for godkjenning en revidert situasjonsplan for bruken av tomte. Tegningsgrunnlaget som viser utformingen av servicebygget og transformatorbygget skal revideres slik at utforming og materialvalg for disse bygningene bidrar til et mer helhetlig uttrykk som er tilpasset omgivelsene. Tegningene skal sendes NVE for godkjenning innen 1.juni 2019.
- o Før arbeidet med meteorologimast starter skal det framlegges en detaljplan for godkjenning av NVE.
- o TEV skal legge fram en oversikt over hvilke helårs- og fritidsboliger som blir omfattet av avbøtende tiltak for å begrense omfanget av skyggekastomfang over grenseverdiene. Oversikten og beskrivelse av tiltak skal framlegges for NVE før idriftsetting av vindkraftverket.
- o Før eventuelle massetak/sidetak tas i bruk skal disse detaljeres og godkjennes av NVEs miljøtilsyn.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

- o Som grunnlag for videre optimalisering av infrastruktur må det gjennomføres registreringer og eventuell merking av plantelokaliteter som kan bli berørt av inngrep, for slik å begrense negative effekter på naturtyper og plantearter som er spesifikt nevnt i konsesjonens vilkår 8.
- o NVE skal orienteres om når anleggsarbeidet starter, ved viktige og/eller kritiske faser ved byggearbeidet og når anlegget blir satt i drift.
- o Entreprenører skal gjøres kjent med MTA/detaljplan og dette vedtaket.
- o Dersom virksomheten avdekker avvik som har medført, eller kan medføre betydelig skade på miljøet, skal dette umiddelbart rapporteres til NVE. Rapporteringen må også angi hvilke tiltak som er, eller vil bli iverksatt for å lukke avviket, hindre gjentakelser og avbøte mulige skader.

Dette vedtaket forutsetter at fremlagte planer er i samsvar med vilkår og forutsetninger gitt i konsesjonen.

NVE understreker at planene ikke skal fravikes uten vår godkjenning. Planene gjelder for bygging, drift og vedlikehold av anlegget. NVE kan stille krav om ytterligere detaljering og dokumentasjon for hele eller deler av anlegget ved senere tidspunkt.

NVE vil følge opp anlegget med tilsyn med hjemmel i energiloven kapittel 10.

NVE gjør oppmerksom på at tiltakshaver må sørge for å skaffe seg nødvendige privatrettslige rettigheter før anleggsarbeidene starter.

Bakgrunn

Frøya vindkraftverk i Frøya kommune fikk konsesjon 28. juni 2012. Konsesjonen ble påklaget, men opprettholdt i OEDs klagebehandling av 26. august 2013. Konsesjonen ble endret 3.10.2016 av hensyn til grensesnittet mot TrønderEnergi Nett. I gjeldene konsesjon datert 11.1.2019 er konsesjonen overført til TrønderEnergi Vind AS.

Konsesjonen gir tillatelse til bygging og drift av vindkraftverket med en samlet installert effekt på inntil 60 MW. Den mottatte detaljplan og miljø-, transport- og anleggsplan (MTA) beskriver hvordan vindkraftverket skal utformes og gjennomføres slik at det ivaretar de gitte vilkårene i konsesjonen.

Frøya vindkraftverk skal bygges med følgende spesifikasjoner:

- Total installert effekt 60 MW
- 14 vindturbiner med effekt 4,2 MW, navhøyde 112 m og rotordiameter 136 m.
- Det skal bygges totalt ca. 11 km veg. Herav internveger 10,5 km (bredde 5 m) innenfor konsesjonsgitt plangrense. I tillegg ca. 0,2 km adkomstveg (bredde 6 m) fra Fv 716 til område for transformator- og servicebygg.
- Ved hver enkelt turbin skal det opparbeides et plant gruslagt areal (1,5 – 2 daa) for oppstilling av kraner til bruk ved montasje av turbinene samt lagring av materiell.
- Internt 22 kV kabelanlegg mellom vindturbinene og transformatorstasjon. Kablene graves ned. Lengde kabelanlegg ca. 10,5 km.
- Ved adkomsten til vindkraftverket opparbeides et permanent areal på totalt 7,2 daa til etablering av servicebygg, transformatorstasjon, anleggsrigg, lageareal og parkering i forbindelse med bygging og drift av vindkraftverket.

- Transformatorstasjon omfatter et transformatorbygg, et utendørs apparatanlegg og et bryterfelt.
- Transformatorbygget med grunnflate på 315 m² rommer en transformator (22/66 kV) med ytelse på inntil 65 MVA samt bryter- og tavlerom.
- Servicebygget med grunnflate på ca. 400 m² skal inneholde kontrollrom, verksted/lager, oppholdsrom, kontor og garderobe.

Detaljplan og MTA er utarbeidet i kontakt med Frøya kommune og grunneiere. Det har i perioden april til oktober 2018 vært avholdt fire møter med kommunen vedrørende detaljplan og MTA. I tillegg har det vært e-post korrespondanse mellom partene i løpet av 2018. Kontakten med grunneiere knytta til planleggingen av vindkraftverket har vært ivarettatt gjennom kontakt med advokat. Det ble avholdt et orienteringsmøte med grunneiere og kommune 3.12.2018.

Følgende endringer er omsøkt i forhold til konsesjonsgitt plan:

- Det er i detaljplanen omsøkt endret turbinplassering i forhold til i konsesjonssøknaden
- Endret turbinplassering medfører endret utforming av vegnett.
- Rotorene på turbin nr 2 og 7 vil sveipe noe utenfor konsesjonsområdet. Konsesjonsgrensa ønskes justert slik at sveiparealene havner innenfor.
- Det søkes forlengelse av konsesjonsperioden med 5 år til totalt 30 år fra idriftsettelsestidspunkt.
- Det søkes forlenget frist for idriftsettelse fra 1.10.2020 til 31.12.2020 for å sikre noe fleksibilitet i utbyggingsplanen.

Detaljplanene viser revidert optimalisert plassering av vindturbiner og linjeføring for interne veier fram til hver enkelt turbin innenfor det konsesjonsgitte planområdet for vindkraftverket.

I framlagt plan er det satt av en arealbruksgrense (vegkorridor) med bredde opp til 100 m omkring senterlinje i veg. Denne korridoren er grunnlag for videre detaljplanlegging og ytterligere optimalisering av linjeføring for å søke og begrense inngrepene og få best mulig terrengtilpasning av vegene. Optimalisering av vegnett skal baseres på prinsipper nedfelt i «*Håndbok for terrenginngrep og landskapstilpasning for Frøya vindkraftverk*». Bredden på interne veger blir 5 m med noe breddeutvidelse i krappe svinger og i kryss. Total vegbredde inkludert vegskulder og grøfter vil være ca. 10 m. Eventuelle skjæringer og fyllinger kommer i tillegg.

Ved hver turbin skal det opparbeides kranoppstillingsplass for lagring og montering av vindturbinene. Det opparbeides et gruslagt areal på opptil 2 daa ved hver vindturbin.

Fra turbinene legges 22 kV jordkabel nedgravd i de interne vegene fram til den sentrale transformatorstasjonen. Kabelskap vil bli plassert i terrenget på en måte som begrenser synligheten i landskapet.

Det tilstrebes massebalanse ved bygging av infrastruktur. Det kan likevel bli behov for uttak av ekstra masser og det er derfor synliggjort lokalisering av mulige uttaksområder i detaljplanen med vekt på tilgjengelighet og landskapstilpasning.

Det skal i vindkraftverket oppføres ei permanent målemast i konsesjonsområdet og noen midlertidige målemaster i framtidige turbinpunkt. Plassering og utforming vil bli avklart seinere.

Ilandføring av vindturbiner skal skje ved den kommunale kaia i Nordhammarvika. Byggingen av vindkraftverket medfører ingen særskilte anleggstiltak i tilknytning til kaianlegget.

Nettilknytning til Frøya vindkraftverk er planlagt som en spenningsoppgradering av en eksisterende kraftlinje fra 22 kV til 66 kV mellom vindkraftverket og Frøya transformatorstasjon.

TrønderEnergi Vind AS har avtale om nettilknytningen med TrønderEnergi Nett som har konsesjon for denne kraftlinja. TrønderEnergi Nett har utarbeidet MTA for nettilknytningen, men behandling av denne er ikke påbegynt enda. Det er framlagt bekreftelse på at det er kapasitet til å ta inn produksjonen fra vindkraftverket i nettet.

NVEs miljøtilsyn var 2.10.2018 på befaring i planområdet for vindkraftverket sammen med TrønderEnergi Vind AS. NVE har gjennomført to møter med Frøya kommune (11.1.2019 og 31.1.2019) i forbindelse med behandling av detaljplan og MTA.

Mottatt detaljplan og MTA for Frøya vindkraftverk ble sendt på høring 19.11.2018 til Frøya kommune, Fylkesmannen i Trøndelag, Trøndelag fylkeskommune, Mattilsynet og berørte parter dvs. frivillige regionale og lokale organisasjoner som har vært engasjert i konsesjonssaken.

TrønderEnergi Vind har i e-post datert 10.12.2018 orientert grunneiere om høringen. I tillegg ble støymottakere over L_{den} 40 dBA (beregnet ifht worst case) og skyggekastutsatte over grenseverdi (worst case) 30 timer/år informert 19.12.2018 om høring av MTA-planene og høringsfrist.

Innkomne merknader

TrønderEnergi Vind AS har ved utarbeiding av detaljplan og MTA for Frøya vindkraftverk som nevnt over, vært i kontakt med Frøya kommune og grunneiere.

Mottatt MTA/detaljplan har vært på høring og NVE hadde innen høringsfristen mottatt skriftlige uttalelser fra Frøya kommune, Fylkesmannen i Trøndelag, Trøndelag fylkeskommune og Mattilsynet samt en rekke privatpersoner og organisasjoner. Alle høringssvarene er forelagt TrønderEnergi Vind AS for kommentar. En oppsummering høringsuttalelsene følger i vedlagt sammen med TEVs kommentarer (Vedlegg 1).

Flere av høringssvarene er i realiteten klage på gjeldende konsesjon. Konsesjonen, som ligger til grunn for MTAen, er endelig og gir rammen for NVEs behandling av detaljplan og MTA.

NVEs svar på de mottatte høringsuttalelsene, - i den grad de har relevans, følger tematisk i *NVEs vurdering* under.

NVEs vurderinger

NVE mener at detaljplanen for Frøya vindkraftverk viser hvordan anlegget planlegges bygget. Sammen med mottatte tilleggsutredninger gir dette totalt sett en oversikt over endringer i arealbruken sammenlignet med utbyggingsplanen som ble lagt til grunn i konsesjons-søknaden/konsekvensutredningene.

NVE mener MTA-planen for Frøya vindkraftverk samlet sett har fanget opp de identifiserte miljøutfordringene og legger gode miljømessige føringer for anleggsarbeidet. For å sikre et godt sluttresultat er begrenset arealbruk, optimalisering av veglinjer og oppstillingsplasser, tett oppfølging av anleggsarbeidet og istandsetting viktige fokusområder.

Det er utarbeidet en egen *Håndbok - Terrenginngrep og landskapstilpasning for Frøya vindkraftverk* som gir føringer for anleggsarbeid og istandsetting. Denne ligger som vedlegg til MTA. NVE mener en slik prinsipiell tilnærming er god for en plan av denne størrelse der det er vanskelig å gå inn i alle detaljer. I dette prosjektet vil etter vår vurdering gode løsninger fremmes lettere der målet defineres og

ikke låses av detaljprosjektering i en for tidlig fase. Etter NVEs vurdering utgjør *Håndboka* et svært viktig verktøy for å sikre god terrengutforming og landskapstilpasning av vindkraftverket.

Vi vil i det følgende presentere NVEs vurderinger av MTA og detaljplan for Frøya vindkraftverk for de tema som vi anser som relevant i forhold til gjeldende konsesjon og gitte vilkår.

Konsesjonspliktige endringer

Det er i detaljplan og MTA omsøkt følgende endringer:

- Rotorene på turbin nr 2 og 7 vil sveipe noe utenfor konsesjonsområdet. Konsesjongitt plangrense ønskes justert slik at sveiparealene havner innenfor
- Det søkes om forlenget konsesjonsperiode med 5 år dvs. 30 år fra anlegget settes i drift dog ikke ut over 1.10.2050.
- Det søkes om forlenget frist for idriftsettelse fra 1.10.2020 til 31.12.2020 for å sikre fleksibilitet i utbyggingsplanen.

Disse endringene krever endring av vilkår i konsesjonen og er behandlet i egen sak av konsesjonsmyndighet.

Krav om tilleggsutredninger

Det er i høringsuttalelse fra advokat Lars Selmar Alsaker og Frøya kommune kommet krav om tilleggsutredninger som følge av endringer av tiltaket dvs økt turbinstørrelse. Det blir vist til at slike endringer er omfattet av regler i konsekvensutredningsforskriften fra 2017 med henvisning til §§ 26, 27 og 28.

NVE mener KU-forskriften er å forstå slik at en plikt til å gjennomføre en ny konsekvensutredning inntreder der hvor endringen/utvidelsen i seg selv overstiger størrelseskriteriene i vedlegg I (KU-forskriften vedlegg I punkt 30). For vindkraftverk er obligatorisk konsekvensutredning satt for vindkraftverk med en installert effekt på mer enn 10 MW. Det er ikke tilfelle i denne saken.

Krav om KU, ut over der det er et obligatorisk krav, inntreder for tiltak hvis de kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn, jf. KU-forskriften § 8. Dersom NVE mener at endringen av turbinhøyde på Frøya vindkraftverk ikke innebærer vesentlige virkninger for miljø og samfunn, vil det ikke være grunnlag for et krav om konsekvensutredninger etter KU-forskriften. NVE viser til tematiske vurderinger under, og mener virkningene av økt turbinstørrelse ikke er vesentlig slik forskriften krever.

I tillegg til KU-forskriftens krav til konsekvensutredninger, viser vi til at forvaltningsloven § 17 stiller krav om at en sak er så godt opplyst som mulig og naturmangfoldloven § 8 stiller krav til beslutningsgrunnlaget i en sak. Energiloven § 2-1 stiller krav til søknader som behandles etter energiloven, og gir NVE adgang til å kreve tilleggsutredninger dersom det anses nødvendig for å vurdere om en tillatelse bør gis, og hvilke vilkår som skal settes.

NVE mener at det ikke er grunnlag for å kreve ny konsekvensutredning etter KU-forskriften for endringene i turbinstørrelse for Frøya vindkraftverk.

NVE har på grunnlag av innhold i detaljplan/MTA og høringen etterspurt tilleggsutredninger for å kunne gjøre vurderinger av endringer fra konsesjon til detaljplan/MTA. Beskrivelse av krav og mottatte tilleggsutredninger fra TEV er lagt ved som vedlegg.

Utsatt behandling av MTA

Frøya kommune har vedtatt ny folkeavstemning, JA eller NEI til vindkraftverk på Frøya. Denne gjennomføres 02.04.19. Kommunen ber NVE om å avvende endelig behandling av detaljplan/ MTA inntil folkeavstemning er avholdt.

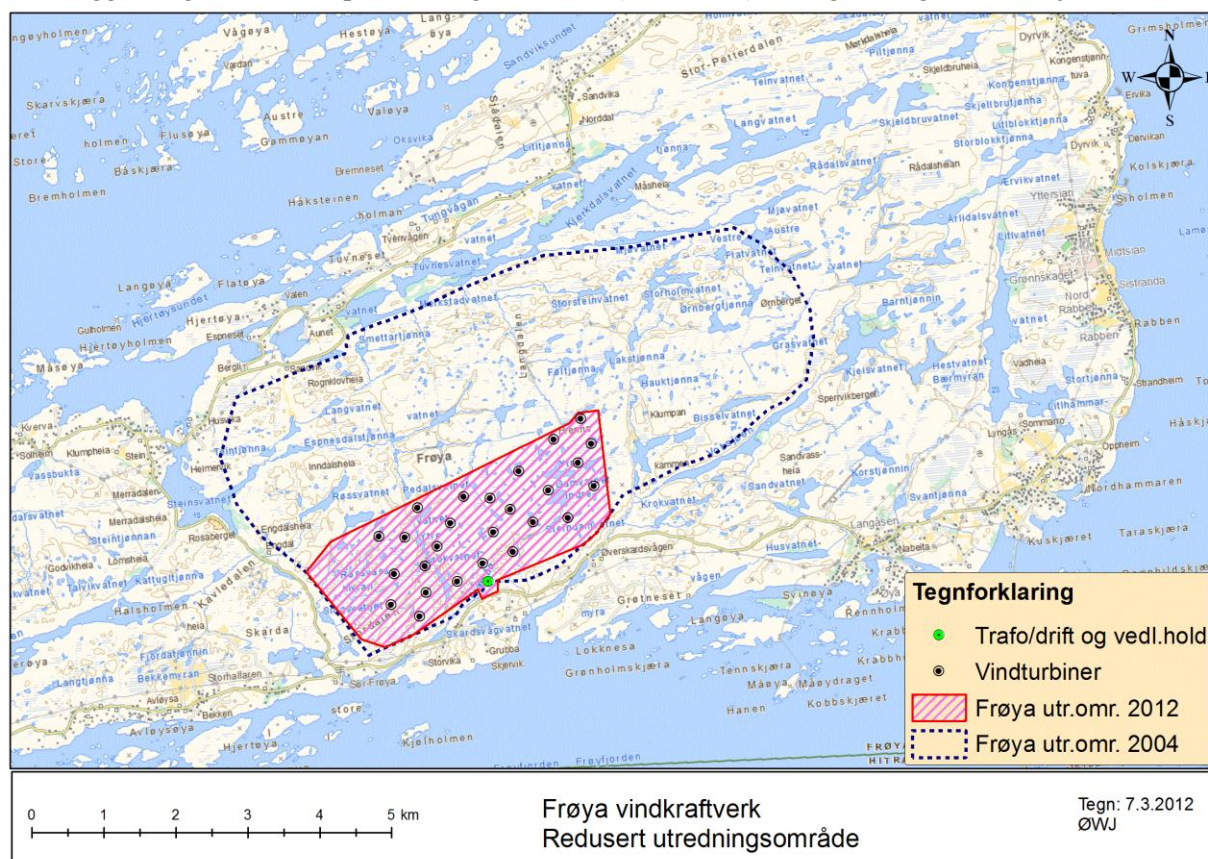
Et JA eller NEI til Frøya vindkraftverk er et spørsmål som angår en endelig konsesjon. Formålet med den planlagte folkeavstemningen er slik sett ikke av relevans for vårt vedtak om detaljplan og MTA. NVE mener derfor at det ikke er hensiktsmessig å utsette vedtaket til folkeavstemning er gjennomført.

Endelig utbyggingsløsning

Det fremgår av mottatt detaljplan at vindkraftverket planlegges med 14 turbiner á 4,2 MW. Dette gir en total installert effekt på 58,8 MW, som er i tråd med konsesjonen om maksimal installert effekt på 60 MW. Dette medfører at antall turbiner er redusert fra 26 i konsesjonssøknaden.

Mottatt detaljplan viser en endret utbyggingsløsning i forhold til hva som lå til grunn for konsesjonen. I detaljplanen er de 14 turbinene plassert (fig. 2) med størst mulig avstand til bebyggelse for å ivareta det konsesjonsgitte støykravet for helårsboliger. Lengde på internvegnettet i konsesjonssøknaden var ca. 14,7 km. Lengde på internvegnet i detaljplanen er knapt 10,5 km.

NVE legger til grunn at det i planendringssøknaden (mars 2012), som grunnlag for konsesjon, er

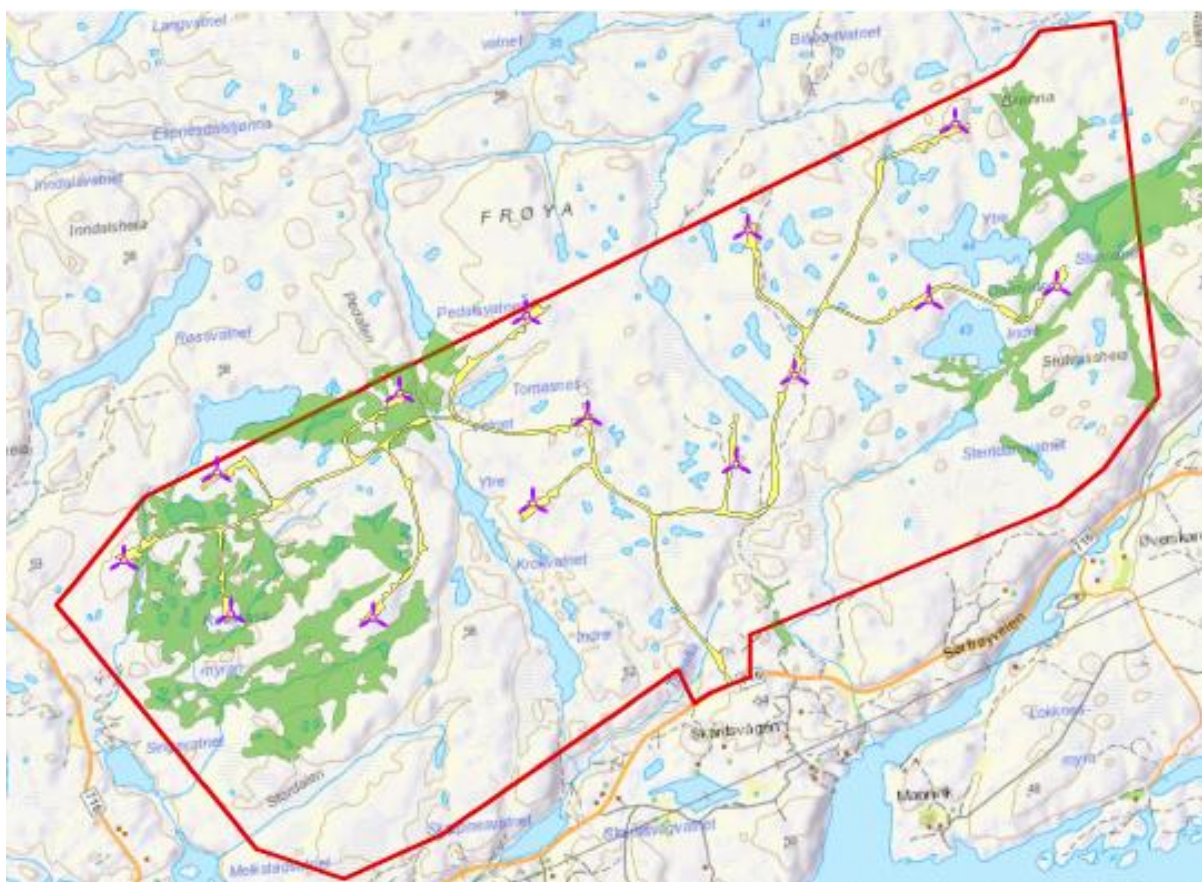

Figur 1. Konsesjonsgitt planområde med utbyggingsløsning for 26 turbiner (mars 2012)

sannsynliggjort turbiner med navhøyde 60-100 m og rotordiameter 70-100 m dvs en mulig total høyde på inntil 150 m (tippshøyde). Antatt installert effekt pr turbin er i søknaden 2,3 - 3 MW, gjennomførte konsekvensutredninger er basert på en turbinhøyde på 130 m.

Valgt turbin type har en navhøyde på 112 m og en rotordiameter på 136 m dvs en totalhøyde på 180 m.

Vilkår 6 i konsesjonen gir utbygger en grad av fleksibilitet i utforming av vindkraftverket for å kunne utnytte en forventet teknologisk utvikling, innhenting av vinddata og tilpassing til konsesjonsvilkår. Det tillegges NVE ved godkjenning av detaljplan og MTA å vurdere om dette medfører vesentlige endringer i forhold til tiltaket slik det er spesifisert i konsesjonssøknaden. Vi legger til grunn at valg av større turbiner utnytter den teknologiske utviklingen som har vært siden konsesjon ble gitt i 2012 samt ny kunnskap om vindressurs i det gitte planområdet.

Figur 2. Valgt turbinplassering og vegløsning i detaljplan (oktober 2018).

Valgte turbiner i MTA er ca. 20% høyere enn de som er beskrevet som mulig i konsesjonssøknad og 40 % høyere enn de som inngår i vurderingene (KU) for søknaden.

NVE konstaterer at høyden på den valgte turbin typen går betydelig ut over det anslaget som har vært synliggjort i konsesjonssøknad og lagt til grunn for konsesjonen. Antallet turbiner er redusert i forhold til den utformingen som lå til grunn for konsekvensutredningen. Vi har bedt TE utdype virkningene av disse endringene og har mottatt tilleggsutredninger som omfatter flytting av turbiner samt endrede virkninger for plante- og dyreliv, landskap, synlighet og visualisering. Disse vurderingene ligger vedlagt.

Effekter på naturmiljø

Større turbiner medfører at antallet kan reduseres. Dette gir muligheter for en ny og mer optimal utbyggingsløsning (turbinplassering og vegløsninger) innenfor det konsesjonsgitte planområdet. Tilleggsutredningene fra Multiconsult underbygger at dette bidrar til at det totale arealinngrepet blir betydelig redusert. Antallet turbiner med tilhørende kranoppstillingsplasser blir nær halvert og lengden

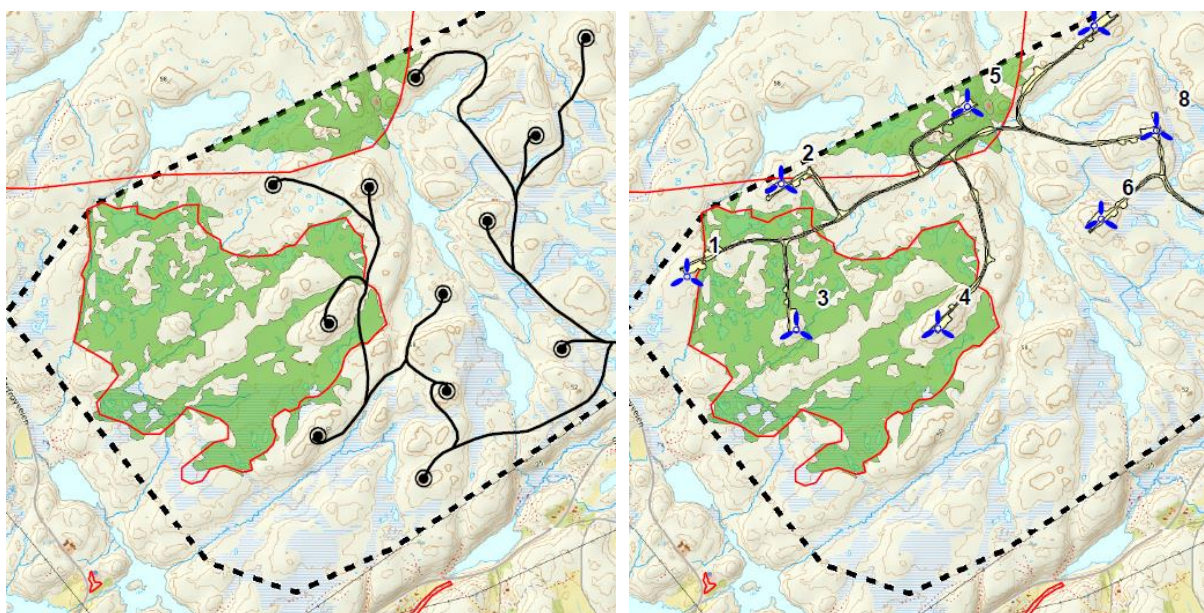
av interne veger blir redusert med ca. 4 km. Utbyggingsløsningen berører markert mindre areal totalt, og ifølge Multiconsult mindre av de særlig verdifulle arealene med rikmyr, kystmyr og kalkrike områder som ifølge konsesjon bør hensynstas.

Arealtallene bekrefter at den konkrete arealbruken er redusert. Endringene av utbyggingsløsning medfører en mer konsentrert utnyttelse av planområdet. I den opprinnelige utbygningsløsningen var omfanget av turbiner og infrastruktur i Røssvassmyran begrenset (figur 3). I følge NVEs *Bakgrunn for vedtak* er det i gjeldende konsesjon forutsatt en vindturbin innenfor myrområdet.

Røssvassmyran (fig 3) er ett område med stort innslag av myr, - jordvannsmyr/minerotrof myr med større innslag av nedbørsmyr/ombrotrof myr/terrengdekkende myr. Naturtypen kystnedbørsmyr er rødlistet som sårbar (VU) i norsk rødliste for naturtyper.

I konsesjonsvilkår 8, miljø-, transport- og anleggsplan, er hensynet til lokaliteten omtalt:

«*Naturtypelokalitetene Stutvassheia og Røssvassmyran, vegetasjonstypene terrengdekkende myr og reinrosehei og forekomster av brunskjene og engmarihand skal hensyntas*». I utbyggingsløsningen i MTA er det i dette området planlagt plassert flere turbiner enn det som lå til grunn for konsesjonen.

Figur 3: Utbyggingsløsning for Røssvassmyran (polygon med rødt omriss) i gjeldene konsesjon 2012 (til venstre) og detaljplan/MTA 2018 (til høyre). (Kilde: Multiconsult)

Veger og oppstillingsplasser er i detaljplan/MTA riktignok utformet slik at konflikten med de verdifulle arealene blir minst mulig, men den nye utbygningsløsningen medfører etter NVEs vurdering at arealbruken i disse verdifulle områdene øker noe.

Endringene i antall turbiner innenfor Røssvassmyran må sees i sammenheng med tilpasning til øvrige konsesjonsvilkår (støy). Etter NVEs vurdering medfører økt antall turbiner ved Røssvassmyran ikke vesentlige endringer i miljøkonsekvenser i forhold til det som lå til grunn for konsesjon, det er i denne vurderingen lagt vekt på at oppstillingsplasser og veger er lagt for å hensynta myra. NVE vurderer utbyggingen i Røssvassmyran til å ha akseptable miljømessige konsekvenser og at miljøverdiene i tilstrekkelig grad er ivarettatt.

Med de valgte turbinene øker rotordiameteren vesentlig. Det totale sveipearealet på turbinene dobles og medfører et mulig økt «fangstareal» for fugl. Ulike arter påvirkes i ulik grad av dette i og med at noen

flyr mest lavt og lokalt og noen høyt i forbindelse med sangspill (eks. heippiplerke), byttesøk (eks. havørn) eller på trekk til andre områder (eks. smålom og gjess).

Med større turbiner økes også rotorens avstand fra bakken, - fra 40 til 44 m. Fangstarealet opp til 50 m over bakken reduseres ifølge Multiconsult med 2/3. Dette vurderes som gunstig for fugl som opererer bakkenært. Hubro, som er sentral i forholdet til Frøya vindkraftverk, opererer hovedsakelig i luftrom som gjør at den ikke er spesielt utsatt for kollisjoner med turbiner. Tre fjerdedeler av hubroens flygninger foregår opp til 20 meters høyde. Fordi hubroen jakter relativt lavt over bakken vil sannsynligheten for kollisjon med turbiner reduseres med større avstand mellom bakken og rotoren. Hubro på trekk vil kunne øke flyhøyden for å unngå andre hubroers territorier, eller at de flyr høyere for å nå gunstige vinder. Dette vil i noen tilfeller medføre kollisjonsfare.

Hubroen er nattaktiv og dens spesialiserte nattsyn, kan være en årsak til at den er sårbar for kollisjoner med menneskeskapte konstruksjoner, slik som kabler, ledninger, vindturbiner. Det er funnet en del drepte hubro i tilknytning til vindkraftverk i Europa, men det er lite som tyder på at vindturbiner utgjør stor kollisjonsrisiko for hubro som oppholder seg i nærområdet til vindkraftverk.

NVE konstaterer at det på grunnlag av betydelig redusert bakkenært sveipeareal, er rimelig å anta at dette også gir redusert risiko for kollisjoner med arter som i hovedsak opererer under rotorens nedre høyde. Basert på dette grunnlag vil endret turbinstørrelse og antall turbiner samla sett kunne redusere kollisjonsfaren bla. for hubro.

I Multiconsults miljøutredning framgår det at konsesjonsområdet for Frøya vindkraftverk ligger mellom to hubroterritorier. Selve reirplassene ligger såpass langt unna at disse er utenfor direkte forstyrrelsesavstand fra vindkraftverket og vanlig anleggsaktivitet ved bygging, men konsesjonsområdet ligger delvis innenfor antatt jaktområde i hekketida for reiret mot vest. Hele konsesjonsområdet antas brukt utenom hekketida. Et område med vindkraftutbygging vil potensielt bli mindre attraktiv for både hubro og dens byttedyr etter en utbygging. Forstyrrelser og nedgang i tilgang på byttedyr vil også kunne medføre en nedgang i hekkesuksessen, og dermed kunne påvirke populasjonen negativt.

Fylkesmannen i Trøndelag viser i sin høringsuttalelse til at utbyggingen og antall turbiner er vesentlig redusert fra det som lå til grunn for konsesjon. Fylkesmannen viser til hubro er sterkt truet art i Norge, med svært stor forvaltningsinteresse og at to av fire kjente, aktive, territorier i Frøya ligger i influensområdet til vindkraftverket med nettilknytning. Individuer også fra andre territorier kan utføre næringssøk i planområdet. Lyd fra turbinene vil antagelig forstyrre arten under jakt, Hubroparet som hekker nærmest vindkraftanlegget er det som har produsert flest unger i Frøya de siste årene. Fylkesmannen vurderer det som uheldig at vindkraftanlegget planlegges så nært hekkelokalitet for hubro og tilrår at to turbiner flyttes eller fjernes av hensyn til hubro. Fylkesmannen ber også om at det utarbeides undersøkelsesprogram for å søke etter hubro som dør av kollisjoner.

Forholdet til hubro, både hekkelokaliteter og næringssøk, er grundig vurdert i konsesjonsbehandling, inkludert OEDs klagebehandling. NVE legger denne vurderingen til grunn.

Avstanden til hekkelokaliteter og turbiner er noe redusert fra det som lå til grunn for konsesjonssøknad, men er fortsatt vesentlig over 1000 m. Hele planområdet brukes av hubro til næringssøk, området i nordvest, inkludert Røssvassmyra, er jaktområde i hekketiden. Antall turbiner totalt sett og omfanget av veger er redusert. Antall turbiner i/ved Røssvassmyra er økt. NVE vurderer at konsekvenser for hubro ikke er vesentlig endret fra den utbyggingsløsningen som lå til grunn for konsesjonssøknaden.

Frøya kommunes forslag om flytting av inntil fem turbiner, og fylkesmannens forslag om flytting av to turbiner er vurdert av TrønderEnergi Vind (TEV):

TEV mener det innenfor konsesjonsgitt område ikke er mulig å flytte de 5 turbinene og samtidig ivareta hensyn knyttet til både anbefalte avstandskrav mellom turbiner og avstand til bebyggelse. Turbinene er allerede trukket så langt nord i planområdet som mulig for å få tilstrekkelig avstand til bebyggelsen i sør.

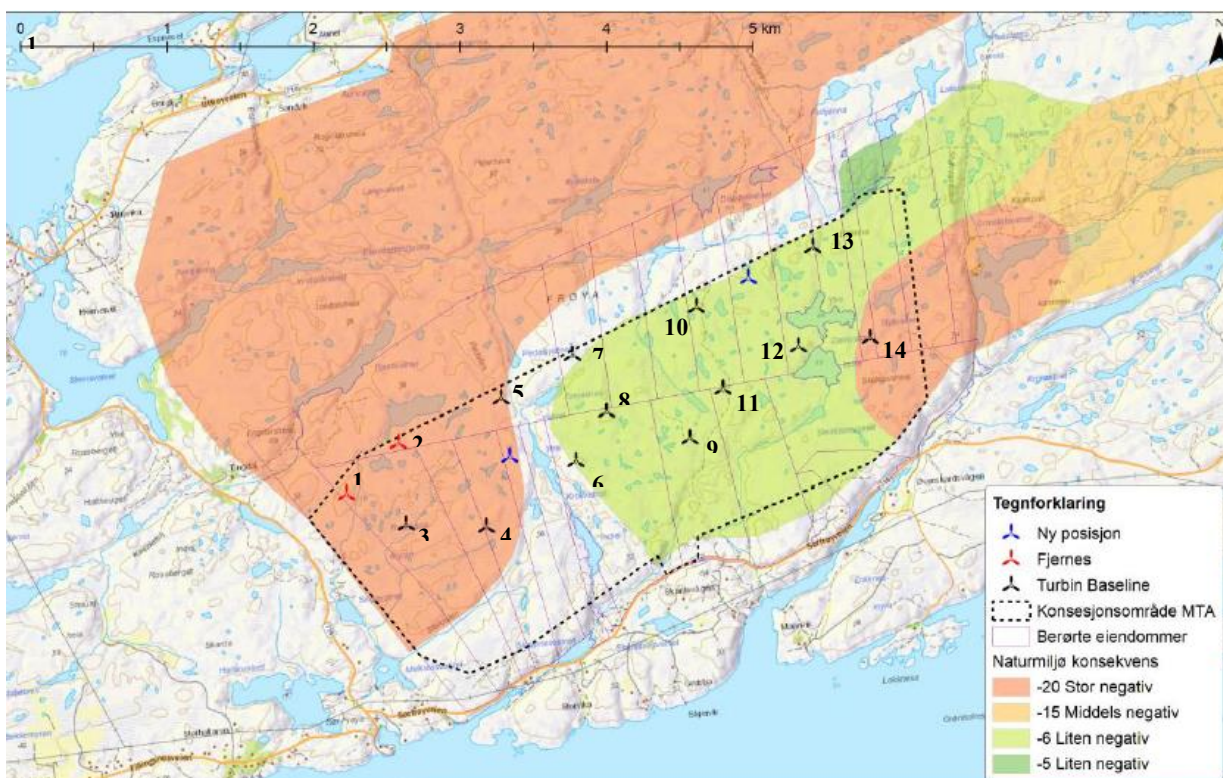
TEV har gjort en mer konkret vurdering av mulighetene for å flytte to av disse fem turbinene (WTG 1 og 2) innenfor konsesjonsområdet. De viser til notat fra Multiconsult (vedlagt Miljøvurdering) med kart som viser mulige nye turbinplasseringer og oppsummering av konsekvensutredningstema. TEV har gjort vurderinger av produksjonsoptimalisering, støy, havørn, hubro og andre relevante tema som virkninger for drikkevann, landbruk, naturmiljø/naturtyper, kulturminner/-miljø, andre arter enn hubro/havørn, friluftsliv, landskap. Vurderingene er sammenlignet og basert på metodikk som lå til grunn i konsekvensutredning fra 2012.

For hubro vil en flytting være positivt da en kommer lenger unna jaktområdet for aktuelt hubropar. Samtidig vil en flytting berøre havørn i større grad enn i dag. Når det gjelder støy vil vi med flytting ha samme situasjon som i dag og oppfyller støykravene etter Decibelmetoden som er lagt til grunn.

Øvrige virkninger er vurdert å være relativt like som for detaljplan i innsendt MTA.

Flytting av to turbiner vil gi en redusert produksjon på 1,11% som tilsvarer en redusert nåverdi på anslagsvis 16-25 MNOK basert på produksjonstap og tilleggskrav fra entreprenør.

Basert på en samlet vurdering av produksjonstap ved flytting og miljømessige konsekvenser, mener TrønderEnergi at en flytting av de to turbinene som beskrevet ikke er et hensiktsmessig alternativ. Det innebærer en reduksjon i produksjonen som vi mener ikke oppveies av endrede virkninger for natur- og miljøhensyn.

Figur 4: Basert på verdisetting av naturmiljø i KU fra 2003 vil flytting av WTG1 og WTG 2 (fra røde til blå turbinposisjoner) være positivt for summen av naturmiljøverdier i planområdet (Kilde: Multiconsult)

NVE konstaterer at flytting av fem turbiner ikke er mulig fordi det da vil bryte i for stor grad med vilkåret om støy for bebyggelse.

NVE har vurdert om det er grunnlag for flytting av to turbiner i tråd med fylkesmannens anbefaling. NVE viser til vurderingen over, om utbygging i Røssvassmyran og hubro. Flytting av to turbiner vil kunne gi redusert inngrep i Røssvassmyran og bedre situasjonen for hubro. NVE mener imidlertid at de miljømessige fordeler av flytting av de to turbinene er små sammenlignet med redusert produksjon ved vindkraftanlegget.

Multiconsult har vurdert endelig utforming medfører svakt negativ konsekvens for fugl, sammenlignet med den utformingen som lå til grunn for konsesjonssøknaden. NVE mener det generelt sett, som følge av økt sveipeareal, er grunn til å anta at valget av større turbiner vil medføre økt kollisjonsfare for spesielt høytflygende fuglearter som havørn (LC), vandrefalk (LC), hønsehauk (NT), sanglerke (VU), gjess og svaner. I konsekvensutredningen fra 2002 er disse artene spesielt omtalt, men mulige effekter av endringer for disse artene inngår ikke i MTA og i liten grad i tilleggsutredningene.

Av de opplistede artene er det forholdet til havørn som er viktigst. Havørn er en ansvarsart for Norge og arten har svært stor forvaltningsinteresse. Vindkraftverket etableres i et fra før lite påvirket område som frekventeres av de mange rovfuglene som hekker i planområdet og tilgrensende områder. I KU fra 2002 framgår det at det hekker totalt 24- 25 havørnpar på Frøya og at minst 5 territorielle par ble observert i det opprinnelige planområdet under feltarbeidet i april 2002. I følge fylkesmannen er hekketettheten i planområdet svært høy.

I planendringssøknaden i 2012 framheves Frøyas spesielle betydning som hekkeområde for havørn. I vurderingen omkring spørsmålet om konsesjon vektlegges planområdets begrensede størrelse og at kun to reir vil ha turbiner innenfor den direkte forstyrrelsessonen (ca. 750 m). NINAs forskningsprosjekt om havørn på Smøla gir grunnlag for å anta at kollisjonsfaren er klart størst for ørn som har hekkelokaliteter i eller like ved planområdet.

NVE konstaterer at konsesjon er gitt på grunnlag av at vindkraftverket vil kunne medføre en vesentlig kollisjonsfare for havørn. Det er i spørsmålet om konsesjon lagt vekt på at det ikke er grunn til å tro at dette vil være av betydelige virkninger for den lokale og regionale bestandsutviklingen for havørn.

I NVEs vurdering av detaljplan og MTA mener vi endret størrelse på turbinene, - spesielt større rotor og dobbelt fangstareal, vil kunne medføre høyere risiko for at antallet havørn som drepes i vindkraftverket øker i forhold til grunnlaget for konsesjonen. NVE vil på dette grunnlag og med hjemmel i vilkår 7 i konsesjonen sette som forutsetning at TEV legger fram et overvåkingsprogram for driftsfasen å innhente kunnskap om havørn som drepes av installasjoner i vindkraftverket.

Det er i detaljutformingen av veglinjer og turbinplassering lagt vekt på å begrense negative effekter på naturtyper og plantearter som er spesifikt nevnt i konsesjonens vilkår 8.

NVE er opptatt av at ivaretagelsen av dette vilkåret ivaretas i det videre arbeidet med optimalisering av veglinjer og oppstillingsplasser, men også ved gjennomføring av byggearbeidene. Det er i denne sammenheng viktig at det gjøres registrering i felt og at lokaliteter til de aktuelle planteartene i nærheten av godkjente inngrepssoner merkes slik at disse ikke blir unødvendig skadet ved gjennomføring av anleggsarbeidet.

Landskap og synlighet

I tilleggsutredningene (Landskapsvurdering datert 6.3.2019) fra Multiconsult er det gjort en vurdering for landskap av endret utbyggingsløsning og turbinhøyde fra konsesjon med 26 vindturbiner på 150 meter til 14 turbiner på 180 meter i MTA. Landskapsvurderingen er gjort ut i fra visualiseringer fra aktuelle fotostandpunkt (Norconsult), Frøya fagrapport visuelle virkninger fra 2002 og konsekvensutredning redusert utbygging fra 2012 (Norconsult) og synlighetskart laget av Meventus.

Følgende vurderinger er hentet fra Multiconsults tilleggsutredning (*Landskapsvurdering Frøya vindkraftverk* datert 6.3.2019):

Ved vurderingen av landskapseffekten ved ulike størrelser på vindturbiner vil det visuelle være en faktor når det gjelder fjernvirkningen. Nærvirkningen i landskapet vil i tillegg være sterkt preget av adkomstveier og oppstillingsplasser for turbinene.

Mange turbiner vil bli synlige fra mange steder fordi landskapet inneholder så få skjermende terrengformasjoner. Vindkraftverkets visuelle influenssone dekker store deler av Frøya og strekker seg videre ut i havområdene. I tillegg vil nordsiden av Hitra bli visuelt rammet, men ikke i like høy grad på grunn av at avstanden til vindkraftverket er større.

Visualiseringene av Frøya vindkraftverk viser et anlegg av middels størrelse. De 26 turbinene med høyde 150 meter er plassert på den søndre og midtre delen av Frøya. Turbinene ligger tett samlet med relativt jevne avstander. Utbyggingsløsningen med 14 turbiner med høyde 180 meter er trukket lengre inn mot den midtre delen av Frøya. Turbinene ligger samlet, men med større avstand mellom hver turbin. Denne løsningen virker noe bedre plassert i landskapet.

Synlighetskartene viser liten forskjell på de to layoutene. Synlighetskartet med en turbinlayout på 26 vindturbiner på 150 meter viser at man vil se færre av de 26 turbinene i lavereliggende områdene på Fast- Frøya, mens en turbinlayout med 14 vindturbiner på 180 meter viser at man generelt vil se flere av de 14 turbinene innenfor influensområdet.

Innenfor vindkraftverkets nærområde (opptil ca. 2-3 km) vil vindturbinene for begge utbyggingsløsninger totalt dominere landskapsbildet. Opplevd fra de nærmeste 200 - 400 meterne vil nærvirkning være betydelig. Vindturbinene vil først og fremst oppleves som enkeltelement, men man vil kunne oppfatte mange av de andre turbinene. Det visuelle fokuset vil være på vindturbinene framfor landskapet rundt.

Nærvirkning (1-3 km):

Visualiseringen med avstand ca. 1 - 3 km til nærmeste turbin, viser at de 14 turbinene med høyde 180 er mer visuelt dominerende enn de 26 turbinene med høyde 150 meter på grunn av størrelse.

Midlere avstand (fra ca. 2-3 km til ca. 10-12 km):

Siktforholdene vil spille en viktig rolle for opplevelsen av turbinene og vindkraftverket. Turbinenes utforming vil oppfattes, men detaljer vil ikke synes så godt. Størrelse på turbinene oppfattes ikke alltid klart, for det er vanskelig å vurdere avstanden til dem. Vindturbinene oppfattes som tydelige landskapselementer og setter sitt preg på opplevelsen av landskapet.

Visualiseringene fra Nordskag og Valen (avstand til nærmeste turbin er ca. 4,2 km og 3,3 km) viser at de 14 turbinene med høyde 180 er enkeltvis mer visuelt dominerende enn de 26 turbinene med høyde 150 meter på grunn av størrelse og høyde. Men samlet gir turbinene med

180 meter et noe bedre og mer "ryddig" visuelt uttrykk på grunn av jevnere og større avstand mellom turbinene.

Visualiseringen fra Flatvaløya (avstand til nærmeste turbin er ca. 4,2 km) viser at det er svært liten forskjell mellom de to layoutene med tanke på størrelse. Man vil se deler av turbinene stikke opp over horisonten og størrelsen på turbinene oppfattes ikke klart. Med 14 turbiner vil man også se fjerne turbiner fra dette standpunktet.

Fra de stedene på øya der det bor mest folk, ved Sistranda, Hammarvika og Flatval, vil det ikke være store forskjeller på de to layoutene. Fra nordsiden av Hitra vil heller ikke inntrykket være markant forskjellig.

Fjernvirkning (over 10-12 km):

På denne avstanden er turbinenes synlighet helt avhengig av værforholdene. Det er særlig når det er store fargekontraster at vindturbinene kan være godt synlige på avstander over 15 -20 kilometer. Grått vær vil ofte føre til at turbinene forsvinner mot himmelen, mens sikten i klarvær ofte vil sløres av en dis. På lange avstander vil jordkrummingen påvirke synligheten.

Visualiseringen fra Sør-Dyrøy (avstand til nærmeste turbin er ca. 9 km) viser at det er lite forskjell mellom de to utbyggingsløsningene med tanke på størrelse. Det visuelle uttrykket vil være noe bedre og mer "ryddig" på grunn plassering og avstand mellom turbinene. Vindkraftverket vil med begge layouter være lite synlig ved mange typer vær- og belysningsforhold.

Samlet vurderes det at det er liten forskjell mellom de to layoutene. På grunn av åpenhet er området vurdert som visuelt sett ganske sårbart. Men denne åpne karakteren er på lokalt nivå brutt opp av bergrygger, knauser, koller og klippestrender. Dette gjør at landskapet likevel bedre kan absorbere inngrep. Utbyggingsløsningen med 14 turbiner med høyde 180 meter vurderes samlet som noe bedre for landskapsbildet.

Selv om beslutningsgrunnlaget (KU) for konsesjonen er basert på en turbinhøyde på 135 m, legger NVE til grunn at konsesjonen er gitt med en forventet turbinhøyde på inntil 150 m.

Endringer av turbinhøyde vil etter vår vurdering gi visuelt størst virkning for nærområdet (1- 3 km) til vindkraftverket.

Landskapet på Frøya er relativt flatt og åpent. Øyas høyeste punkt er 76 moh mens planområdet ligger ca. 50 moh. Landskapets åpenhet med få skjermende terrengformasjoner gjør det visuelt sett sårbart. Opplevelsen av turbinene vil totalt dominere opplevelsen av landskapet, lite avhengig om de er 150 eller 180 m. Likevel vil en turbin med høyde 180 m være mer visuelt dominerende i nærområdet enn en med høyde 150 m.

NVE legger til grunn at økt turbinhøyde fra 150 til 180 m vil gjøre den enkelte turbin mer synlig på lengre avstand dvs. influensområdet øker. Endret lysregime ved at turbinenes høyde overstiger 150 m medfører økt synlighet i mørke.

Utbyggingsløsning i MTA med færre turbiner og større innbyrdes avstand vurderes likevel som landskapsmessig gunstigere fordi det gir et mindre massivt og roligere inntrykk.

I sammenligningen mellom konsesjonsgitt utbyggingsløsning og valgt løsning i MTA, konstaterer vi at vindturbinene for begge utbyggingsløsninger totalt vil dominere landskapsbildet innenfor vindkraftverkets nærområde (opptil ca. 2-3 km). I dette området vil turbinene i det konsesjonsgitte vindkraftverket dominere landskapsopplevelsen uansett og forskjellen i høyde betyr relativt lite. Selv om

høyere turbiner vil dominere mer, vil forskjellen etter NVEs vurdering ikke være vesentlig. Effekten av færre turbiner og større innbyrdes avstand bidrar til at virkningene på lang avstand blir noe bedre med 14 turbiner enn 26.

Utbyggingsløsningen med 14 turbiner med høyde 180 meter vurderes av NVE samlet som noe bedre for landskapsbildet enn 26 med høyde 150. Vi vurderer på dette grunnlag ikke endringene av turbindingensjoner som vesentlig i forhold til virkningen på landskap.

Bygningsmasse, konstruksjoner og arealbruk

Det er i MTA avsatt et relativt stort areal (7,2 daa) til trafobbygg, servicebygg, anleggsrigg, lagerareal og parkering.

NVE finner at detaljeringsgrunnlaget for arealbruken på denne tomte er noe dårlig begrunnet. Vi legger vekt på at det gjøres minst mulig varige terrenginngrep dvs. at den permanente arealbruken blir redusert til et nivå som er helt nødvendig.

Bygningsmassen (servicebygg, stasjonsbygg og bryteranlegg) sammen med landskapsformer eller eventuelle gjerder/infoskilt organiseres slik at det dannes klarere uterom. Valg av bygningenes form og uttrykk (høyde, takvinkel, materialbruk, detaljering, osv.) må bidra til at anlegget blir oppfattet som mest mulig helhetlig.

For å bedre kunne vurdere utforming og plassering av bygningsmasse, parkeringsarealer og lagerareal ønsker vi en revidert situasjonsplan som viser disponeringen av arealet på tomte. Dette omfatter en utenomhusplan og snitt-tegninger som viser hvordan bygninger/konstruksjoner er plassert, og arealets og bygningenes forhold til terrenget og landskapet omkring.

I tillegg ber vi om at detaljutformingen av servicebygget og transformatorbygget revideres slik at form og uttrykk bidrar til et mer helhetlig uttrykk.

Vi ber om at det i dette planarbeidet blir benyttet landskaps- og arkitektfaglig kompetanse.

Før arbeidet med service- og trafotomte starter skal det framlegges revidert tegningsgrunnlag for godkjenning.

Detaljplassing og utforming av meteorologimast er ikke vist i MTA/detaljplan. Før arbeidet med denne starter skal det framlegges en detaljplan for godkjenning av NVE.

Støy

Turbinplasseringen i revidert konsesjonssøknad (2012) ville medført behov for støytiltak for å ivareta støykrav for bebyggelsen i Skarsvågen. Ny utbyggingsløsning med plasseringen av turbinene mot planområdets nordside bidrar til å ivareta konsesjonens støykrav om at ingen helårsboliger skal bli berørt av et støynivå over gitt grenseverdi (L_{den} 45 dBA).

NVE konstaterer at 46 naboer vil kunne bli eksponert for støynivåer over L_{den} 40 dBA basert på beregninger i verste scenario-beregninger, men ingen av dem blir berørt av et støynivå over gitt grenseverdi. Verste scenario forutsetter vind fra alle retninger samtidig, noe som medfører at sannsynlig støynivå vil være lavere enn beregningen viser.

NVE mener at vilkåret om støy i forhold til bebyggelse i konsesjonen er ivaretatt.

Steinar Rabben tar i sin høringsuttalelse opp forholdet til infrastøy (under 20 Hz) fra vindkraftverket og mulige effekter av dette for naboer.

NVE viser til at konsesjonen inneholder krav til at ingen helårsboliger skal bli berørt av støy over gitt grenseverdi (L_{den} 45 dBA). Denne gitte grenseverdien framgår av retningslinje T-1442/2012 om støy i arealplanleggingen. Det er pr. i dag ikke spesifikke krav i disse retningslinjene knytta til infrastøy.

Skyggekast

Det er i MTA gjort oppdaterte vurderinger av skyggekast som følge av valgt utbyggingsløsning. Beregningene viser at 9 skyggekastmottakere forventes å bli eksponert for skyggekast over anbefalt grenseverdi på 8 timer med faktisk skyggekast pr. år. For å få omfanget av sannsynlig skyggekast for disse mottakerne ned på et akseptabelt nivå vil det bli gjennomført tiltak på drift av enkelte turbiner. Det aktuelle tiltaket er å stenge ned enkelte turbiner i perioder det er risiko for at skyggekast skal inntreffe.

NVE konstaterer at konsesjonær vil iverksette styringstiltak slik at faktisk skyggekastomfang ikke overskrider de anbefalte grenseverdiene. NVE vil sette vilkår om at konsesjonær skal legge fram en oversikt over hvilke helårs- og fritidsboliger som blir omfattet av det avbøtende tiltaket. Dersom noen av byggene med skyggekastomfang over grenseverdiene ikke vurderes å være skyggekastfølsomme, skal dette begrunnes. Oversikten skal fremlegges for NVE før idriftsetting av vindkraftanlegget.

Massetak og deponi

Det er et mål med bygging av infrastruktur i vindkraftverket å oppnå massebalanse. Det kan likevel bli behov for uttak av ekstra masser og det er derfor synliggjort lokalisering av mulige uttaksområder i detaljplanen med vekt på tilgjengelighet og landskapstilpasning.

NVE vil understreke planens mål om massebalanse og behovet for å begrense omfanget av terrenginngrep. Dette stiller krav til god og grundig detaljplanlegging og tett oppfølging av interne MTA-kontrollere ved anleggsarbeid. Før eventuelle massetak/sidetak tas i bruk skal disse detaljeres og godkjennes av NVE. Detaljplaner for slike tiltak utformes i tråd med prinsippene i «Håndbok - Terrenginngrep og landskapstilpasning for Frøya vindkraftverk» og sendes NVE for godkjenning før bygging igangsettes. Frøya kommune vil ved behandling av denne type endringer bli involvert.

Noen av de foreslåtte massetakene er lokalisert i myrområdene som inngår i hubroens leveområde eller innenfor naturområdene med vilkår om hensyn i konsesjonen. Vi vil understreke at lokalisering av massetak med effekter på slike områder må unngås.

Telenett

Vilkåret vedrørende telenett og radiosamband skal avklares med Telenor før anleggsstart.

I følge MTA er behovet for tiltak avklart med Telenor. Telenor har ingen radiolinjer i det aktuelle planområdet som det er behov for å ta hensyn til.

NVE legger til grunn at vilkåret er ivaretatt.

Radio- og TV-signaler

Vilkår vedrørende mulig redusert kvalitet på radio/TV i nærområdet skal dokumenteres og eventuelle tiltak skal forelegges NVE før anleggsstart.

I følge MTA er det avklart med Norkring at vindkraftverket i liten grad vil påvirke deres kringkastingssignaler og at det av den grunn ikke er påkrevd med noen spesielle tiltak/hensyn i forhold til radio/TV-signaler.

NVE legger til grunn at det er tilstrekkelig sannsynliggjort at det ikke er behov for tiltak i forhold til radio/TV-signaler. Endelig vurdering må gjøres når anlegget er satt i drift.

Konsesjon

Konsesjonen setter krav om at omfanget av ising og iskast og eventuelt opplegg for varsling skal vurderes og godkjennes av NVE før idriftsettelse.

I følge MTA vil sensorer i turbinene varsle isingsfare. Det vil bli gjort en ny vurdering av ising og iskast før idriftsetting. Det vil bli satt opp nødvendige skilt og etablert rutiner for varsling.

Nettkapasitet

NVE legger til grunn at TrønderEnergi Vind AS forholder seg til kravene fra TEN om tilgjengelig nettkapasitet mot Fillan transformatorstasjon.

På dette grunnlag vurderer vi at vilkåret om nettkapasitet er oppfylt.

Kulturminner

I følge MTA er hele konsesjonsområdet vurdert og klarert av fylkeskommunen og Sametinget.

Høringsuttalelsen fra Trøndelag fylkeskommune fokuserer på en registrert steinalderlokalitet, Tomasnesvatnet 1, ved turbin 5, men konstaterer at det ser ikke ut til å være noen umiddelbar konflikt. Kulturminnet er automatisk fredet og en regner med at lokaliteten kan bevares på en god måte.

NVE konstaterer at kulturminnet ikke blir berørt. Kulturminnet med sikringssone skal avmerkes i terrenget under anleggsperioden dersom noen anleggsdeler kommer nærmere enn 50 meter. Det er også satt krav i MTA om at det skal utvises forsiktighet ved anleggsarbeidet for å forbygge spredning av sprengstein mot/over kulturminnet.

Naturmangfoldloven

De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven er nylig blitt vurdert i konsesjonsbehandlingen av tiltaket. Den innsendte planen er i hovedsak innenfor de rammene som er vurdert i konsesjonen. NVE har derfor ikke vurdert tiltaket som helhet etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 og viser til vurderingene i konsesjonsbehandlingen.

Den innsendte planen konkretiserer hvordan anlegget skal bygges. Plassering av turbiner og intern veger er noe endret i forhold til konsesjonsgitt løsning. Miljømessige konsekvenser av endringene vurderes som begrenset. Gjennom detaljplanleggingen skal det tas utgangspunkt i lokalisering og driftsmetoder som gir de beste samfunnsmessige resultater, jmfør naturmangfoldloven § 12.

Annet

For anlegg for produksjon av elektrisk energi med konsesjon etter energiloven, gjelder ikke krav om utarbeidet reguleringsplan, jf. plan- og bygningsloven § 12-1 tredje ledd, men anlegget må avklares mot kommuneplanens arealdel og eventuelle reguleringsplaner før anleggsarbeidet kan igangsettes. Slik avklaring kan enten skje gjennom planendring, ved at tiltakshaver søker om dispensasjon eller ved at Olje- og energidepartementet bestemmer at konsesjonen etter energiloven skal ha virkning som statlig arealplan. Byggesaksbestemmelsene i plan- og bygningsloven gjelder i det vesentligste ikke for tiltak etter energiloven, jf. byggesaksforskriften § 4-3 første ledd bokstav c. Bestemmelsene i plan- og bygningsloven om tekniske krav (§ 29-5) og krav til produkter (§ 29-7) med tilhørende deler av byggt teknisk forskrift (TEK10) gjelder så langt de passer for tiltak med konsesjon etter energiloven.

Når anlegget er ferdig bygget, skal konsesjonæren sørge for at kommunen får tilsendt nødvendige opplysninger om tiltakets plassering, slik at det offentlig kartverket kan ajourføres, jf.

byggesaksforskriften § 4-3 siste ledd og plan- og bygningsloven kapittel 2 om krav om kartgrunnlag og stedfestet informasjon.

Orientering av grunneiere og rettighetshavere

Vi ber tiltakshaver orientere grunneiere og rettighetshavere, samt eiere av boliger og fritidsboliger som kan bli berørt av støy og/eller skyggekast over anbefalte grenseverdier, om dette vedtaket. Orienteringsbrevet finnes vedlagt. Vedtaket skal følge orienteringen. Kopi av orienteringen skal sendes NVE.

Klageadgang

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet av parter i saken og andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra det tidspunkt denne underretningen er kommet frem, jf. forvaltningsloven kapittel VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til nve@nve.no.

Med hilsen

Ingunn Åsgard Bendiksen
direktør

Øyvind Leirset
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

Oppsummering høringsuttalelser og TEVs kommentarer

Tilleggsutredninger

Miljøvurderinger av ulike turbinutlegg Frøya vindkraftverk (Multiconsult)

Visualisering

Synlighet

Landskapsvurdering

Orientering til grunneiere/rettighetshavere

Klageark (bokmål)

Klageark (nynorsk)

Kopi til:

Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA v/Lars Selmar Alsaker
Alfhild Grubba
Andreas Bratlie
Anne Grubba Bottenvik
Anne Sofie Nekstad
Arnstein Gamst
Elin Anny Grubba Rabben
Eskil Sandvik
Frøya kommune
Fylkesmannen i Trøndelag
Jørgen Tobias Hallarskag
Karianne Bottenvik-Hartmann
Martina Wendt
Mattilsynet
Norkring AS
Odd Arne Skarsvåg
Oskar Skarpnes
Sissel Elise Innstrand
Siv Leikny Skarpnes
Solfrid Johanne Måsø
Steinar Rabben
TELENOR NORGE AS
Trøndelag fylkeskommune
TrønderEnergi AS v/Sveinung Susort
TRØNDERENERGI KRAFT AS v/Nils Henrik Johnson

Vedlegg 1:

Oppsummering av mottatte høringsuttalelser med kommentarer fra TrønderEnergi Vind AS

Frøya kommune har behandlet detaljplan og MTA i kommunestyret (18.12.2018 og 28.2.2019) og har avgitt følgende kommentarer til planen:

1. Det bes om en ROS-analyse for myke trafikanter som grunnlag for transportplan. Det bes også om tidsfrist for istandsetting av fartsdumper ved Nabeita skole.

***TrønderEnergis kommentar:** Vi er enig i at det bør lages en risikoanalyse knyttet til transport som særlig ser på myke trafikanter. TrønderEnergi vil gjøre en ROS-analyse før byggstart og turbintransport. Leverandørene vil også utarbeide sin egen risikovurdering av planlagt anleggsarbeid og turbintransportene. Vi legger til grunn at fartsdumpene skal istandsettes så snart anleggs trafikken og turbintransporten er avsluttet, dvs innen utgangen av 2021.*

2. Kommunen ber om at det vurderes muligheter for å utarbeide turstier i tilknytning til endepunktene for veiene i vindkraftverket.

***TrønderEnergis kommentar:** Vi er positive til at det ses nærmere på muligheter for turstier. Dette må imidlertid gjøres i samråd med grunneierne.*

3. Kommunen ønsker å delta på drøftinger om plassering av massetak og deponi.

***TrønderEnergis kommentar:** Vi vil forholde oss til de bestemmelser som NVE setter vedrørende godkjenning av massetak og eventuelle deponi, herunder om NVE ønsker at kommunen skal involveres. For øvrig antar vi at det ikke vil bli behov for deponi, verken permanente eller midlertidige. Det legges opp til at toppdekke lagres midlertidig langs vegkropp for senere å tilbakeføres i minst mulig ødelagt stand.*

Entreprenøren planlegger med massebalanse på Frøya vindkraftverk. Dersom det likevel skulle vise seg at det er overskuddsmasse i parken, vil vi invitere Frøya kommune til drøftinger sammen med entreprenør og grunneier.

4. Kommunen ønsker at turbin 1,2,3,4 og 5 flyttes ved fra området nord-vest i planområdet slik at de ikke står mellom reirhyll og næringssøkområde for hubro. Det begrunnes med at turbinantallet er redusert og en kan unngå utbygging i det viktige naturområdet Røssvassmyra og dermed redusere kollisjonsfaren.

***TrønderEnergis kommentar:** Plasseringen av de 14 turbinene er gjort etter en avveining mellom ulike hensyn, blant annet best mulig energiproduksjon, minst mulig terrenginngrep (veier, skjæringer, fyllinger), hensyn til viktige naturtyper, fugl og avstand til bebyggelse (støykrav). Det har gitt den detaljplanen som er fremlagt i MTA. Turbinutviklingen har gjort at det har blitt færre turbiner enn det som ble antatt i konsesjonen (redusert fra 26 til 14). Samtidig har turbinene blitt større og stiller dermed større krav til avstand.*

Innenfor konsesjonsgitt område er det etter vårt syn ikke mulig å flytte de 5 turbinene og samtidig ivareta hensyn knyttet til både anbefalte avstandskrav mellom turbiner og avstand til bebyggelse. Turbinene er allerede trukket så langt nord i planområdet som mulig for å få tilstrekkelig avstand til bebyggelsen i sør. Vi viser for øvrig til vår kommentar nedenunder til Fylkesmannens innspill om flytting av turbiner.

5. Kommunen mener at formuleringer knyttet til at hensyn til hubro skal tas «så langt det er mulig» er uklare retningslinjer, og foreslår at forstyrrelser for hubro *skal* unngås og at forstyrrelser i hekkeperioden 31.1-1.10 ikke skal forekomme.

TrønderEnergis kommentar: I MTA-planen har vi lagt inn bestemmelser knyttet til at det ikke skal forekomme helikoptertrafikk nord for konsesjonsområdet i perioden 20.3-15.8. Videre er det lagt opp til at det så langt som mulig skal unngås anleggsarbeid på de to turbinene lengst nordvest i samme periode. I dette prosjektet er vi godt utenfor det som i anleggsprosjekter regnes for hensynssone knyttet til reir og hekking. Avstanden fra nærmeste turbin til aktuelt reir er om lag 1600 meter. Det å sette absolutte krav til at det ikke skal forekomme forstyrrelser i en periode på 8 måneder i anleggsperioden med den avstanden som er til aktuelt reir oppfatter vi å være et for strengt krav. Det vil legge urimelige begrensninger på anleggsarbeidet. Det vil også være tilnærmet umulig å verifisere at det ikke har forekommet forstyrrelser. Vi mener derfor at formuleringene som er foreslått i MTA-planen er hensiktsmessige.

6. Kommunen foreslår at det tas inn ytterligere tiltak knyttet til friluftsliv. Det bes om at det opparbeides et avtalt antall rasteplasser/gapahuk/utkikkspunkt. Videre ønskes det et offentlig tilgjengelige parkeringsplasser ved innkjøringen til vindkraftverket. Det ønskes også at det lages en utleieordning for sykler.

TrønderEnergis kommentar: Vi er positive til at det kan opparbeides rasteplasser/gapahuk for allmennheten. Vi viser imidlertid til tidligere kommentar om at slike tiltak må gjøres i samråd med grunneiere. Vi vil legge til rette for noen parkeringsplasser ved innkjøringen til vindkraftverket da erfaringer fra andre vindkraftverk tilsier at det vil være behov for det på grunn av økt bruk til turformål. Når det gjelder utleieordning for sykler så er dette noe vi ønsker å diskutere med kommunen for å finne ut hvordan vi kan legge til rette for bruk av området til turformål.

7. Kommunen ønsker at avbøtende tiltak for skyggekast utvides slik at alle naboer kommer under grensen på 8 t/år.

TrønderEnergis kommentar: Dette er det tatt høyde for i MTA-planen (se s. 51). Ingen skyggekastmottakere vil komme over 8 t/år når det gjelder faktisk skyggekast.

8. Det forutsettes at fylkeskommunen utfører oppmerking av kulturminnet før anleggsstart.

TrønderEnergis kommentar: Vi vil kontakte fylkeskommunen mtp oppmerking av kulturminnet.

9. Kommunen ønsker at turbin 7 flyttes slik at sveiparealet ikke kommer i konflikt med områdene utenfor opprinnelig konsesjonsgrense.

TrønderEnergis kommentar: Det er lite hensiktsmessig å flytte turbinen. At sveiparealet for deler av rotoren i enkelte posisjoner kommer utenfor konsesjonsgrensen vil ikke ha noen virkninger for allmenne interesser. Plasseringen av turbinpunkt innenfor dagens konsesjonsgrense er valgt der det gir minst terrenginngrep på denne posisjonen. Endring er avklart med grunneier.

Frøya kommune oversendte 1.3.2019 følgende tilleggsuttalelse:

1. Valget av vindturbiner, som gir en høyde på 180 meter, er en stor endring av tiltaket, som vil gi negative konsekvenser når det gjelder bl.a. synlighet og naturmangfold. Kommunestyret i Frøya

kommune krever derfor at omsøkt høyde på vindturbinene ikke godkjennes, og at NVE tillater høyder i tråd med tidligere kommuniserte planer.

Kommentar fra TrønderEnergi: Omsøkt totalhøyde på turbinene fra 2012 er inntil 150 meter. En økning til 180 meter er ikke en signifikant økning etter vårt skjønn. Tatt i betraktning at antallet turbiner er redusert fra 25 til 14 vil de visuelle virkningene ikke bli signifikant endret. Vi viser til notat fra Multiconsult.

2. Frøya kommune har i tillegg vedtatt ny folkeavstemning i K-sak 03/19, datert 31.01.2019, JA eller NEI til vindkraftverk på Frøya. Denne gjennomføres 02.04.19. NVE bes om å avvente endelig behandling av detaljplan/ MTA inntil folkeavstemning er avholdt.

Kommentar fra TrønderEnergi: Vi har over lengre tid kommunisert at anleggsstart vil skje tidligere enn dato for folkeavstemning. Vi har inngått kontrakt med entreprenører med planlagt byggstart senest 1. april 2019.

3. Frøya kommune ber NVE sikre at konsekvensene av de foreslåtte endringene av møllehøyde og turbinstørrelse utredes og behandles i samsvar med forskrift om konsekvensutredning.
4. Frøya kommune har i tillegg vedtatt ny folkeavstemning i K-sak 03/19, datert 31.01.2019, JA eller NEI til vindkraftverk på Frøya. Denne gjennomføres 02.04.19. NVE bes om å avvente endelig behandling av detaljplan/ MTA inntil folkeavstemning er avholdt.

Trøndelag fylkeskommune har i epost av 12.12.2018 påpekt:

I detaljplanen er en turbin flyttet nærmere en registrert steinalderlokalitet, men det ser ikke ut til å være noen umiddelbar konflikt. Det vises til at kulturminnet er automatisk fredet og en regner med at lokaliteten kan bevares på en god måte. Fylkeskommunen ønsker å få tilbakemelding på om dette skulle by på problemer.

TrønderEnergis kommentar: Kulturminnet vil ikke bli berørt. Kulturminnet med sikringssone vil avmerkes i terrenget under anleggsperioden dersom noen anleggsdeler kommer nærmere enn 50 meter. Vi har også satt krav i MTA om at det skal utvises forsiktighet på oppstillingsplass 5 for å forbygge spredning av sprengstein mot kulturminnet.

Fylkesmannen i Trøndelag har i brev datert 17.12.2018 kommet med følgende uttalelse:

Fylkesmannen foreslår endring av lokalisering av to turbiner nærmest hekkeplassen til hubropar nærmest vindkraftverket. Det foreslås å flytte disse minst 500 meter unna eller fjerne turbinene. Det bes også om at det tas hensyn under anleggsperioden til et reir som ligger nær eksisterende kraftledning som skal oppgraderes til 66 kV. Videre bes det om at det gjennomføres et overvåkingsprogram for systematisk søk av død fugl.

TrønderEnergis kommentar: TrønderEnergi har gjort en vurdering av mulighetene for å flytte de to turbinene innenfor konsesjonsområdet. Vi viser til vedlagt notat med kart som viser mulige nye turbinplasseringer og vedlagt oppsummering av konsekvensutredningstema. Det er gjort vurderinger av produksjonsoptimalisering, støy, havørn, hubro og andre relevante tema som virkninger for drikkevann, landbruk, naturmiljø/naturtyper, kulturminner/-miljø, andre arter enn hubro/havørn, friluftsliv, landskap. Vurderingene er sammenlignet og basert på metodikk som lå til grunn i konsekvensutredning fra 2012.

For hubro vil en flytting være positivt da en kommer lenger unna jaktområdet for aktuelt hubropar. Samtidig vil en flytting berøre havørn i større grad enn i dag. Når det gjelder støy vil vi med flytting ha samme situasjon som i dag og oppfyller støykravene etter Decibelmetoden som er lagt til grunn.

Øvrige virkninger er vurdert å være relativt like som for detaljplan i innsendt MTA.

Flytting av to turbiner vil gi en redusert produksjon på 1,11% som tilsvarer en redusert nåverdi på anslagsvis 16-25 MNOK basert på produksjonstap og tilleggskrav fra entreprenør.

Basert på en samlet vurdering av produksjonstap ved flytting og miljømessige konsekvenser, mener TrønderEnergi at en flytting av to turbiner som beskrevet ikke er et hensiktsmessig alternativ. Det innebærer en reduksjon i produksjonen som vi mener ikke oppveies av endrede virkninger for natur- og miljøhensyn.

Når det gjelder reiret nær eksisterende kraftledning så er dette et forhold som må ivaretas av TrønderEnergi Nett gjennom MTA for ombygging av kraftledningen.

Det er i konsesjonsvilkårene satt krav til for- og etterundersøkelser for hubro og andre fuglearter. Disse undersøkelsene omfatter ikke systematisk søk etter død fugl. Det har i forbindelse med vindkraftverket på Smøla vært gjennomført forskning på søk etter død fugl, blant annet med bruk av hund. Søk etter død fugl er svært krevende mtp ressursbruk da man må være ofte i terrenget for å få sikre funn. Så vidt vi er kjent med er det ikke gitt vilkår om søk etter død fugl i andre vindkraftsaker og vi mener det ikke er hensiktsmessig i dette prosjektet heller.

Fylkesmannen mener at MTA i større grad burde drøftet utfordringer med dødelighet på havørn og anbefaler at tiltakshaver ser nærmere på denne problematikken og eventuelt bygger turbiner lengst mulig unna reirområder. Det vises til at havørn er ansvarsart for Norge.

TrønderEnergis kommentar: *MTA har ikke hatt som hovedfokus å se på virkninger for havørn fordi det ble gjort grundige vurderinger av dette da det ble omsøkt et redusert prosjekt i 2012. Et av de viktigste hensynene i konsekvensutredningen som da ble vektlagt var nettopp hensyn til havørn og planområdet ble dermed innskrenket til den sørlige delen av opprinnelig planområde for å i størst mulig grad unngå områder for havørn. Vi viser for øvrig til vurderinger over knyttet til flytting av to turbiner og konsekvenser for havørn. Vi vil også peke på at havørn nå er tatt ut av «rødlista» fordi bestanden på nasjonalt nivå er økende.*

Fylkesmannen viser til at drivstoff, smøreoljer og kjemikalier som oppbevares og brukes under anleggsarbeid og drift kan føre til forurensing av grunn eller vassdrag. En ønsker at det tas inn krav i driftsrutinene som sikrer forsvarlig oppbevaring. En ønsker også at anleggsområder mv i hovedsak legges bort fra vassdrag og det ved deponiområder etableres sedimentasjonsbasseng mv for oppsamling. Det vises også til vannforskriften og at det kan være behov for overvåking av det mest følsomme kvalitetselementet, i denne sammenhengen bunndyrsamfunn.

TrønderEnergis kommentar: *Rutinene for drift og vedlikehold (DV) vil som i alle kraftverk også omhandle oppbevaring og håndtering av stoffer som kan forurense. Det gjøres ifm utarbeidelse av driftsrutinene risikoanalyser som også ser på forurensning.*

Ved detaljplanlegging ønsker man i størst mulig grad å unngå å berøre vassdrag. I området på Frøya er det imidlertid svært vanskelig å unngå dette helt, men vi har definert områder som er viktige og sårbare og har så langt det er mulig unngått disse. Der vi allikevel må krysse

vassdrag og myrdrag legges det vekt på å sørge for å vanngjennomstrømning opprettholdes. Vi viser til håndbok for terrenginngrep og landskapstilpasning som er en del av MTA-planen. Det planlegges ikke deponier mm som kan medføre behov for sedimentasjonsbasseng. Når det gjelder overvåkingsprogram for bunndyrsamfunn iht vannforskriften så mener vi det ikke er relevant i dette prosjektet.

Fylkesmannen viser til at kystlynghei er vurdert som sterkt truet i norsk rødliste for naturtyper. En ønsker at det merkes i felt hvilke områder som skal skjermes for inngrep. 5

TrønderEnergis kommentar: Ved planlegging av veier og turbinpunkter har hensyn til sårbare naturtyper vært viktig. Det er derfor definert viktige områder i MTA-planen (kap 7) og detaljplanen (områder som «søkes unngått»). Videre er det gjort konkrete avgrensninger av arealbruksgrense og inngrepsgrenser basert på dette. Dette er områder som skal entreprenør skal forholde seg til. Vi mener vi dermed har ivaretatt behovet for ivaretagelse av kystlynghei og andre viktige naturtyper.

Fylkesmannen viser til at det ikke foreligger masseberegninger som viser hvor mye masser det kan være aktuelt å deponere. En ønsker at behov for deponi bør dekkes gjennom egne deponiområder som er godkjent ved behandling gjennom plan- og bygningsloven.

TrønderEnergis kommentar: Som beskrevet over vil det ikke være behov for deponi. Anlegget er prosjektert med massebalanse. Det vil være behov for midlertidig å lagre avdekningsmasser langs vegkroppen. Disse vil skånsomt bli fjernet og lagt tilbake der det er hensiktsmessig for å sikre en god arrondering og revegetering. Dersom det blir endringer som ikke fremkommer av MTA-planen, vil dette bli håndtert av NVE.

Fylkesmannen savner en redegjørelse for konsekvens og avbøtende tiltak for myke trafikanter.

TrønderEnergis kommentar: Vi viser til kommentar om dette under pkt 1 i kommentar til Frøya kommune.

Fylkesmannen mener det bør fremkomme hvilke vurderinger som gjøres av is og iskast ved tilrettelegging for friluftsliv. En minner også om kravene til universell utforming.

TrønderEnergis kommentar: Risiko for iskast er vurdert som liten, men vil være en del av vurderingen knyttet til skilting og tilrettelegging for friluftsliv, jf konsesjonsvilkår 11.

Mattilsynet har i e-post datert 03.01.2019 at de er sektormyndighet for planter, fisk, dyr, mat og drikkevann og kan ikke se at det planlagte vindkraftverket har vesentlig betydning for noen av disse områdene.

TrønderEnergis kommentar: Vi tar innspillet til etterretning.

Frøya SV v/**Eskil Sandvik** ønsker i epost av 21.12.2019 at prosjektet skrinlegges og at konsesjonen trekkes tilbake.

TrønderEnergis kommentar: Vi har ingen kommentar til dette innspillet utover at vi forholder oss til gitt konsesjon og andre tillatelser.

Siv Leikny Skarpnes skriver i epost av 12.01.2019 at hun har mottatt støysonekart og viser til at hennes eiendom i verste fall vil få et støynivå på 43,6 dB. Hun mener dette er bekymringsfullt og mener også et verdien på eiendom og opplevelsen ved å være der vil bli forringet.

***TrønderEnergis kommentar:** Skarpnes sin eiendom er av de som ligger i en sone rundt vindkraftverket der vi har oversendt informasjon om støyutbredelsen. Hennes eiendom ligger utenfor gul sone, dvs de som har støy over grenseverdien på 45 dB.*

Eli A. Grubba Rabben har på vegne av 9 grunneiere/naboer gitt innspill i epost av 13.01.2019. Grubba skriver at det er gitt konsesjon på tross av at området ikke er anbefalt areal i fylkesdelplan for vindkraft. Det vises videre til at flertallet i kommunestyret vedtok utbygging av 26 mindre vindturbiner, men at det nå skal bygges et mindre antall gigamøller i stedet. De mener at størrelsen gjør at det vil bli flere og større konsekvenser for Frøyas natur og befolkning. De mener at de ikke har blitt informert om endringene før i brev av 02.01.2019. De mener at i endret utbygging vil langt flere bli omfattet av støy, skyggekast og visuell forøpling da vindturbinene vil kunne ses fra hvor om helst på Frøya. De mener at endringen gjør at dette må ses på som et nytt prosjekt som må gjennom en helt ny konsesjonsbehandling og at grunneierne må forespørres på nytt. De mener at det ikke kan gis konsesjon til et spesifisert utbyggingsprosjekt og deretter foreta en helt ny utbygging uten at dette må gjennom en ny prosess.

***TrønderEnergis kommentar:** Konsesjonen som ble gitt for vindkraftverket har ingen spesifikasjoner knyttet til antall turbiner mv. Det som er spesifisert er konsesjonsområde og effektinstallasjon på inntil 60 MW. I konsesjonssøknaden ble det beskrevet at størrelsen på turbinene kunne variere i høyde, og det ble antydnet en mulig tårnhøyde på inntil 100 meter. Vi mener at endringen med færre turbiner og noe høyere tårn (112 m), er innenfor den fleksibilitet som konsesjonen er ment å gi. Konsesjonen har vilkår om at endelig layout og turbinstørrelse skal fremlegges for NVE gjennom en detaljplan. Vi viser for øvrig til utdypende kommentarer om synlighet.*

Andreas Bratlie skriver i epost av 14.01.2019 at han er negativ til vindkraftverket og viser til virkninger for naturmangfold, støy, verditap og mener dette vil føre til nedgangstid på Frøya. Han mener at det er kommet frem ny informasjon som gjør at konsesjonen bør trekkes tilbake.

***TrønderEnergis kommentar:** Virkninger for ulike tema er belyst gjennom konsesjonsprosessen og MTA-plan. Vi viser også til utdypende vurderinger nedenfor, jf NVEs brev av 15.02.2019.*

Jørgen T. Hallarskag har i epost av 15.01.2019 skrevet at han ikke ønsker vindturbiner på Frøya og viser til virkninger for flora, fauna, støy, rekreasjon og eiendomsverdi.

***TrønderEnergis kommentar:** Hallarskags innspill går i hovedsak på tema som er vurdert i konsesjonsbehandlingen.*

Steinar Rabben er i epost av 16.01.2019 opptatt av infralyd og virkninger på befolkningen. Han mener at 10-30% av befolkningen reagerer negativt på infralyd og at dette kan påvirke opptil 20 km fra vindturbinene. Rabben mener dette ikke har vært vurdert og etterspør hvem som tar ansvar for konsekvensene.

***TrønderEnergis kommentar:** Vi har forholdt oss til de krav som myndighetene har satt vedrørende utredning av støy. Dette er beskrevet i KU og MTA-plan. Virkninger av infralyd/lavfrekvent lyd har ikke vært et utredningstema. Vi konstaterer også at myndighetene ikke har funnet grunnlag for å innføre egne grenseverdier for lavfrekvent støy, jf omtale i NVE-rapport 72/2018.*

Advokat Lars Selmar Alsaker, Adv. Steenstrup Stordrange DA har i brev av 07.01.2019 på vegne av Folkeaksjonen mot vindkraft på Frøya og 8 naboer gitt uttalelse til MTA/detaljplan.

Alsakers mener at detaljplanen med 14 turbiner med totalhøyde på 180 meter er et prosjekt som er en vesentlig endring av konsesjonen, jf. konsesjonsvilkår pkt. 6. Han mener dette gir et prosjekt som gir verre forhold for naboer og omgivelser med hensyn til skyggekast. Alsaker mener det også gir forverring med hensyn til synlighet og landskapspåvirkning og kan dermed også påvirke kulturminner negativt.

Alsaker viser til ulike fagrapporter og søknader i prosessen frem til konsesjon, der det har vært lagt til grunn ulike høyder på vindturbinene. Han mener at man i hovedsak har basert konsesjonsprosessen på en turbinhøyde som totalt var ca. 135 meter. Alsaker mener at konsekvensen av større turbiner, større samlet rotorareal og øket møllehøyde ikke er forsvarlig utredet i detaljplan/MTA. Alsaker mener det må lages kart som viser synlighet og illustrasjonsmontasjer fra viktige punkt, slik det ble gjort i tidligere konsekvensutredninger. Han mener også at det må gjøres vurderinger opp mot kulturminnerapporten fra 2003.

Alsaker mener også at det er grunn til å stille spørsmål ved at tiltakshaver gir ufullstendige opplysninger i MTA/detaljplan ved at det på s.18 ikke refereres til at det i konsesjonssøknaden/KU var oppgitt høyde, antall turbiner osv.

***TrønderEnergis kommentar:** Alsaker mener at virkningene av en reduksjon av antall turbiner fra 26 til 14 med en totalhøyde på 180 meter til vingetipp ikke er tilstrekkelig beskrevet i MTA/detaljplan og at det kreves ytterligere saksbehandling. Vi viser i den forbindelse til kapittel 4.1 som spesifikt omtaler endringene konsesjonsgitt utlegg blant annet når det gjelder synlighet og virkninger for fugl. Vi viser videre til beskrivelse senere i dette dokument og vedleggene som ytterligere beskriver virkninger av å endre turbinutlegg og øke høyden på turbinene.*

I Alsakers innspill vises det til at det i konsesjonsprosessen er lagt til grunn ulike størrelser og antall når det gjelder turbiner. Turbinutviklingen har de siste 30 år gått mot stadig større turbiner med stadig større installert effekt. Det gir en mulighet til å redusere antall turbiner og dermed fysiske inngrep i naturen. Samtidig gir det en utfordring med tanke på å vise effektene av et vindkraftverk som på utbyggingstidspunktet vil se annerledes ut enn da konsekvensutredninger ble laget og konsesjon ble gitt. I 2013 visste man ikke hvilke turbiner som eventuelt skulle bygges og man valgte da å signalisere at man så for seg at det ville utvikles større og mer effektive turbiner med mulig totalhøyde på inntil 150 meter. Valgt utbyggingsløsning har totalhøyde på 180 meter.

Alsaker mener at den økte høyden er mer negativt med tanke på skyggekast, synlighet og virkninger for kulturminner. Når det gjelder skyggekast (og støy) er det gjort oppdaterte beregninger og vurdert avbøtende tiltak. Når man vurderer sannsynlig (faktisk) skyggekast med avbøtende tiltak på turbindrift, vil alle berørte bygninger være langt under grenseverdiene. Vi viser til beskrivelser nedenfor når det gjelder visuelle virkninger og synlighet.

Når det gjelder Alsakers påstand om uriktige opplysninger i MTA, så medfører dette ikke riktighet. Tabellen på s.18 i MTA refererer til gitt konsesjon. Her er det ikke spesifisert høyde mv på turbiner. Derimot er det i konsesjonen spesifisert installert effekt og spenningsnivå i transformatorer, som er gjengitt i tabellen. Tabellen er laget for å kunne direkte sammenligne ordlyd i konsesjon og planlagte endringer.

From: Nils Henrik Johnson <Nils.Henrik.Johnson@tronderenergi.no>
Sent: 7. mars 2019 16:39
To: Morten Henrik Kielland
Cc: Sveinung Susort; Ragnhild Remmen Bull; Tormod Eggan
Subject: Frøya vindkraftverk
Attachments: Landskapsvurdering Frøya Vindkraftverk.pdf; Frøya Visibility - 25 Turbine Konsesjon - 150m - Zoomed.tif; Frøya Visibility - 14 Turbine MTA - 180m - Zoomed.tif

Vi viser til epost av 1.3.19 med ønske om utdypende opplysninger vedrørende kostnader ved flytting av to turbiner og landskapsvurdering knyttet til valgt turbinutlegg. Vi viser også til epost av 5.3.19 med oversendelse av ny høringsuttalelse fra Frøya kommune.

Spesifisering av kostnadsanslag ved flytting av turbiner:

- Reduksjon i produksjon som følge av at turbin 1 og 2 flyttes (ref. tidligere innsendt notat fra Multiconsult datert 7.2.19). Dette medfører et produksjonstap på 1,11% årlig.
- Levetid for vindkraftverket: 30 år. Dette er kontraktsfestet med Vestas.
- Kraftprisbane er basert på en gjennomsnittlig kraftpris på 45 - 59 øre/kWh.
- Forskjellen i tapt nåverdi for vindkraftverket avhenger av rente/avkastningskrav som legges til grunn. I beregningen er det lagt til grunn et spenn i avkastningskrav på mellom 3% og 6 %.

Når det gjelder tilleggskrav fra entreprenør er det knyttet til endringer i inngått kontrakt. Tilleggskrav vil være basert på omprosjektering, endrede forhold rundt planlagt massebalanse, forseringskostnader på grunn av at endringen kommer sent i prosjekteringsprosessen. Dette er vanskelig å tallfeste nå.

I tillegg vil flytting av turbin 1 og 2 medføre at disse turbinene vil stå tettere enn tidligere. Det vil være helt på grensen ifht avstandskrav fra Vestas. Når turbiner står for tett, vil turbulensen fra naboturbiner bidra til større slitasje på turbinene. Kostnadene ved dette gjennom parkens levetid er antatt å være høye, men vanskelig å tallfeste nå.

Landskapsvurdering:

Se vedlagt notat fra Multiconsult, datert 6.3.19 som beskriver forskjeller fra løsning presentert i konsesjonssøknaden (inntil 150 meter totalhøyde) og utlegg i MTA/detaljplan. Vedlagt også synlighetskart utarbeidet av Meventus for de to alternativene.

Ny høringsuttalelse fra Frøya kommune behandlet i kommunestyre 28.02.19:

Frøya kommune skriver at valget av vindturbiner, som gir en høyde på 180 meter, er en stor endring av tiltaket, som vil gi negative konsekvenser når det gjelder bl.a. synlighet og naturmangfold. Kommunestyret i Frøya kommune krever derfor at omsøkt høyde på vindturbinene ikke godkjennes, og at NVE tillater høyder i tråd med tidligere kommuniserte planer.

Kommentar fra TrønderEnergi: Omsøkt totalhøyde på turbinene fra 2012 er inntil 150 meter. En økning til 180 meter er ikke en signifikant økning etter vårt skjønn. Tatt i betraktning at antallet turbiner er redusert fra 25 til 14 vil de visuelle virkningene ikke bli signifikant endret. Vi viser til notat fra Multiconsult.

Frøya kommune har i tillegg vedtatt ny folkeavstemning i K-sak 03/19, datert 31.01.2019, JA eller NEI til vindkraftverk på Frøya. Denne gjennomføres 02.04.19. NVE bes om å avvente endelig behandling av detaljplan/ MTA inntil folkeavstemning er avholdt.

Kommentar fra TrønderEnergi: Vi har over lengre tid kommunisert at anleggsstart vil skje tidligere enn dato for folkeavstemning. Vi har inngått kontrakt med entreprenører med planlagt byggstart senest 1. april 2019.

Vennlig hilsen

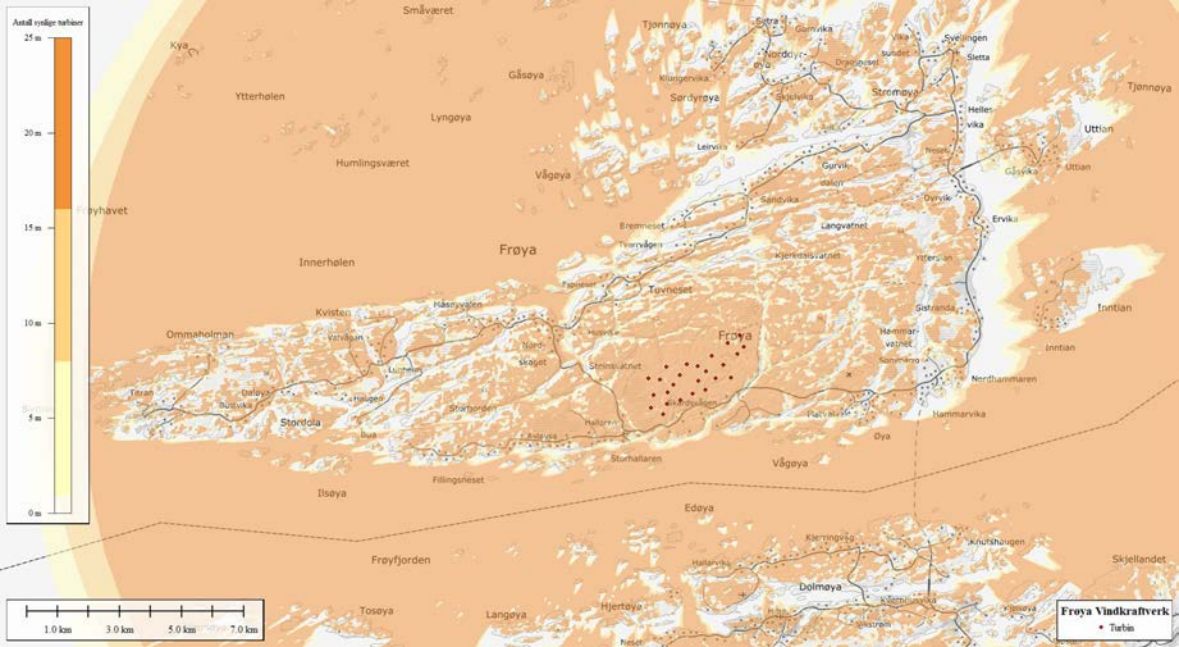
Nils Henrik Johnson

Miljøansvarlig

TrønderEnergi Kraft AS

Mobil: 913 97 976

<http://www.tronderenergi.no>

Frøya vindpark

Visualiseringer av layouter med ulike turbinantall og
turbindimensjoner, oppdatert 2019

- Det er vist tre layouter med varierende antall turbiner og varierende dimensjoner:
- Layout 1: 25 stk. Enercon E-70 (eksempelturbin i konsesjonssøknad fra 2012)
 - totalhøyde 99,5 m, navhøyde 64 m og rotordiameter 71 m
- Layout 2: 25 stk. Siemens SWT-2,3 (samme plasseringer som foregående, men med større dimensjoner)
 - totalhøyde 149,5 m, navhøyde 99 m, rotordiameter 101 m
- Layout 3: 14 stk. Vestas V136 (ny layout 2019, nye turbinpunkter)
 - totalhøyde 180 m, navhøyde 112 m, rotordiameter 136 m

- Det er brukt samme bilder og fotostandpunkter som i tilleggssøknaden fra 2012:
 - Hallarvatnet
 - Nordskag
 - Valen
 - Flatvaløya
 - Sør-Dyrøy
 - Noen ubetydelige avvik mellom motivene fra samme fotostandpunkt kan forekomme. Det skyldes i så fall:
 - Endret (mer nøyaktig) høydemodell i 2019 enn i 2012
 - Variable algoritmer for hvordan billedredigeringsprogrammet Adobe Photoshop setter sammen delfoto til panoramabilder
 - Turbiner fra ulike leverandører bruker ulike standardfarger levert fra produsent. Derved kan turbinene i ulik grad bli synlige, avhengig av lysforhold, himmelbakgrunn og terreng. Det er uansett brukt turbintyper i sjatteringer av grått, og uten logo, slik kravet er i Norge. Det er heller ikke fargemarkører på tårn eller rotorblader.

Hallarvatnet layout 1 (25 turbiner, TH 99,5 m)

Hallarvatnet layout 2 (25 turbiner, TH 149,5 m)

Hallarvatnet layout 3 (14 turbiner, TH 180 m)

Nordskag layout 1 (25 turbiner, TH 99,5 m)

Nordskag layout 2 (25 turbiner, TH 149,5 m)

Nordskag layout 3 (14 turbiner, TH 180 m)

Valen layout 1 (25 turbiner, TH 99,5 m)

Valen layout 2 (25 turbiner, TH 149,5 m)

Valen layout 3 (14 turbiner, TH 180 m)

Flatvaløya layout 1 (25 turbiner – th 99,5 m)

Flatvaløya layout 2 (25 turbiner - th 149,5 m)

Flatvaløya layout 3 (14 turbiner - th 180 m)

Sør-Dyrøy layout 1 (25 turbiner – TH 99,5 m)

Sør-Dyrøy layout 2 (25 turbiner – TH 149,5 m)

Sør-Dyrøy layout 3 (14 turbiner – TH 180 m)

NOTAT

OPPDRAAG	Frøya miljøoppfølging	DOKUMENTKODE	10209903-03-RIM-NOT-01
EMNE	Frøya vindkraftverk - forskjeller i miljøvirkning mellom konsesjonsutlegg og endelig utlegg i MTA/detaljplan, samt justering av sistnevnte	TILGJENGELIGHET	Åpen
OPPDRAAGSGIVER	Sarepta/TrønderEnergi Kraft	OPPDRAAGSLEDER	Trine Riseth
KONTAKTPERSON	Nils Henrik Johnson	SAKSBEHANDLER	Ørjan W. Jenssen
KOPI		ANSVARLIG ENHET	10234054 Naturressurser Midt

SAMMENDRAG

Sammenlignet med utbyggingsløsningen skissert i konsesjonen vurderes endringene i antall, type og plassering mv. av turbiner angitt i MTA/detaljplan som positiv for planteliv og bakkelevende dyr (pga. mindre nedbygd areal), men svakt negativ for fuglelivet (pga. økt «fangstareal»).

En justering av utbyggingsløsningen angitt i MTA/detaljplan ved å flytte de to turbinene lengst nordvest til andre posisjoner innafor konsesjonsområdet vurderes som klart positiv for hubro. En slik flytting vil være positiv også for øvrig naturmiljø, med mulig unntak av havørn.

1 Endrete miljøvirkninger av endelig turbinutlegg Frøya vindkraftverk

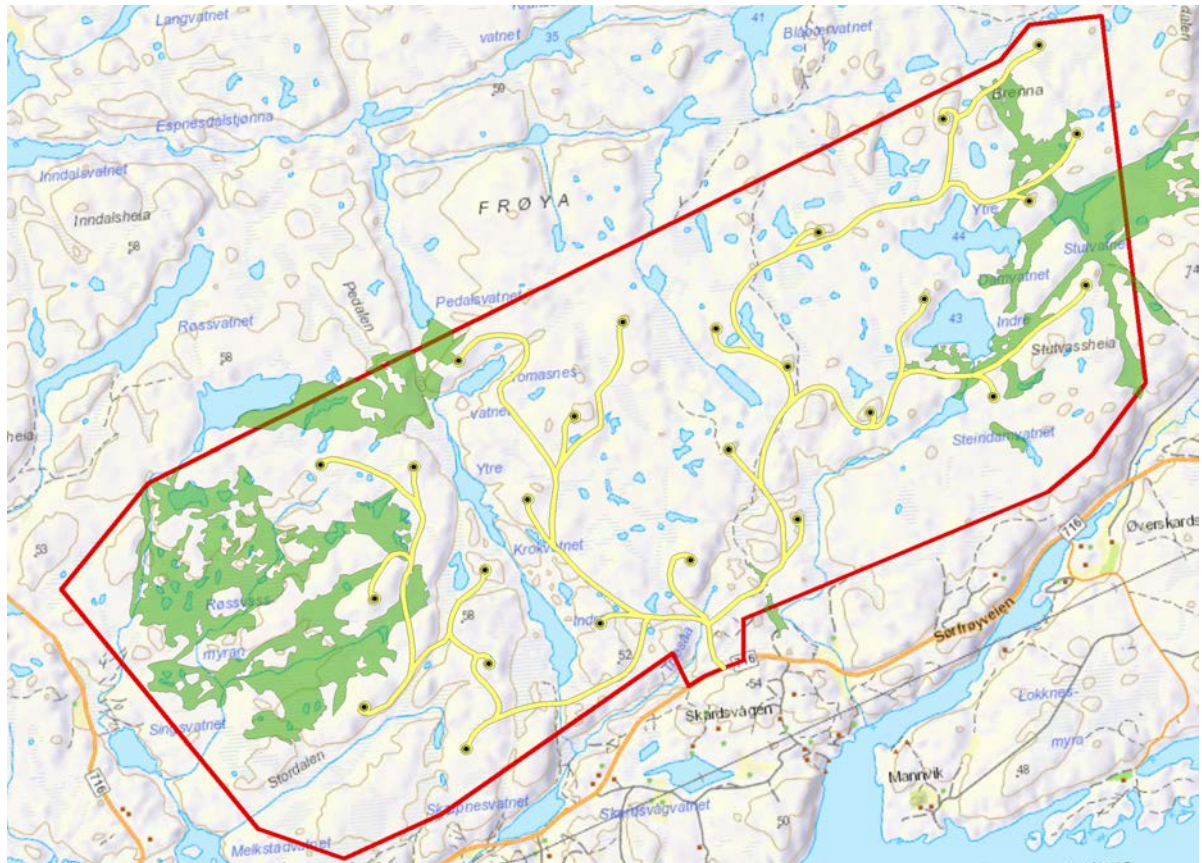
1.1 Innledning

Dette notatet omhandler endrete virkninger for naturmiljøet mellom

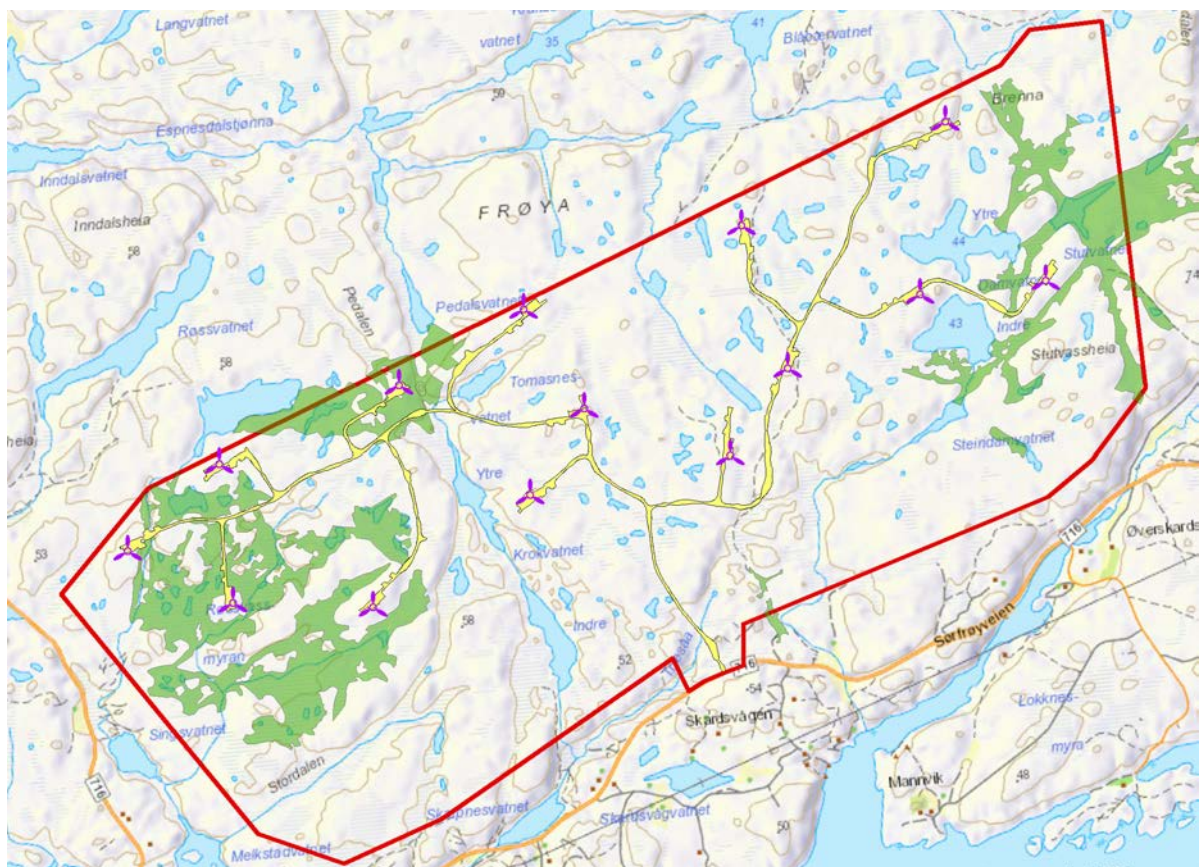
1. konsesjonsgitt utbyggingsløsning (eksempelutlegg på 26 vindturbiner, se figur 1) kontra utbyggingsløsning i MTA/detaljplan med 14 vindturbiner (se figur 2)
2. utbyggingsløsning i MTA/detaljplan kontra en mulig justert utbygging der 2 turbiner er flyttet internt i konsesjonsområdet (ellers uendret)

I det videre brukes begrepet «utlegg» for utbyggingsløsning, dette dekker da type, antall og plassering av vindturbiner med medfølgende veier, plasser osv. tilpasset turbinene.

00	7.2.2019	Notat om endrete miljøvirkninger av ulike turbinutlegg Frøya vkv.	ØWJ	TRR	ØWJ
REV.	DATO	BESKRIVELSE	UTARBEIDET AV	KONTROLLERT AV	GODKJENT AV

Figur 1. Konsesjonsutlegg.

Figur 2. Utlegg i MTA/detaljplan.

1.2 Del 1 – konsesjonsgitt utlegg kontra utlegg i MTA

1.2.1 Tekniske data

Tekniske fakta for de to alternativene er sammenstilt i tabell 1. Data for eksempelutlegget er hentet fra typiske turbiner på samme tid, jf. Sarepta Energis da pågående utbygging av Ytre Vikna vindkraftverk.

	Eksempelutlegg konsesjon	Utlegg i MTA/detaljplan	%vis forskjell fra konsesjon
Antall turbiner	26 stk.	14 stk.	- 46%
Turbinens effekt	2,3 MW	4,2 MW	+83%
Total installert effekt	59,8 MW	58,8 MW	-2%
Turbinens navhøyde	74,5 m	112 m	+50%
Turbinens rotordiameter	70 m	136 m	+94%
Turbinens totalhøyde	109,5 m	180 m	+64%
Turbinens kildestøy	104,0 dB(A)	103,9 dB(A)	Uendret
Totalt sveipareal	100 060 m ²	203 374 m ²	+103%
Totalt sveipareal < 50 m over bakken (1)	9 412 m ²	3 157 m ²	-66%
Areal per oppstillingsplass med evt. hjelpekranplasser (2)	1760 m ²	2600 m ²	+48%
Total veilengde (3)	14,7 km	10,7 km	-27%
Totalt nedbygd areal plasser og veier (snitt 10 m berørt areal langs vei) [tomt trafo/servicebygg uendret og holdt utenfor]	192,8 dekar	143,4 dekar	-26%
Nedbygd areal innafor de avgrensa naturtypene som søkes unngått (4)	21,7 dekar	13,7 dekar	-37%

(1) Segmenter beregnet vha. <https://planetcalc.com/1421/>

(2) For konsesjonsutlegg snitt av 5 tilfeldige plasser fra flybilder Ytre Vikna vkv (As Built). For MTA areal hentet fra detaljplankartet (entreprenørens data).

(3) Veilengde for konsesjonsutlegg fra Sarepta Energis tidligere planer (upubl.), jf. figur 1.

(4) Egne buffer og intersect-analyser i ArcGIS.

1.2.2 Miljøvurdering

For plantelivet er det først og fremst nedbygging av areal som har betydning, både totalt nedbygd areal og nedbygging av særlig verdifulle naturtyper med ansvarsarter som eks. brunskjene. Tallene viser at utbyggingsløsningen berører markert mindre areal totalt, og mindre av de særlig verdifulle arealene med rikmyr, kystmyr og kalkrike områder i fjellet som bør skjermes. Dette er først og fremst en følge av mindre veinett, da man i begge veiutlegg har forsøkt å begrense utbygging i naturtypene. For plantelivet er endringen markert positiv.

For dyrelivet vil langt flere faktorer ha betydning, og det vil variere mellom artsgrupper:

- For små dyr som lever nede i vegetasjonen (insekter, smågnagere mv.) vil den totale nedbyggingen av natur være viktigst. Som for plantelivet vurderes endringen derfor som markert positiv.
- For større dyr som eks. hjort vil forstyrrelsen fra anlegg og mennesker også være viktig. Forutsatt en (forholdsvis liten) sone som blir mindre brukt pga. forstyrrelse rundt anleggene, vil færre turbiner og veimeter gi mindre forstyrrelse. For arter med en svært stor skremmeavstand vil forskjellene bli marginale eller ingen dersom hele vindkraftverket skys. Det forventes for de fleste arter en tilvenning til anleggene over tid. Med tanke på forstyrrelse/skremming av dyrelivet vurderes endringen som ingen til svakt positiv.
- For fugler og flaggermus innebærer vindturbiner en direkte skade-/dødsrisiko som følge av kollisjoner med både tårnet og vingene. Tall fra eks. Smøla viser at enkelte turbiner over tid tar flere fugl enn andre, fordi deres «luftrom» blir mer brukt som følge av topografi og naturlige trekkruiter. For et vindkraftverk sett over ett er det likevel det totale «fangstarealet» som har størst betydning, da alle turbiner i praksis kan kollideres med. Det er forskjell mellom arter, der noen flyr mest lavt og lokalt (eks. bergirisk) og noen høyt i forbindelse med sangspill (eks. heipiplerke), byttesøk (eks. havørn) eller på trekk til andre områder (eks. smålom og gress). For hubro, som er et sentralt tema for Frøya vindkraftverk, skrev OED bl.a. følgende i sin klagebehandling for Frøya vindkraftverk (s. 14): *Det er usikkert i hvilken grad vindkraftverk kan medføre vesentlige virkninger for hubro. Utredninger som er gjort i forbindelse med andre vindkraftprosjekter konkluderer med at hubroen hovedsakelig opererer i luftrom som gjør at den ikke er spesielt utsatt for kollisjoner med vindturbiner. Etter departementets vurdering kan inngrep i leveområdet, habitatforringelser og forstyrrelser generelt gi større virkninger for hubro enn kollisjonsfare med vindturbiner.* Departementet viser her til at hubroen i stor grad er en sittejeger og da holder seg på eller lavt over bakken. Det er i tabell 1 vist at selv om det totale «fangstarealet» blir doblet med de 14 store turbinene, går «fangstarealet» opp til 50 m over bakken ned med 2/3. Gitt departementets vurdering vil endringen da kunne redusere kollisjonsfaren for hubro. Endringen vurderes her som svakt negativ for fugler, da vi noe konservativt antar at økningen i fangstareal vil mer enn oppveie den positive effekten av å heve fangstarealet oppover samt færre tårn å fly inn i.

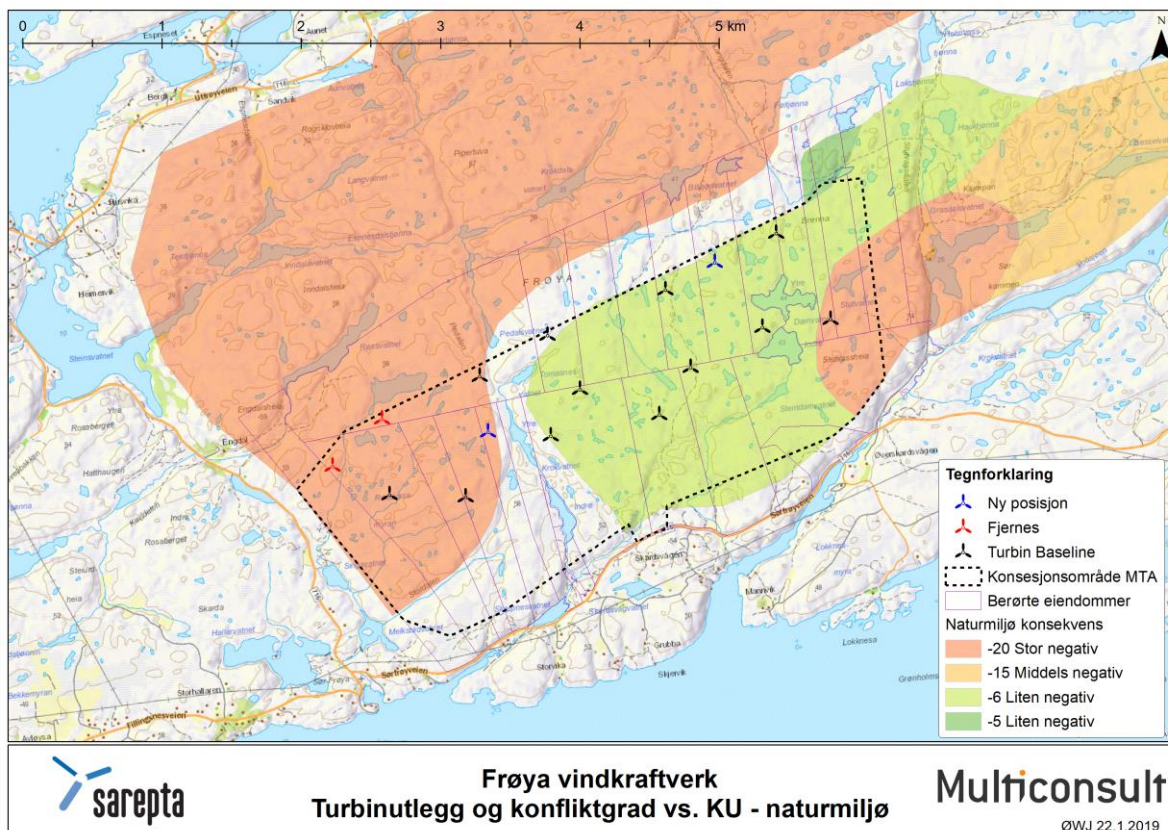
Oppsummert vurderes endringen som positiv for planteliv og bakkelevende dyr, men svakt negativ for fuglelivet. For hubro har også plasseringen av enkeltturbiner betydning, dette omtales nærmere i neste kapittel.

1.3 Del 2 – MTA kontra flytting av 2 turbiner

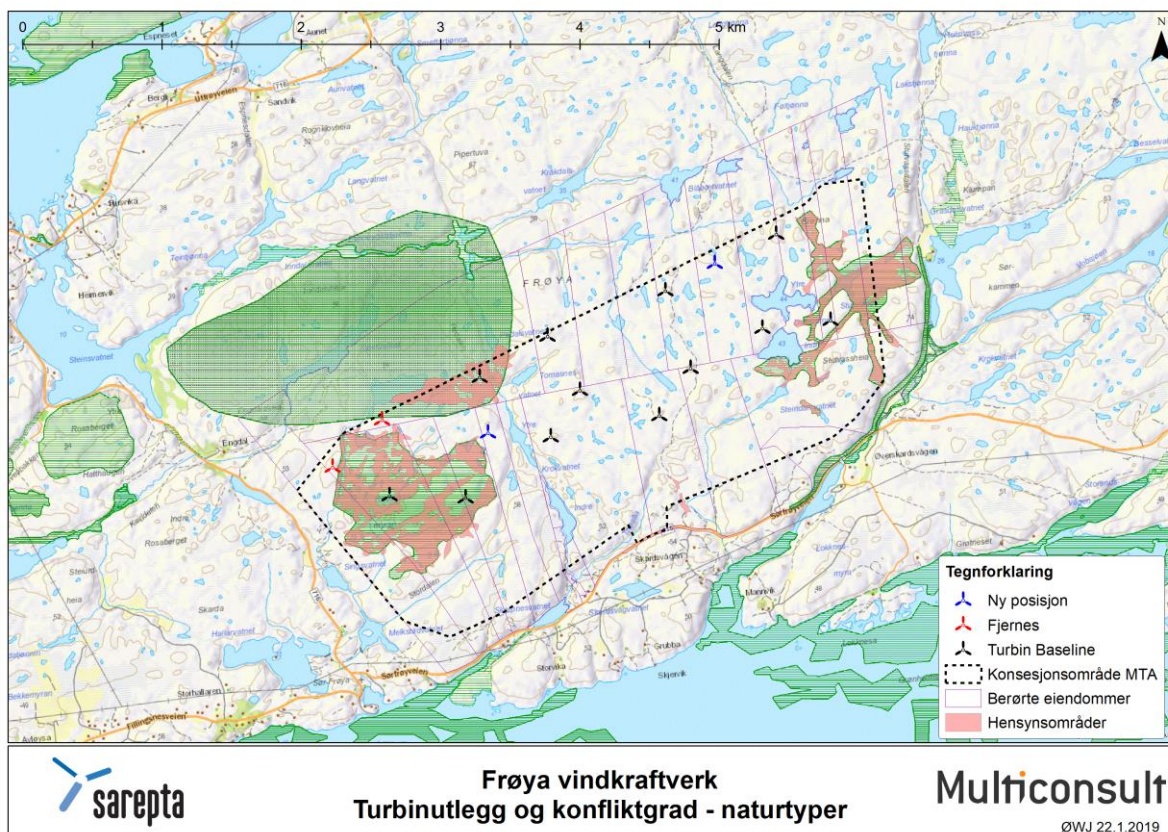
Konsesjonsområdet for Frøya vindkraftverk ligger mellom to hubroterritorier. Selve reirplassene ligger såpass langt unna at de er utenfor direkte forstyrrelsesavstand fra vindkraftverket, men konsesjonsområdet ligger delvis innenfor antatt jaktområde i hekketid for reiret mot vest. Hele konsesjonsområdet antas brukt utenom hekketida, da bruker hubroen større områder.

1.3.1 Miljøvurdering

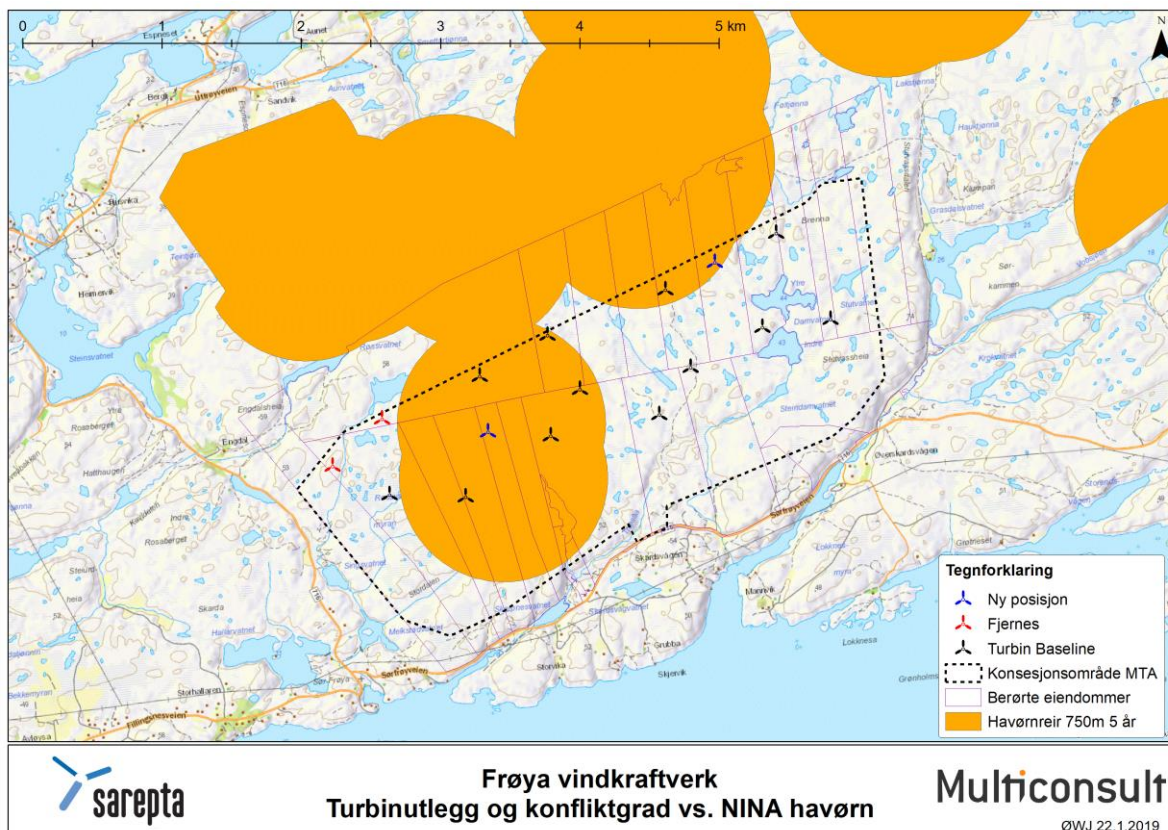
I utlegg i MTA/detaljplan ligger 2 turbiner i nordvest nærmest det viktigste hubroreiret på Frøya mhp. årlig ungeproduksjon. De ligger også nærmere enn nærmeste turbin i konsesjonsutlegget. Dersom disse to turbinene flyttes som vist på figurene under, vil alle turbinene ligge lengre unna enn nærmeste turbin i konsesjonsutlegget. Dette vil være klart positivt for hubro. Som figurene under viser, vil en slik flytting også være positivt for øvrig naturmiljø med mulig unntak for havørn.

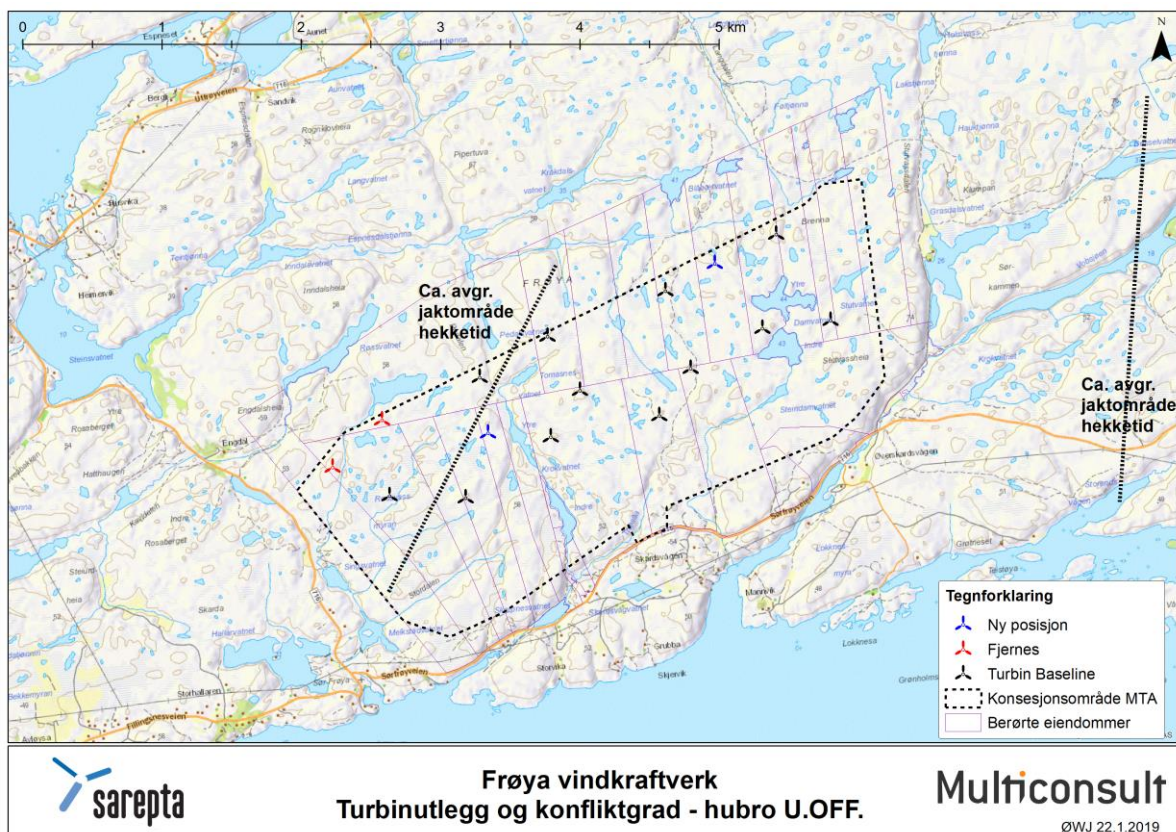
Figur 3. Basert på verdisetting i konsekvensutredningen fra 2003 vil en flytting som vist på kartet (fra røde til blå turbinposisjoner) være positivt for summen av naturmiljøverdier i området.

Figur 4. Flyttingen vil medføre mindre vei i verdifulle naturtyper.

Figur 5. Flyttingen vil kunne berøre havørn mer negativt, forutsatt at territoriebruk angitt av NINA i 2012 fortsatt gjelder og at de øvrige deler av utbyggingen ikke medfører at disse reirene uansett går ut av bruk.

Figur 6. Flytting vil trekke de to nærmeste turbinene til det viktigste hubroreiret på Frøya lengre unna.

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

TRØNDERENERGI VIND AS
Klæbuveien 118
7031 TRONDHEIM

Vår dato: 28.03.2019
Vår ref.: 201841219-42
Arkiv: 517
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Morten Henrik Kielland
22959921/mhk@nve.no

Frøya vindkraftverk. Underretning om godkjent detaljplan og miljø-, transport- og anleggsplan (MTA)

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har i dag godkjent TrønderEnergi Vind (TEV) sin detaljplan og miljø-, transport og anleggsplan (MTA) for Frøya vindkraftverk i Frøya kommune i Trøndelag fylke.

Detaljplan er en teknisk beskrivelse av det som skal bygges. MTA konkretiserer hvordan TEV skal bygge og drive anlegget, slik at miljø og landskap blir ivaretatt på best mulig vis.

Godkjenningsvedtaket av 25.3.2019 finnes vedlagt.

Partsinnsyn

Forvaltningslovens regler om partsinnsyn gir grunneier/rettighetshaver rett til å be om å få se sakens dokumenter. Ved ønske om dokumentinnsyn, se <https://einnsyn.no>.

Klage

Vedtaket kan påklages til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunktet underretningen kom fram eller klageren fikk eller burde ha skaffet seg kjennskap til vedtaket, jf. forvaltningsloven kap. VI. Parter (grunneiere, rettighetshaver og tiltakshaver) og andre med rettslig klageinteresse (andre med spesielt nær rettslig, økonomisk eller faktisk tilknytning til saken og organisasjoner som representerer berørte interesser) har rett til å klage på vedtaket.

En klage skal være skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes inn til NVE. Den må inneholde opplysninger som gjør det mulig for NVE å avgjøre om klageren har klagerett. Den bør også inneholde en begrunnelse. Etter forvaltningsloven skal NVE vurdere klagene og forberede saken før den sendes til Olje- og energidepartementet for endelig avgjørelse. Vi foretrekker at klager sendes til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Ved spørsmål eller behov for nærmere opplysninger, ta kontakt med saksbehandler i NVE, Morten Henrik Kielland tlf. 22 95 91 22 eller e-post mhk@nve.no.

Med hilsen

Ingunn Åsgard Bendiksen
direktør

Øyvind Leirset
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg: Vedtak – Detaljplan/MTA Frøya vindkraftverk – Frøya kommune

Kopi til:

Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA v/Lars Selmar Alsaker
Alfhild Grubba
Andreas Bratlie
Anne Grubba Bottenvik
Anne Sofie Nekstad
Arnstein Gamst
Elin Anny Grubba Rabben
Eskil Sandvik
Frøya kommune
Fylkesmannen i Trøndelag
Jørgen Tobias Hallarskag
Karianne Bottenvik-Hartmann
Martina Wendt
Mattilsynet
Odd Arne Skarsvåg
Oskar Skarpnes
Sissel Elise Innstrand
Siv Leikny Skarpnes
Solfrid Johanne Måsø
Steinar Rabben
Trøndelag fylkeskommune
TrønderEnergi AS v/Sveinung Susort
TRØNDERENERGI KRAFT AS v/Nils Henrik Johnson

NOTAT

OPPDRAAG	Landskapsvurdering Frøya Vindkraftverk	DOKUMENTKODE	10209903-LARK-NOT-01
EMNE	Landskapsvurdering	TILGJENGELIGHET	Åpen
OPPDRAAGSGIVER	TrønderEnergi	OPPDRAAGSLEDER	Trine Riseth
KONTAKTPERSON	Sveinung Susort	SAKSBEHANDLER	Eva Hjerkin
KOPI		ANSVARLIG ENHET	Multiconsult Norge AS

Landskapsvurdering av endret turbinhøyde fra 149,5 meter til 180 meter for Frøya vindkraftverk

Frøya vindkraftverk ligger på et begrenset areal på den søndre og midtre delen av Frøya. Mesteparten av kystlyngheilandskapet på Frøya forblir uberørt av vindkraftinngrep. Området ligger også på den delen av øya der det bor minst folk i nærheten. Den delen av naturlandskapet som er mest interessant i form av veksling mellom koller, myrdrag og åpne vann, ligger i hovedsak på hver sin side av planområdet, og blir derved ikke berørt av inngrep ved utbygging. De viktigste kystlandskapsområdene forblir derved intakte.

Gjennomgående er landskapet vurdert å ha over middels verdi i forhold til mangfold/variasjon, helhet/kontinuitet og inntryksstyrke/intensitet, noe som ikke er unaturlig for et kystsonelandskap som dette. På grunn av åpenhet er området også vurdert som visuelt sett ganske sårbart. Men denne åpne karakteren er på lokalt nivå brutt opp av bergrygger, knauser, koller og klippestrender. Dette gjør at landskapet likevel bedre kan absorbere inngrep.

I dette notatet er det gjort en landskapsvurdering av endret layout og turbinhøyde fra konsesjon på 25 vindturbiner på 149,5 meter til 14 turbiner på 180 meter i miljø-, transport- og anleggsplanen (MTA). Landskapsvurderingen er gjort ut i fra visualiseringer fra aktuelle fotostandpunkt (Norconsult), Frøya fagrapport visuelle virkninger fra 2002 og konsekvensutredning redusert utbygging fra 2012 (Norconsult) og synlighetskart laget av Meventus.

Ved vurderingen av landskapseffekten ved ulike størrelser på vindturbiner vil det visuelle være en faktor når det gjelder fjernvirkningen. Nærvirkningen i landskapet vil i tillegg være sterkt preget av adkomstveier og oppstillingsplasser for turbinene.

Mange turbiner vil bli synlige fra mange steder fordi landskapet inneholder så få skjermende terrengformasjoner. Vindkraftverkets visuelle influenssone dekker store deler av Frøya og strekker seg videre ut havområdene. I tillegg vil nordsiden av Hitra bli visuelt rammet, men ikke i like høy grad på grunn av at avstanden til vindkraftverket er større.

Begge planløsningene av Frøya vindkraftverk viser et anlegg av middels størrelse. De 25 turbinene med høyde 149,5 meter er plassert på den søndre og midtre delen av Frøya og er trukket ned mot Frøyfjorden. Turbinene ligger tett samlet med relativt jevne avstander. Layouten med 14 turbiner med høyde 180 meter er trukket lengre inn mot den midtre delen av Frøya. Turbinene ligger samlet, men med større avstand mellom hver turbin. Denne layouten virker noe bedre plassert i landskapet.

00	06.03.2019	Notat landskapsvurderinger endret turbinhøyde	EvaH	ANV	TRR
REV.	DATO	BESKRIVELSE	UTARBEIDET AV	KONTROLLERT AV	GODKJENT AV

Synlighetskartene viser liten forskjell på de to layoutene. Synlighetskartet med en turbinlayout på 25 vindturbiner på 150 (149,5) meter viser at man vil se færre av de 25 turbinene i lavereliggende områdene på Fast- Frøya, mens en turbinlayout med 14 vindturbiner på 180 meter viser at man generelt vil se flere av de 14 turbinene innenfor influensområdet.

Innenfor vindkraftverkets nærområde (opptil ca. 2-3 km) vil vindturbinene for begge layouter totalt dominere landskapsbildet. Opplevd fra de nærmeste 200- 400 meterne vil nærvirkning være betydelig. Vindturbinene vil først og fremst oppleves som enkeltlement, men man vil kunne oppfatte mange av de andre turbinene. Det visuelle fokuset vil være på vindturbinene framfor landskapet rundt. Opplevelsen av vindturbinenes slanke form og lyse farge vil være i sterk kontrast til landskapet som det sees imot. Men så sant det ikke er tåke, har sikten lite betydning for opplevelsen av turbinene i næsonen. Detaljeringen ved turbinenes utforming og farge kan oppfattes.

Visualiseringen fra Hallarvatnet (avstand til nærmeste turbin er ca. 1,3 km) viser at de 14 turbinene med høyde 180 er mer visuelt dominerende enn de 25 turbinene med høyde 149,5 meter på grunn av størrelse og på grunn av at noen av turbinene er plassert nærmere Hallarvatnet.

Nærområdet til vindkraftverket har et småkollelandskapet med lyngheier. Veier og oppstillingsplasser til hver turbin vil medføre inngrep i form av skjæringer og fyllinger som vil være godt synlige i landskapet. Lyngheiene og småkollelandskapet vil endre karakter.

Ulik turbinstørrelse gir ulike krav til adkomstveier og oppstillingsplasser. Større turbiner gir færre turbinpunkter og dermed færre veier. Samtidig kan krav til stigning på veiene samt størrelse og plassering av oppstillingsplassene være avgjørende for hvor store inngrep det blir i landskapet. Ved plassering av turbinpunktene bør det, uavhengig av størrelse på turbinene, gjøres en grundig vurdering av topografien slik at veier og oppstillingsplasser medfører så små inngrep som mulig. Det bør også vurderes hvilke områder som må opparbeides i forbindelse med montering slik at for eksempel vingelagringsplasser på hvert turbinpunkt kan unngås. Vi har ikke hatt tilstrekkelig grunnlag for å gjøre disse vurderingene her, men mener det bør være en viktig faktor i valget av turbinstørrelse og plassering av turbinpunktene.

På midlere avstand (fra ca. 2-3 km til ca. 10-12 km) vil siktforholdene spille en viktig rolle. Turbinenes utforming vil oppfattes, men detaljer vil ikke synes så godt. Størrelse på turbinene oppfattes ikke alltid klart, for det er vanskelig å vurdere avstanden til dem. Vindturbinene oppfattes som tydelige landskapselementer og setter sitt preg på opplevelsen av landskapet.

Visualiseringene fra Nordskag og Valen (avstand til nærmeste turbin er ca. 4,2 km og 3,3 km) viser at de 14 turbinene med høyde 180 er enkeltvis mer visuelt dominerende enn de 25 turbinene med høyde 149,5 meter på grunn av størrelse og høyde. Men samlet gir turbinene med 180 meter et noe bedre og mer "ryddig" visuelt uttrykk på grunn av jevnere og større avstand mellom turbinene.

Visualiseringen fra Flatvaløya (avstand til nærmeste turbin er ca. 4,2 km) viser at det er svært liten forskjell mellom de to layoutene med tanke på størrelse. Man vil se deler av turbinene stikke opp over horisonten og størrelsen på turbinene oppfattes ikke klart. Med 14 turbiner vil man også se færre turbiner fra dette standpunktet.

Fra de stedene på øya der det bor mest folk, ved Sistranda, Hammarvika og Flatval, vil det ikke være store forskjeller på de to layoutene. Fra nordsiden av Hitra vil heller ikke inntrykket være markant forskjellig.

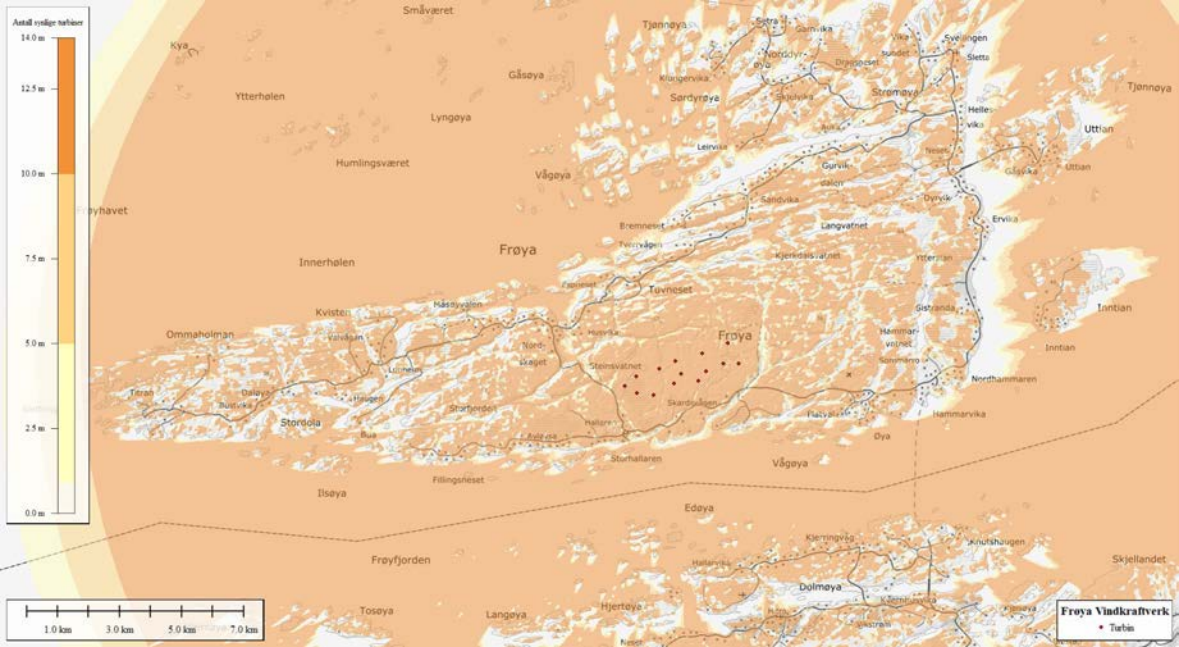
På lang avstand, over ca. 10-12 km, er turbinenes synlighet helt avhengig av værforholdene. Det er særlig når det er store fargekontraster at vindturbinene kan være godt synlige på avstander over 15 -20 kilometer. Grått vær vil ofte føre til at turbinene forsvinner mot himmelen, mens sikten i klarvær ofte vil sløres av en dis. På lange avstander vil jordkrummingen påvirke synligheten.

Visualiseringen fra Sør-Dyrøy (avstand til nærmeste turbin er ca. 9 km) viser at det er lite forskjell mellom de to layoutene med tanke på størrelse. Det visuelle uttrykket vil være noe bedre og mer

Landskapsvurdering

"ryddig" på grunn plassering og avstand mellom turbinene. Vindkraftverket vil med begge layouter være lite synlig ved mange typer vær- og belyningsforhold.

Samlet vurderes det at det er liten forskjell mellom de to layoutene. På grunn av åpenhet er området vurdert som visuelt sett ganske sårbart. Men denne åpne karakteren er på lokalt nivå brutt opp av bergrygger, knauser, koller og klippestrender. Dette gjør at landskapet likevel bedre kan absorbere inngrep. Layouten med 14 turbiner med høyde 180 meter vurderes samlet som noe bedre for landskapsbildet.

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Olje- og energidepartementet (OED), men sende den til NVE. NVEs e-postadresse er: nve@nve.no . NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til OED.
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: - Skrive hvilket vedtak du klager på. - Skrive hvilket resultat du ønsker. - Opplyse om du klager innenfor fristen. - Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av OED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller OED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.

Fra: Tor Harald Landløpet [Tor.Landlopet@tronderenergi.no]

Til: Postmottak [postmottak@froya.kommune.no]

Kopi: Ragnhild Remmen Bull [Ragnhild.Bull@tronderenergi.no]; Thomas Helles [Thomas.Helles@tronderenergi.no]; Nils Henrik Johnson [Nils.Henrik.Johnson@tronderenergi.no]

Sendt: 25.03.2019 14:05:21

Emne: Frøya Vindkraftverk - ROS-analyse tungtransport versus myke trafikanter under byggearbeidene

Vedlegg: ROS Frøya Transport vs myke trafikanter.rtf

Hei

Vi viser til deres brev sendt NVE og datert 18.12.2018 ang kommunens høringssvar på detaljplan for miljø-, landskap, og anleggsplan (MTA) for Frøya Vindkraftverk. (Deres ref 18/3228)

Under pkt 1 i nevnte brev ble vi bedt om å foreta en ROS-analyse for å vurdere risikoer og eventuelle avbøtende tiltak i forbindelse med anleggsarbeidet og myke trafikanter langs berørte veier. Den 20. mars hadde vi en slik gjennomgang og analyseskjemaet fra denne vedlegges.

Vi gjør oppmerksom på at vi planlegger å gjøre en ny analyse når leverdøren av selve vindturbinene skal i gang med sin transport. Det vil etter planen skje våren 2020. Vi fant det mer formålstjenlig å gjennomføre en slik analyse mer tett innpå det tidspunktet transportene (og utfordringene) skal foregå. Denne første sikkerhetsvurderingen gjelder derfor generell massetransport med vanlige lastebiler og trafotransporten som skal skje til vinteren. Med trafoen blir det kun en spesialtransport. Fra leverandøren ABB har vi fått vite at det ikke blir nødvendig å fjerne fartshumpene ved Nabeita Oppvekstsenter. Utover det som nevnes i analysen blir det meget vanskelig og lage en detaljplan for transporten i første omgang. Til det blir den for tilfeldig og behovsstyrt.

Er det behov for nærmere avklaringer kan byggeleder Thomas Helles kontaktes via epost thomas.helles@tronderenergi.no eller telefon 92332263

Mvh

Tor Landløpet

TrønderEnergi Kraft AS

avd. Prosjekt

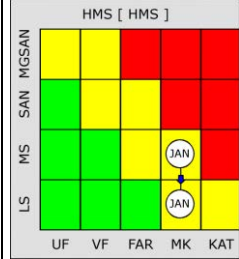
902 78 565

tor.landlopet@tronderenergi.no

tronderenergi.no

Ta miljøhensyn - vurder om du virkelig må skrive ut denne e-posten

Risiko: Trafikkuhell i forbindelse med anleggstrafikk, trafotransport vs myke trafikanter

	
Id	R-0514
Navn	Trafikkuhell i forbindelse med anleggstrafikk, trafotransport vs myke trafikanter
Beskrivelse	2019-03-20, Tor Harald Landløpet, Tuva Veras ABB, Emanuel Malafosse ABB, Trond Myrland, Søbstad AS, Susan Eggen, Søbstad AS, Sindre Barland, Søbstad AS, Lars Erik Ystad, Multiconsult, Thomas Helles, Tor Duesten Bakgrunn: Som et innspill til detaljplan for Miljø, Transport og Anleggsplan (MTA) for Frøya Vindkraftverk skriver Frøya Kommune følgende, datert 18.12.2018: «Det skal utarbeides en ROS-analyse som kartlegger tidsperioden når myke trafikanter er særlig utsatt på veistrekningen Fv714 Nordhammervika-Nabeita Skole-Frøya Vindkraftverk. Dette skal danne grunnlag for en detaljplan for transport av utstyr. Det skal sette en tidsfrist for når utjevnete fartshumper ved Nabeita Skole skal tilbakeføres» Utjevning av fartshumper blir ikke aktuelt før sommeren 2020 og det blir da tatt en ny ROS-analyse ifm kjøring av vindgeneratorer, blad og tårn Bygging av Frøya vindkraftverk vil medføre økt trafikk på veien mellom tunnelutløp og vindkraftverk. Dette vil si anleggstrafikk og spesialtransport (trafotransport). Det innebærer lastebiltransport av sand, anleggskomponenter til ABB (ca 10 transporter), betongelementer ol, maskinforflytninger, transport av brakkerigg. Fra mai 2019 vil transport av brakkerigg og maskiner starte og fra august vil transport av byggmateriell ol starte. I januar/februar 2020 vil transport av utstyr fra ABB foregå. Det ble innledningsvis vist en video av hele veistrekningen for å gi alle deltakere en oppfatning av farlige forhold langs veien. Årsaker: Lang veien mellom tunnelutløp og Flatval er det til tider stor ferdsel av barn til skole og barnehage. Disse ferdes på gangvei, men må krysse Fv 714 og 716 på to plasser. Dette kan føre til trafikkuhell ved uoppmerksomhet fra sjåfører. Sannsynlighet: Barn er uforutsigbare trafikanter og økt trafikkmengde i form av anleggstrafikk vil medføre økt sannsynlighet for trafikkuhell i dette området. Dette vil spesielt være i tidsrommet ved skolestert og skoleslutt i tillegg til ferdsel til idrettsanlegg på kveldstid. Konsekvens: Trafikkuhell i forbindelse med anleggstransport kan i verste fall medføre dødsfall.
Kommentarer	
Status	Aktiv
Risikoeier	Ragnhild Remmen Bull
Organisasjon	TrønderEnergi Kraft AS
Revurderingsdato	
Referanse	
Lover/Forskrifter	
Opprinnelse	Tor Duesten
Revisor	
Før tiltak	
Mål	Sannsynlighet Konsekvens Kritikalitet Beskrivelse

HMS [HMS]	Mindre sannsynlig	Meget Kritisk	Middels	
Etter tiltak				
Mål	Sannsynlighet	Konsekvens	Kritikalitet	Beskrivelse
HMS [HMS]	Lite sannsynlig	Meget Kritisk	Middels	
Overordnet				

Tilknyttede Tiltak

ID	Navn	Beskrivelse	Status	Tiltaksansvarlig	Planlagt slutt dato
T-0382	Informasjon til kommune/skole om transportens art og omfang	2019-03-20, Tor Harald Landløpet, Tuva Veras ABB, Emanuel Malafosse ABB, Trond Myrland, Søbstad AS, Susan Eggen, Søbstad AS, Sindre Barland, Søbstad AS, Lars Erik Ystad, Multiconsult, Thomas Helles, Tor Duesten Opprett kontakt med skolens ledelse for å fortløpende informere om transporten, tidsperioder for spesielt stor transporthyppighet og ved spesialtransport. Byggherre tilbyr skolens ledelse å stille opp i skolegården med lastebil for bevisstgjøre elevene om faresituasjoner i forbindelse med økt trafikk av tyngre kjøretøyer.	Aktiv	Thomas Helles	2020-12-31
T-0383	Risiko om uhell ved transport legges inn i Byggherrens SHA-plan	2019-03-20, Tor Harald Landløpet, Tuva Veras ABB, Emanuel Malafosse ABB, Trond Myrland, Søbstad AS, Susan Eggen, Søbstad AS, Sindre Barland, Søbstad AS, Lars Erik Ystad, Multiconsult, Thomas Helles, Tor Duesten Denne risikoen innarbeides i Byggherrens SHA-plan som førende for entreprenørenes sikkerhetsrutiner og de må forholde seg til denne risikoen og lage planer for hvordan dette skal gjennomføres på en sikker måte. Byggherren vil påse at entreprenørene etterlever kravene.	Aktiv	Thomas Helles	
T-0384	Informasjon på oppstartsmøter	2019-03-20, Tor Harald Landløpet, Tuva Veras ABB, Emanuel Malafosse ABB, Trond Myrland, Søbstad AS, Susan Eggen, Søbstad AS, Sindre Barland, Søbstad AS, Lars Erik Ystad, Multiconsult, Thomas Helles, Tor Duesten Før oppstart av alle arbeidsprosesser skal det gjennomføres oppstartsmøter hvor alle involverte arbeidere deltar. På oppstartsmøter opplyses det spesielt om denne risikoen og hvilke tiltak som er beskrevet, både fra byggherrens og entreprenørenes side.	Aktiv	Thomas Helles	

Tilknyttede elementer:

Type	Navn
Prosjekt	Frøya vindkraftverk

Tilknyttede Hendelser:

Listen er tom

Tilknyttede Risikoer:

Listen er tom

Koblinger til Eksterne dokumenter:

Listen er tom

Tiltak: Informasjon til kommune/skole om transportens art og omfang

FS	
ID	T-0382
Navn	Informasjon til kommune/skole om transportens art og omfang
Beskrivelse	2019-03-20, Tor Harald Landløpet, Tuva Veras ABB, Emanuel Malafosse ABB, Trond Myrland, Søbstad AS, Susan Eggen, Søbstad AS, Sindre Barland, Søbstad AS, Lars Erik Ystad, Multiconsult, Thomas Helles, Tor Duesten Opprett kontakt med skolens ledelse for å fortløpende informere om transporten, tidsperioder for spesielt stor transporthyppighet og ved spesialtransport. Byggherre tilbyr skolens ledelse å stille opp i skolegården med lastebil for bevisstgjøre elevene om faresituasjoner i forbindelse med økt trafikk av tyngre kjøretøyer.
Kommentarer	
Startdato	2019-04-01
Planlagt slutt dato	2020-12-31
Sluttdato	
Tiltaksansvarlig	Thomas Helles
Organisasjon	TrønderEnergi Kraft AS
Status	Aktiv
Type	Forebyggende
Direkte kostnad	0.0
Opprinnelse	Tor Harald Landløpet
Revisor	
Referanse	
Repetisjonsenhet	
Repetisjonsintervall	
Ferdig	

Tilknyttede Risikoer:

ID	Navn	Status	Risikoeier	Revurderingsdato	Organisasjon	Før tiltak (Total)	Etter tiltak (Total)	Overordnet
R-0514	Trafikkuhell i forbindelse med anleggstrafikk, trafotransport vs myke trafikkkanter	Aktiv	Ragnhild Remmen Bull		TrønderEnergi Kraft AS	MID	MID	

Tilknyttede elementer:

Listen er tom

Tilknyttede Hendelser:

Listen er tom

Tilknyttede tiltak:

Listen er tom

Koblinger til Eksterne dokumenter:

Listen er tom

Tiltak: Risiko om uhell ved transport legges inn i Byggherrens SHA-plan

FS	
ID	T-0383
Navn	Risiko om uhell ved transport legges inn i Byggherrens SHA-plan
Beskrivelse	2019-03-20, Tor Harald Landløpet, Tuva Veras ABB, Emanuel Malafosse ABB, Trond Myrland, Søbstad AS, Susan Eggen, Søbstad AS, Sindre Barland, Søbstad AS, Lars Erik Ystad, Multiconsult, Thomas Helles, Tor Duesten Denne risikoen innarbeides i Byggherrens SHA-plan som førende for entreprenørenes sikkerhetsrutiner og de må forholde seg til denne risikoen og lage planer for hvordan dette skal gjennomføres på en sikker måte. Byggherren vil påse at entreprenørene etterlever kravene.
Kommentarer	
Startdato	2019-04-01
Planlagt slutt dato	
Sluttdato	
Tiltaksansvarlig	Thomas Helles
Organisasjon	TrønderEnergi Kraft AS
Status	Aktiv
Type	Forebyggende
Direkte kostnad	0.0
Opprinnelse	Tor Harald Landløpet
Revisor	
Referanse	
Repetisjonsenhet	
Repetisjonsintervall	
Ferdig	

Tilknyttede Risikoer:

ID	Navn	Status	Risikoeier	Revurderingsdato	Organisasjon	Før tiltak (Total)	Etter tiltak (Total)	Overordnet
R-0514	Trafikkuhell i forbindelse med anleggstrafikk, trafotransport vs myke trafikkanter	Aktiv	Ragnhild Remmen Bull		TrønderEnergi Kraft AS	MID	MID	

Tilknyttede elementer:

Listen er tom

Tilknyttede Hendelser:

Listen er tom

Tilknyttede tiltak:

Listen er tom

Koblinger til Eksterne dokumenter:

Listen er tom

Tiltak: Informasjon på oppstartsmøter

FS	
ID	T-0384
Navn	Informasjon på oppstartsmøter
Beskrivelse	2019-03-20, Tor Harald Landløpet, Tuva Veras ABB, Emanuel Malafosse ABB, Trond Myrland, Søbstad AS, Susan Eggen, Søbstad AS, Sindre Barland, Søbstad AS, Lars Erik Ystad, Multiconsult, Thomas Helles, Tor Duesten Før oppstart av alle arbeidsprosesser skal det gjennomføres oppstartsmøter hvor alle involverte arbeidere deltar. På oppstartsmøter opplyses det spesielt om denne risikoen og hvilke tiltak som er beskrevet, både fra byggherrens og entreprenørenes side.
Kommentarer	
Startdato	2019-04-01
Planlagt slutt dato	
Sluttdato	
Tiltaksansvarlig	Thomas Helles
Organisasjon	TrønderEnergi Kraft AS
Status	Aktiv
Type	Forebyggende
Direkte kostnad	0.0
Opprinnelse	Tor Harald Landløpet
Revisor	
Referanse	
Repetisjonsenhet	
Repetisjonsintervall	
Ferdig	

Tilknyttede Risikoer:

ID	Navn	Status	Risikoeier	Revurderingsdato	Organisasjon	Før tiltak (Total)	Etter tiltak (Total)	Overordnet
R-0514	Trafikkuhell i forbindelse med anleggstrafikk, trafotransport vs myke trafikkant	Aktiv	Ragnhild Remmen Bull		TrønderEnergi Kraft AS	MID	MID	

Tilknyttede elementer:

Listen er tom

Tilknyttede Hendelser:

Listen er tom

Tilknyttede tiltak:

Listen er tom

Koblinger til Eksterne dokumenter:

Listen er tom

Fra: Kari Leira Bjørnsnøs [klb@bjerkan-stav.no]

Til: Nils Jørgen Karlsen [Nils.Karlsen@froya.kommune.no]

Kopi: Beathe Sandvik Meland [BeatheSandvik.Meland@froya.kommune.no]

Sendt: 29.03.2019 19:51:00

Emne: Fwd: Frøya vindmøllekraftverk - klage/begjæring om oppsettende virkning

Vedlegg: Skannet.pdf; ATT00001.htm; Vedtak - Detaljplan-MTA Frøya vindkraftverk - Frøya kommune.pdf; ATT00002.htm

Jeg videresender advokat Alsakers klage over MTA med detaljplan, t.o.

Kari L. Bjørnsnøs

Sendt fra min iPhone

Videresendt melding:

Fra: "Lars Selmar Alsaker" <lars.selmar.alsaker@sands.no>

Til: "'postmottak@oed.dep.no'" <postmottak@oed.dep.no>

Kopi: "'nve@nve.no'" <nve@nve.no>, "'Ragnhild Remmen Bull'" <Ragnhild.Bull@tronderenergi.no>, "Kari Leira Bjørnsnøs" <klb@bjerkan-stav.no>, "'postmottak@kld.dep.no'" <postmottak@kld.dep.no>

Emne: Frøya vindmøllekraftverk - klage/begjæring om oppsettende virkning

Olje- og energidepartementet
v/statsråd Freiberg

NVE innvilget 28.03.19 detaljplan og MTA-plan for Frøya vindkraftverk.
Vedlagt oversendes klage/begjæring om oppsettende virkning.
Det henstilles om at departementet tar saken til behandling så raskt som mulig.

Jeg vil innen mandag oversende til OED de viktigste dokumentene i saken fra den opprinnelige konsekvensutredningen i 2005 og 2012.
Dette viste utredning av turbiner med høyde på omkring 130-135 meter. Økning av turbinstørrelse og turbinhøyde til 180 meter utgjør en vesentlig endring som ikke har vært forsvarlig utredet i samsvar med KU-forskriften.

NVE ar heller ikke ivaretatt hensynet til kontradiksjon i saksbehandlingen. NVE hensyntar heller ikke lokaldemokratiets prosesser, og burde ikke fattet vedtak en uke før folkeavstemning på Frøya

Utredningsgrunnlaget er også gammelt – og tar ikke høyde for oppdatert/ny kunnskap.

Med vennlig hilsen/Yours sincerely

Lars Selmar Alsaker
Partner | Advokat | Attorney at Law

Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA
Torgallmenningen 3B | Pb. 1150 Sentrum, 5811 Bergen | Norway
T: +47 55 30 10 11 M: +47 419 16 711 S: +47 55 30 10 00
sands.no [LinkedIn](#)

This email has been scanned by the Symantec Email Security.cloud service.
For more information please visit <http://www.symanteccloud.com>

Olje- og energidepartementet
ATT: statsråd Kjell-Børge Freiberg
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Bergen, 29. mars 2019
Vår ref.:
Ansvarlig advokat: Alsaker, Lars Selmar

Begjæring om oppsettende virkning etter fvl. § 42 for NVEs vedtak av 28.03.2019 i sak 201841219 – MTA/detaljplan for Frøya vindkraftverk

1. Klage – begjæring om oppsettende virkning

Den 28.03.2019 fattet NVE vedtak om godkjenning av detaljplan/MTA-plan for Frøya vindkraftverk. Vedtaket er vedlagt.

Vårt advokatfirma representerer Folkeaksjonen mot vindkraft på Frøya. Vårt advokatfirma representerer også følgende naboer til den planlagte vindmølleparken:

- Anne Sofie Nekstad
- Elin Grubba Rabben og Steinar Petter Rabben (gnr. 6 bnr. 7)
- Anne Grubba Bottenvik (gnr. 6 bnr. 14)
- Sissel Elise Innstrand og Sigurd H. Sigurdsen (gnr. 6 bnr. 12)
- Martha Wendt (gnr. 6 bnr. 9)
- Karianne Bottenvik-Hartmann og Michael Baas Bottenvik-Hartmann
- Trond Jørgen Bjerkan (gnr. 8 bnr. 76,180 og 342)
- Solfrid Johanne Måsø (gnr. 8 bnr. 266)

På vegne av våre klienter påklages vedtaket fra NVE. Det anføres at vedtaket er basert på uriktig saksbehandling, uriktig rettsanvendelse med hensyn til utredningsplikten og mangelfull skjønnsutøvelse.

Da tiltakshaver har varslet umiddelbar oppstart begjæres oppsettende virkning av vedtaket, jfr. fvl. § 42. Dette vil innebære at tiltakshaver ikke kan bygge rett på vedtaket inntil klagesaksbehandling er avsluttet. Det er et tiltak med store naturkonsekvenser, landskapskonsekvenser og konsekvenser for naboer og omgivelser/lokalsamfunn som er i ferd med å bli etablert. Inngrepene vil være vanskelig å reversere. Saksbehandlingsfeil vil heller ikke la seg avbøte om tiltaket allerede er etablert. Skal klageadgangen ha realitet for våre klienter, så må det her treffes et vedtak om oppsettende virkning.

Ut fra sakens karakter er det avgjørende at OED *straks* tar til behandling denne begjæring om oppsettende virkning.

I og med at saken også angår svært viktige miljøinteresser, så sendes kopi av denne begjæringen om oppsettende virkning også til Klima- og miljødepartementet v/statsråd Ola Elvestuen.

På vegne av våre klienter vil det siden bli sendt en mer utfyllende klage. Ut fra hensynet til tidsfaktoren ekspederes imidlertid denne klage/begjæring om oppsettende virkning allerede i dag.

2. Bakgrunn for klage/begjæring om oppsettende virkning

2.1 Det er ikke gjort en forsvarlig utredning av konsekvensene av økt møllehøyde og turbinstørrelse – KU-forskriftens § 26 flg. er ikke fulgt

Tiltakshaver i denne saken konsekvensutredet i 2005 et vindkraftanlegg med samlet turbinhøyde på ca. 130 meter, og turbinstørrelse på 2-3,2 MV. Når det i NVEs vedtak av 28.03.19 heter at det var møller på 150 meter som var gjenstand for konsekvensutredning – så kan dette ikke ses å stemme. De opprinnelige KU-rapporter fra 2005, og den supplerende KU-rapporten fra 2012, vil bli oversendt departementet. I NVEs vedtak fra 14.10.2002 om fastsetting av KU-program het det:

«De største vindturbinene vil kunne ha en totalhøyde på 130 meter.»

Det var også dette som var grunnlaget for de utredninger av konsekvenser for landskap, natur, kulturminner, synlighet og konsekvenser for naboer og omgivelser som ble gjort i 2005. Den korte supplerende KU-rapporten fra 2012 endret ikke dette.

Det var således turbiner på 2,3-3 MV og samlet turbinhøyde på 130 meter som ble konsekvensutredet ifbm. NVEs og OEDs behandling av søknaden.

I tiltakshavers søknad om detaljplan/MTA-plan av 19.11.2018 ble rammene for vindkraftverket vesentlig endret. Det ble nå søkt om turbiner med størrelse på 4,2 MV og total høyde på 180 meter.

Det framgår klart av gjeldende anleggskonsesjon at opplysninger i søknad og KU-prosess ligger til grunn for myndighetenes vedtak. Det fremgår også av konsesjonsdokumentet at *«Dersom valg av leverandør/turbinstørrelse medfører vesentlige endringer av tiltaket slik det er spesifisert i konsesjonssøknaden skal også dette fremlegges i detaljplan»*.

Det anføres at det her er tale om en vesentlig endring av de opprinnelige konsesjonsforutsetninger. Det er her tale om så vidt vidtgående endringer at en må kunne stille spørsmål om ny konsesjonsbehandling burde funnet sted.

Det er under alle omstendigheter tale om endringer av så vidtgående karakter at det utløser plikt etter konsekvensutredningsforskriftens § 26, 1. ledd til å utrede konsekvensene av de aktuelle endringene. Bestemmelsen lyder:

«Ved endring av planer eller tiltak etter gjennomført høring av planforslag eller søknad med konsekvensutredning, skal ansvarlig myndighet påse at konsekvensene av endringene blir redegjort for før det fattes vedtak i saken. Tilsvarende gjelder for endringer av planer som utløser ny behandling etter plan- og bygningsloven.»

NVE har i sitt vedtak av 28.03.2019 lagt til grunn at:

«...KU-forskriften er å forstå slik at en plikt til å gjennomføre en ny konsekvensutredning inntreffer hvor endringene/utvidelsen i seg selv overstiger størrelseskriteriene i vedlegg I (KU-forskriftens vedlegg I punkt 30) For vindkraftverk er obligatorisk konsekvensutredning satt for vindkraftverk med installert effekt på mer enn 10 MW. Det er ikke tilfelle i denne saken.»

Det anføres at dette er en klart uriktig forståelse av KU-forskriftens bestemmelse. Bestemmelsen forutsetter at det allerede er gjort en konsekvensutredning basert på en gitt utforming av tiltaket. Og når utforming av tiltaket endres, så må det foretas en tilleggsutredning som fanger opp konsekvensene av de aktuelle endringene. Det er således ikke tale om en helt ny KU-prosess – men en supplerende KU-prosess som fanger opp de endringer i tiltaksutforming som tiltakshaver søker om.

Det anføres at tiltakshaver ikke har gjennomført en forsvarlig utredning av konsekvensene av de endringer som økt turbinstørrelse og møllehøyde innebærer. Dette er en saksbehandlingsfeil.

Det er også en vesentlig saksbehandlingsfeil at NVE har unnlatt å sende viktige dokumenter til partene underveis i saken, og gitt dem mulighet til å kommentere. Det vises til fvl. § 17. Selv ikke gjentatte begjæringer fra undertegnede, om innsyn i korrespondansen mellom NVE og tiltakshaver, er besvart. Dette har innebåret at saksbehandlingen ikke har vært gjenstand for kontradiksjon. Et eksempel på dokument som har vært tilbakeholdt av NVE, er tilleggsutredning på synlighet av 06.03.2019. Dette er alvorlig – og NVE har ikke gitt noen redegjørelse om hvorfor grunnleggende partsrettigheter er ikke ivaretatt. OED bør granske NVEs interne saksbehandling.

Frøya er en øy der høyeste punkt er 76 meter over havet. Økning i møllehøyde på inntil 50 meter har vesentlige konsekvenser for synlighet, landskap, natur, friluftsliv, naboer og omgivelser. De vurderinger og avveininger som myndighetene gjorde i 2012, og i OEDs vedtak i 2013, refererte til en utredningsprosess der turbinene hadde høyde på 130 meter. Endringene i turbinstørrelse og møllehøyde på 180 meter var ikke forsvarlig utredet forut for at NVE traff sitt vedtak. Dette er en vesentlig saksbehandlingsfeil.

Våre klienter mener turbiner på 180 meter er vesensforskjellig fra de opprinnelige konsesjonsforutsetninger. Ulempene med et kraftverk med turbinhøyde på 180 meter er svært store, og de samfunnsmessige fordelene overstiger ikke ulempene etter en samlet vurdering. Det vises her også til

Vår ref.:

at Statkraft vil droppe utbygging av vindkraft i Norge, og begrunner dette blant annet med fallende kraftpriser.

Hadde en forsvarlig saksbehandling vært gjort, og hadde partene fått anledning til å kommentere underveis, er det en ikke fjernliggende mulighet for at vedtaket kunne blitt annerledes. Vedtaket er da ugyldig, jfr fvl. § 41.

2.2 *Utredningsmaterialet er gammelt – NVE har ikke forvissnet seg om KU-grunnlaget er oppdatert*

Det anføres også at mye av utredningsmaterialet er gammelt. Det kan ikke ses å være gjort noen forsvarlig vurdering av om KU-rapporter fra 2005-2012 fortsatt er dekkende og har tilstrekkelig aktualitet. Det vises her til KU-forskriftens § 28:

«Hvis det går lang tid fra gjennomført høring av konsekvensutredningen til tidspunkt for endelig vedtak, skal ansvarlig myndighet forvise seg om at oppdatert kunnskap legges til grunn for sluttbehandling av saken, jf. § 29.»

I denne saken er mesteparten av KU-materialet 14 år. Noe er 7 år. NVE har ikke forvissnet seg om at oppdatert kunnskap er lagt til grunn.

Det nevnes her blant annet oppdaterte utredninger om fugleliv. Det er heller ikke gjort noen oppdaterte vurderinger av hvordan lavfrekvent støy fra vindkraftverket kan påvirke naboer og omgivelsene. Senere tids forskning og kunnskap om lavfrekvent støy kan overhodet ikke ses å være reflektert i NVEs vurderinger. KU-grunnlaget er generelt heller ikke oppdatert i forhold til de endringer som er søkt for utformingen av tiltaket.

Det anføres også at endelig vedtak vedrørende vindkraftutbygging på Frøya ikke burde ha vært truffet før en samlet plan for vindkraftutbygging i Norge var ferdigstilt. Dette særlig i lys av at Miljødirektoratet ved to tidligere anledninger har uttalt at vindkraftplanene på Frøya ikke kan forsvares i et natur- og miljøperspektiv.

Også dette utgjør vesentlige saksbehandlingsfeil.

2.3 *NVE tar ikke tilstrekkelig hensyn til lokaldemokratiske prosesser*

Frøya kommune avholder folkeavstemning om vindmøllesaken den 2. april 2019. Kommunen hadde anmodet om at møllehøyden ikke ble økt fra de opprinnelige forutsetninger, og at NVE ventet til etter folkeavstemningen med å treffe vedtak. Kommunen ba også NVE om å sikre etterlevelse av KU-forskriften.

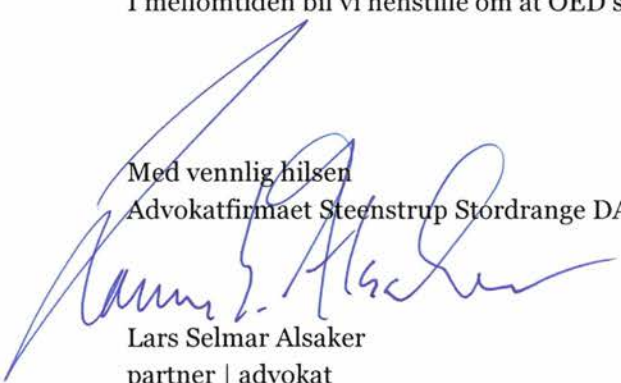
Det har relevans for NVE å vite hvordan folket på Frøya stiller seg til vindkraftplanene. Dette vil ha store konsekvenser for øya flere generasjoner frem i tid. OED bør gi instruks om at dets underliggende organ viser respekt for lokaldemokratiet og innbyggernes meninger, og tillegger dette tilbørlig vekt i en totalvurdering – hva enten kommunens innbyggere måtte være for eller mot vindkraft.

3. Videre saksbehandling

Vi forstår at OED vil kunne bruke noe tid på å sette seg inn i denne saken. Men i og med at anleggsstart er varslet å finne sted omgående, så bør OED *straks* fatte vedtak om utsatt iverksettelse for vedtaket av 28.03.2019 i samsvar med forvaltningslovens § 42. Skulle en senere komme til at det ikke var grunnlag for oppsettende virkning – så kan jo dette omgjøres. Det har gått 7 år siden tiltakshaver fikk sin konsesjon i 2012, og om tiltakshaver må vente få uker til er dette ikke utilbørlig. Her må det være tilstrekkelig at det er berettiget tvil om hvorvidt NVEs saksbehandling har vært i samsvar med gjeldende regler, og om den skjønnsmessige avveining som NVE har gjort i vedtaket er riktig.

Vi mener at OED, når departementet får satt seg inn i saken, vil se at det er saklig grunnlag for de anførsler som har vært fremmet. Da vil en også se at grunnlaget for oppsettende virkning, og anførslene om mangler ved vedtaket, er berettiget.

I mellomtiden bil vi henstille om at OED så *snart som mulig* treffer vedtak om oppsettende virkning.

Med vennlig hilsen
Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA

Lars Selmar Alsaker
partner | advokat

Kopi (per e-post):

- Klienter
- Tiltakshaver
- Frøya kommune
- Klima- og miljødepartementet

Vår ref.:

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Nils Jørgen Karlsen
Arkivsaksnr.: 19/441

Arkiv: S82 &02

Saken skal behandles i følgende utvalg:

Formannskapet
Kommunestyret

OPPFØLGING AV DISPENSASJONSVEDTAK AV 10.03.2016

Forslag til vedtak:

Saken utsettes med bakgrunn i at konsekvensene ikke er tydelig nok beskrevet. Folkeavstemmingen har gitt oss et tydelig råd om å søke å få stoppet vindkraftutbyggingen på Frøya. Rådmannen bes om å søke å få svar på følgende spørsmål innen torsdag:

1. Hva er konsekvensen av at vi konkluderer med at igangsettelse ikke er utført/er utført.
2. Er det realisme i at konsesjonen blir trekt eller ikke blir benyttet av utbygger?
3. Er det sannsynlig at staten kommer

Vedlegg:

Vurdering av 3-års fristen KMD
Brev til TrønderEnergi Vind AS – 05.04.2019
Mail fra TrønderEnergi v/ juridisk direktør Kari S. Moe
Notat fra Advokatfirmaet Thommessen v/ Jens Naas-Bibow
Brev fra TrønderEnergi gjennom advokat Jens Naas-Bibow,logg uke 14
Bekreftelse fra politiet
Notat fra Kari L Bjørsnøs, Bjerkan Stav – 08.04.2019

Saksopplysninger:

Dispensasjonsvedtaket fra 2016

I kommunestyret 28.02.2019 – SAK 12/19, ble prosessvarsel fra advokat Alsaker, med krav om omgjøring av dispensasjonsvedtak i SAK 49/16, behandlet. Følgende vedtak ble fattet:

Krav om omgjøring av dispensasjonsvedtaket i sak 49/16 tas ikke til følge.

Denne beslutningen er ikke et enkeltvedtak og kan derfor ikke påklages.

Dersom det er slik at dispensasjonsvedtaket faller bort etter 3 år, og tiltakshaver ikke har startet utbyggingen innen fristen, må ny sak fremmes politisk.

Saken ble oversendt Fylkesmannen, med henstilling om å vurdere saken. Fylkesmannen har gitt følgende svar:

Fylkesmannen går ikke inn i en vurdering av ovennevnte vedtak. Vi viser bl.a. til at vedtaket er fra 2016 og at våre sektormyndigheter den gang ikke hadde merknader til saken.

Videre har rådmannen bedt Kommunal- og Moderniseringsdepartementet (KMD) om en vurdering av om hvorvidt 3-års fristen gjelder for konsesjonsgitte tiltak. Svar fra KMD, datert 29.03.2019 (vedlegg), fastslår at for dispensasjonsvedtaket fra 2016, gjelder Plan- og bygningsloven (PBL) § 21-9. Det betyr at 3-års fristen for igangsetting gjelder for Frøya vindkraftverk og dispensasjonsvedtaket fra 2016. Tiltakshaver ble elektronisk varslet 07.04.2016 og 3-årsfristen opphørte 07.04.2019.

Igangsettelse

I forbindelse med 3-års fristen, der igangsettelse er et sentralt begrep, har rådmannen bedt advokat om en vurdering. I prinsipp skal det fysiske arbeidet være satt i gang. Advokaten refererer til andre saker der dette har vært sentralt (vedlegg).

Om tiltakshaver er forhindret fra å sette i gang utbyggingen innen 3-årsfristens utgang, har tiltakshaver ingen tillatelse for igangsetting. Det betyr at tiltakshaver må søke kommunen på nytt, - en ny dispensasjonssøknad. Alternativet er å søke OED om å omgjøre konsesjonen til statlig plan.

TrønderEnergi Vind AS

Som en følge av rådmannens vurdering, ble det 05.04.2019 oversendt et brev til TrønderEnergi Vind AS (vedlegg). I brevet konkluderer rådmannen med at dispensasjonsvedtaket faller bort dersom tiltaket ikke er igangsatt innen fristen, 07.04.2019. Om dispensasjonsvedtaket faller bort, vil det innebære at bygge- og anleggsarbeider i forbindelse med vindkraftverket vil være i strid med arealformålet. Tiltakshaver må da søke om å få innvilget ny dispensasjon fra kommunens arealdel før bygge- og anleggsarbeid kan videreføres. Kommunen har da plikt til å forfølge eventuelle overtredelser.

Rådmannen har vært i dialog med Trønder Energi (TE), der vi har bedt om deres vurdering av de faktiske forhold; Hva som er fristavbrytende og definisjonen på «igangsetting». TE mener at vurderingen foretatt av KMD er mangelfull da den ikke hensyntar særskilte regler i energikonsesjonslovgivningen. Det hevdes at konsesjonssystemet etter energiloven har et eget detaljert system med tidsfrister for byggestart og drift.

TE mener at tiltaket er iverksatt ved innsending av MTA m/ detaljplan og uansett senest ved varslet anleggsstart 01.04.2019. TE påpeker at en utbygging av en vindpark har helt andre dimensjoner sammelignet med en normal bygesak. Planleggingen av en vindpark tar flere år. Godkjenningen ble gitt gjennom NVE sitt vedtak 28.03.2019. TE varslet oppstart 01.04.2019. De mener de har gjort alle rimelige grep for å sikre raskest mulig fremdrift i prosjektet. Første driftsuke – uke 14 – har det påløpt 5 millioner i engangskostnad samt 3-500.000 kr per døgn.

TE mener at kommunen uansett ikke kan anse tiltaket som «ikke tilstrekkelig iverksatt» der dette skyldes objektive hindringer som tiltakshaver ikke rår over, da i form av en ulovlig demonstrasjon. Etter egne sikkerhetsvurderinger og i dialog med Politiet, mener TE at de ikke kan utfordre demonstrantene, uten fare for eiendom, liv og helse. TE viser også til at det nødvendigvis ikke er *fysiske tiltak* som er avgjørende for igangsettelse. De peker også på at saksbehandlingen i NVE samt at de av demonstranter er forhindret fra å sette i gang anleggsarbeidet, er forhold utenfor deres kontroll. Regelverket kan åpenbart ikke forstås slik at urettmessig hindring av fysiske arbeider får den konsekvens at en tillatelse bortfaller.

De presiserer at en anleggsstans vil påføre TE store tap og at de da ikke har annet valg enn å utfordre et slikt pålegg for domstolene. I tillegg til oppstartsbetalingen på kr 5 millioner, vil det påløpe kostnader på mellom kr 300.000 og 500.000 per døgn ved forsinkelser, en døgnkostnad som vil øke raskt ved lengre forsinkelse. De mener at et vedtak om midlertidig byggeforbud eller krav om stans i anleggsarbeidene vil være rettstridige og dermed danne grunnlag for erstatningskrav mot kommunen.

Logg for anleggsarbeider Frøya vindpark er oversendt som vedlegg til notat av 07.04.2019. Loggen viser planlagt arbeid uke 14 samt utfordringene de har hatt på anleggsplassen. Loggen viser også politiets involvering og deres anbefalinger og krav.

Vurdering:

Kommunens advokat har, gjennom notat av 08.04.2019, vurdert saken. Rådmannen har vurdert hvorvidt hindringer utenfor tiltakshavers kontroll tilsier at dispensasjonen ikke faller bort, selv om fysisk arbeid ikke er satt i gang. Det konstateres med at de planlagte aktivitetene, herunder sprengning og andre terrenginngrep, har vært tilstrekkelig til å anse at tiltaket er «satt i gang».

Tiltakshaver har gjort store investeringer i tillit til dispensasjonsvedtaket. Om dispensasjonsvedtaket faller bort, risikerer tiltakshaver store økonomiske tap. Dette taler for at tiltakshavers forsøk på å sette i gang det fysiske arbeidet i området er tilstrekkelig til at treårsfristen anses avbrutt.

Det vises også til formålet bak fristregelen, der det skal; (i) sikres at godkjente byggearbeider kommer i gang innen rimelig tid, (ii) at utsettelse blir til hinder for arealplanlegging i kommunen og (iii) at nye offentlige bestemmelser med krav til bygningers standard skal gjøres gjeldende. I denne saken har tiltakshaver planlagt og står klar til å starte arbeidene, slik at formålet med fristregelen ikke slår inn i denne saken.

Tiltakshaver har gjort det som var mulig for å sette i gang de fysiske arbeidene, men har etter samråd med politiet, fulgt ders råd.

Rådmannens innstilling:

- Fylkesmannens uttalelse hva gjelder dispensasjonsvedtaket tas til etterretning
- KMD sin vurdering av 3-års fristens gyldighet tas til etterretning
- Rådmannen legger til grunn at dispensasjonsvedtaket av 10.03.2016 faller bort dersom tiltaket ikke er satt i gang innen 07.04.2019
- Rådmannen vurderer det dit hen at tiltaket hadde vært igangsatt om ikke de har blitt hindret av protestaksjonen på stedet
- Rådmannen innstiller på at treårsfristen må anses som avbrutt og at dispensasjonen dermed ikke er bortfalt

Bjerkan Stav Advokatfirma AS
v/ Kari Leira Bjørsnøs

Deres ref

Vår ref
19/1277-2

Dato
29. mars 2019

Svar på spørsmål om bestemmelsen om bortfall av tillatelse i pbl. § 21-9 gjelder for et vedtak om dispensasjon for oppføring av et vindkraftverk med anleggskonsesjon - Frøya vindkraftverk

Vi viser til henvendelse datert 6. mars 2019.

Spørsmålet er om plan- og bygningsloven (pbl.) § 21-9, om bortfall av tillatelse, gjelder for et vedtak om dispensasjon fra kommuneplan for oppføring av et vindkraftverk med anleggskonsesjon. Etter det opplyste er anlegget omfattet av unntaksbestemmelsene i pbl. § 20-6, jf. byggesaksforskriften (SAK10) § 4-3 og dermed unntatt fra flere av plan- og bygningslovens krav, herunder reglene om søknadsplikt. Det stilles også spørsmål ved hva som skal til for å avbryte fristen dersom pbl. § 21-9 gjelder.

Vi orienterer innledningsvis om at departementets svar gis på generelt grunnlag.

Departementets vurdering

Konklusjon

Departementet legger til grunn at pbl. § 21-9 om bortfall av tillatelse gjelder for dispensasjoner som gis i forbindelse med oppføring av tiltak som faller inn under SAK10 § 4-3. Treårsfristen for dispensasjoner som gis for oppføring av tiltak som ikke er søknadspliktige etter plan- og bygningsloven, avbrytes når tiltaket blir "satt i gang".

Nærmere begrunnelse

1. *Gjelder pbl. § 21-9 om bortfall av tillatelse for dispensasjonsvedtaket når selve tiltaket omfattes av unntaksbestemmelsene i pbl. § 20-6, jf. SAK10 § 4-3?*

Det følger av pbl. § 21-9 at dersom "tiltaket ikke [er] satt i gang senest 3 år etter at tillatelse er gitt, faller tillatelsen bort. Det samme gjelder hvis tiltaket innstilles i mer enn 2 år. Disse bestemmelser gjelder tilsvarende for dispensasjon."

Det fremgår klart av ordlyden i pbl. § 21-9 at bestemmelsen gjelder for dispensasjoner. Departementet legger til grunn at dette også må gjelde dispensasjoner som gis i forbindelse med oppføring av tiltak som faller inn under SAK10 § 4-3. SAK10 § 4-3 unntar visse tiltak, som behandles etter andre lover, fra en rekke krav i plan- og bygningslovgivningen. Tiltakene som er opplistet i bestemmelsen er unntatt fra pbl. kapittel 20-25 og 27-31 når de er i samsvar med pbl. § 1-6 andre ledd.

Henvisningen til pbl. § 1-6 andre ledd innebærer at tiltakene må være i samsvar med plan. Hvis et tiltak er avhengig av dispensasjon fra plan, må denne gis for at tiltaket skal være unntatt fra reglene som er angitt i SAK10 § 4-3 første ledd. Tiltak som faller inn under SAK10 § 4-3 er følgelig ikke unntatt fra reglene om dispensasjon. Dispensasjonssøknader skal i prinsippet behandles for seg, og det skal gis et særskilt begrunnet vedtak.¹ Dispensasjonsvedtaket gis etter en selvstendig vurdering av om vilkårene i pbl. kapittel 19 er oppfylt, og gjelder uavhengig av behandlingen av tiltaket for øvrig. Departementet mener derfor at pbl. § 21-9 må gjelde for dispensasjonsvedtaket, selv om kapittel 21 ikke gjelder for selve tiltaket, f.eks. et vindkraftverk med anleggskonsesjon.

Vi legger etter dette til grunn at bestemmelsen om bortfall av tillatelse, jf. pbl. § 21-9, gjelder for dispensasjonsvedtak som gis i forbindelse med tiltak som faller inn under SAK10 § 4-3.

2. *Hva skal til for å avbryte treårsfristen i pbl. § 21-9 for dispensasjonsvedtak som gis i forbindelse med oppføring av tiltak som ikke er søknadspliktige?*

Videre stilles det spørsmål om hva som skal til for å avbryte treårsfristen i pbl. § 21-9.

Fristen løper fra det tidspunktet tillatelsen er meddelt tiltakshaver, jf. Ot.prp. nr. 45 (2007-2008) s. 82. Departementet har i sak 18/1851 uttalt at dette må forstås på samme måte som når vedtaket har kommet frem, jf. forvaltningsloven § 29. For søknadspliktige tiltak har departementet lagt til grunn² at den fristavbrytende handlingen for en gitt dispensasjon er innsendelse av søknad om rammetillatelse eller søknad i ett-trinn.³ Fristen for dispensasjoner

¹ Se Frihagen I 1988 s. 107.

² Se departementets sak 11/2454.

³ Se også Ot.prp. nr. 45 (2007-2008) s. 83 og Ot.prp. nr. 112 (2001-2002) s. 98.

som er gitt for oppføring av tiltak som faller inn under SAK10 § 4-3, og ikke skal byggesaksbehandles, må imidlertid avbrytes på annen måte.

Pbl. § 21-9 første ledd tredje punktum viser til første og andre punktum gjennom formuleringen "*bestemmelsene gjelder tilsvarende for dispensasjon*". Det følger av § 21-9 første ledd første punktum at treårsfristen avbrytes når tiltaket er "satt i gang". Tiltak som ikke er søknadspliktige kan igangsettes rett etter dispensasjon er gitt. Etter departementets syn vil det samme gjelde for tiltak som har fått konsesjon eller er godkjent etter annet regelverk, og dermed er unntatt fra byggesaksbehandling etter SAK10 § 4-3. Departementet legger derfor til grunn at treårsfristen for dispensasjoner som gis for oppføring av tiltak som ikke er søknadspliktige etter plan- og bygningsloven, avbrytes når tiltaket blir "satt i gang".

Med hilsen

Karen Marie Glad Visnes (e.f.)
avdelingsdirektør

Caroline Kongerud
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

TrønderEnergi Vind AS
v/ Bengt Eidem
v/ Ståle Gjersvold
v/ Kari Skeidsvoll Moe

<i>Deres ref.</i>	<i>Vår ref.</i>	<i>Arkivkode</i>	<i>Sted, dato</i>
	19/441	S82 &02	Sistranda, 05.04.2019

MULIG BORTEFALL AV DISPENSASJON FOR FRØYA VINDKRAFTVERK

Sarepta Energi AS søkte 18.08.2015 Frøya kommune om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel for det konsesjonsgitte Frøya vindkraftverk. Frøya kommune ved Hovedutvalg for forvaltning innvilget søknaden om dispensasjon 10.03.2016.

Etter plan- og bygningsloven (pbl.) § 21-9 faller vedtak om dispensasjon bort dersom tiltaket ikke er satt i gang senest tre år etter at dispensasjon ble gitt. Frøya kommune har vært i tvil om treårsfristen i pbl. § 21-9 gjelder for vindkraftverk med anleggskonsesjon. Kommunen har derfor innhentet en tolkningsuttalelse fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Departementets uttalelse er datert 29.03.2019 og ble videresendt til TrønderEnergi samme dag. I tolkningsuttalelsen har departementet lagt til grunn at bestemmelsen om bortfall av tillatelse gjelder for dispensasjoner som gis i forbindelse med oppføring av tiltak som faller inn under byggesaksforskriften (SAK) § 4-3, slik som vindkraftverk med anleggskonsesjon, jf. SAK § 4-3 første ledd bokstav c. Videre har departementet lagt til grunn at treårsfristen løper fra det tidspunkt tillatelsen er meddelt/kommet fram til tiltakshaver, og at fristen avbrytes når tiltaket blir «satt i gang».

Frøya kommune legger departementets tolkningsuttalelse til grunn for sin behandling av saken. Underretning om dispensasjonsvedtaket ble sendt tiltakshaver 07.04.2016. Da underretningen ble sendt elektronisk, legges det til grunn at den kom fram samtidig som den ble sendt. Treårsfristen løper derfor fra 07.04.2016. Dispensasjonsvedtaket faller dermed bort dersom tiltaket ikke er «satt i gang» senest 07.04.2019.

Om dispensasjonsvedtaket faller bort, vil det innebære at bygge- og anleggsarbeider i forbindelse med vindkraftverket vil være i strid med arealformålet i kommuneplanens arealdel, som er landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift. Tiltakshaver vil måtte søke om og få innvilget ny dispensasjon fra kommuneplanens arealdel før bygge- og anleggsarbeider kan gjennomføres i tilknytning til vindkraftverket. Kommunen vil etter pbl. § 32-1 ha plikt til å forfølge eventuelle overtredelser av plan- og bygningslovgivningen.

Med hilsen
Frøya kommune

Nils Jørgen Karlsen
Næringsrådgiver

Beathe Sandvik Meland
konst. Rådmann

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Kopi til: Berit Flåmo, her
Kari Leira Bjørnø, Bjerkan Stav

Fra: Kari Leira Bjørsnøs [klb@bjerkan-stav.no]
Til: Beathe Sandvik Meland [BeatheSandvik.Meland@froya.kommune.no]
Kopi: Nils Jørgen Karlsen [Nils.Karlsen@froya.kommune.no]
Sendt: 05.04.2019 13:01:16
Emne: VS: TrønderEnergis anleggsarbeid på Frøya
Vedlegg: image001.png; Betenkning Thommessen fristavbrudd.pdf

Her kom det mer skriftlig. Jeg leser og ser om det bør få betydning.

Med hilsen

Kari Leira Bjørsnøs

Advokat MNA | Attorney-at-law

Bjerkan Stav Advokatfirma AS

Besøksadresse: Ferjemannsveien 10, 7042 TRONDHEIM

Postadresse: Postboks 8809 Nedre Elvehavn, 7481 TRONDHEIM

Organisasjonsnummer: 912 879 461

Tel: 73 80 22 80 | Mob: 480 00 554

e-mail: klb@bjerkan-stav.no | www.bjerkan-stav.no

Tilknyttet det landsdekkende advokatsamarbeidet Advocatia Norwegian Law Alliance AS

www.advocatia.no

Innholdet i denne e-posten er strengt fortrolig og bare til bruk for personen(e) angitt ovenfor. Uvedkommende må verken lese eller kopiere innholdet. Jeg ber om å bli kontaktet dersom e-posten ikke kan leveres til rette vedkommende.

Fra: Kari Skeidsvoll Moe [mailto:Kari.Skeidsvoll.Moe@tronderenergi.no]

Sendt: 5. april 2019 12:48

Til: Kari Leira Bjørsnøs <klb@bjerkan-stav.no>

Emne: TrønderEnergis anleggsarbeid på Frøya

Viktighet: Høy

Hei,

Jeg viser til telefonsamtale med ordfører og saksbehandler i Frøya kommune før i dag. Vi forstod på saksbehandleren at kommunen har bedt oss om innspill som vi ikke har svart opp, og håper telefonsamtalen var oppklarende i så måte. Her kommer en kort oppsummering av vår holdning til de spørsmålene vi oppfatter at er i diskusjon.

1. Treårsfristen for dispensasjonen

Vi er kjent med at Kommunaldepartementets vurdering av pbl § 21-9, men mener at denne er mangelfull da den ikke hensyntar de særskilte reglene i energikonsesjonslovgivningen. Det er så vidt vi er kjent med omstridt i energijuridiske miljøer om kommunaldepartementets vurdering

er riktig. Selv om spørsmålet ikke kommer på spissen i denne saken da vi uansett mener at tiltaket er iverksatt innen tre år fra dispensasjon ble gitt, vil vi forbeholde oss retten til å komme tilbake til dette dersom det blir nødvendig.

2. Avbrytelse av fristen generelt

Vi mener at tiltaket er iverksatt ved innsending av detalj- og MTA-plan for godkjenning, og uansett senest ved anleggsstart 1. april 2019, og at treårsfristen - dersom den skulle gjelde - er avbrutt. Vi videresender herved vurderingen fra adv.firma Thommessen vedr hva som skal til for at et tiltak som vårt anses iverksatt.

3. Avbrytelse av fristen der det oppstår hindring tiltakshaver ikke er skyld i

Vi mener at kommunen under enhver omstendighet ikke kan anse et tiltak som «ikke tilstrekkelig iverksatt» der dette skyldes objektive hindringer som tiltakshaver ikke rår over. I vårt tilfelle er fremdriften i anleggsarbeidene hindret av en ulovlig demonstrasjon som vi etter egne sikkerhetsvurderinger og dialog med politiet ikke kan utfordre uten fare for eiendom, liv og helse. Det kan ikke herske tvil om at anleggsarbeidene ville ha vært kommet langt i fraværet av slike demonstrasjoner, da vi 1. april 2019 mobiliserte entreprenør og anleggsmaskiner og for øvrig hadde gjort en rekke andre forberedelser til anleggsstart. Irreversibel bestilling av vindturbiner og entreprenørarbeid ble gjort i 2018 etter en omfattende og ressurskrevende prosess.

I denne sammenheng viser vi til uttalelse fra sivilombudsmannen i sak 730/2011 som sier at fysiske arbeider ikke er avgjørende for fristavbrudd etter pbl § 21-9, da dette vil føre til urimelig forskjellsbehandling der tiltakshaver ikke selv kan styre oppstart og fremdrift i arbeidene. I saken fra 2011 var det den aktuelle kommunens saksbehandling som skapte forsinkelse for tiltakshaver. I TrønderEnergis tilfelle er fremdriften i arbeidene påvirket både av fremdriften i NVEs godkjenning av detalj- og MTA-plan, som selskapet selv i liten grad kan påvirke, og nå den siste uken, ulovlige demonstrasjoner.

Det er derfor klart at TrønderEnergi lenge har gjort alt relevant arbeid for å iverksette og drive frem det dispenserte tiltaket, men har blitt hindret av forhold utenfor vår kontroll. Det er også klart at dispensasjonen i et slikt tilfelle ikke kan utløpe pga at arbeidene ikke har kommet langt nok innen treårsfristen.

4. Varsel om anleggsstans

Vi oppfatter at kommunen vurderer å pålegge stans i anleggsarbeidene fra mandag 8. april 2019. Vi mener at kommunen på ovennevnte bakgrunn ikke har rettslig adgang til dette. Uansett tvil eller diskusjon om hvordan frister beregnes, må dette være helt utvilsomt i et tilfelle der et lovlig tiltak hindres av en ulovlig demonstrasjon. En anleggsstans vil påføre TrønderEnergi store tap og vi vil ikke ha noe annet valg enn å måtte utfordre et slikt pålegg for domstolene.

Vi vil følge opp med formelle og utdypende betraktninger rundt disse spørsmålene dersom det er nødvendig og hører gjerne fra dere i så måte. Jeg følger uansett opp med en telefon nå i ettermiddag for å forhøre meg om kommunens holdning til ovennevnte spørsmål og videre fremdrift.

På vegne av TrønderEnergi Vind AS.

Kari Skeidsvoll Moe

juridisk direktør, advokat MNA

TrønderEnergi

+47 99 16 29 72

ksm@tronderenergi.no

tronderenergi.no

NOTAT

Til TrønderEnergi Vind AS

Fra Advokatfirmaet Thommessen AS

Dato 5. april 2019

Ansvarlig advokat: Jens Naas-Bibow

FRISTAVBRYTENDE IGANGSETTELSE AV TILTAK ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOVEN OG FORHOLDET TIL KONSESJONSSYSTEMET I ENERGILOVEN

1 INNLEDNING OG HOVEDKONKLUSJON

Vi er bedt av TrønderEnergi Vind AS om å vurdere dispensasjonsvedtak etter plan- og bygningsloven § 19-1 og fristavbrytelse etter § 21-9 sett i lys av de sektorspesifikke reglene for konsesjoner etter energiloven § 3-1. Bakgrunnen for forespørselen er fremdriften for utbygging av Frøya vindpark. Vindparken har fått godkjent miljø- transport- og arealplan (MTA-plan), og har fått vedtak om dispensasjon fra kommunal plan. Vedtaket om dispensasjon fra kommunal plan ble meddelt 7. april 2016. I notatet vurderer vi hvilke tiltak som kreves for at arbeidet skal anses som satt i gang etter plan- og bygningsloven § 21-9.

Vi påpeker for ordens skyld at konsesjonssystemet etter energiloven har et eget detaljert system med tidsfrister for byggestart og drift. Energiproduksjonsanlegg med anleggskonsesjon etter energiloven i medhold av byggesaksforskriften § 4-3 er unntatt fra store deler av energiloven, inkludert kapittel 21. Det er derfor omdiskutert om fristbestemmelsen etter plan- og bygningsloven § 21-9 gjelder. Vurderingene nedenfor er gjort under forutsetning av at treårsfristen faktisk gjelder.

Vår hovedkonklusjon er at allerede innsendelse av søknad om godkjenning av MTA-plan må anses som fristavbrytende i denne saken. Vår subsidiære konklusjon er at tiltakene uansett er igangsatt, da tilstrekkelige fysiske handlinger er foretatt for å avbryte fristen. Vi vil i det følgende utdype og begrunne disse konklusjonene.

2 DISPENSASJONENS VARIGHET

2.1 Plan- og bygningslovens system

Dispensasjoner etter plan- og bygningsloven § 19-1 varer i tre år, jf § 21-9 første ledd tredje punktum. Fristen avbrytes dersom tiltaket er "satt i gang", jf § 21-9 første ledd første punktum. Ordlyden gir liten veiledning i hva som kreves for at et tiltak er satt i gang. Det fremkommer imidlertid av forarbeidene til plan- og bygningsloven (2008) § 21-9 at fysiske arbeider må være i gang for fristavbrytelse, jf Ot prp nr 45 (2007–2008) s 83:

"Etter departementets syn må selve byggeprosessen, det vil si det fysiske arbeidet, være satt i gang. At byggeprosessen er i gang gjennom at tegninger er utarbeidet og at byggesøknader er innsendt, medfører ikke at byggearbeidene er satt i gang. Derimot vil for eksempel byggverket være igangsatt når grunnmur eller tilsvarende fundament er oppført. Det er ikke tilstrekkelig for å avbryte

fristen at tiltakshaver er meddelt igangsettingstillatelse, selve tiltaket må være påbegynt før tre år er gått."

Kommunal- og moderniseringsdepartementets (KMD) viser i en tolkningsuttalelse fra 2004 til juridisk teori, som legger til grunn at det kreves vesentlige fysiske tiltak.¹

Disse uttalelsene kan imidlertid ikke leses isolert, og senere praksis har betydning. Vi viser til Sivilombudsmannens uttalelse fra 2011, hvor spørsmålet var om innsendelse av byggesøknad kunne anses som fristavbrytende tiltak.² Saken gjaldt varigheten av en gitt rammetillatelse, hvor tiltakshaver hadde innsendt byggesøknad i henhold til rammetillatelsen seks uker før rammetillatelsen utløp. Kommunen avviste søknaden fire måneder etter innsendelse av byggesøknad, fordi rammetillatelsen på det tidspunktet var utløpt.

I sin vurdering uttalte Sivilombudsmannen at det ikke kunne legges avgjørende vekt på forarbeidsuttalelsen som er gjengitt foran. Vi bemerker også at Sivilombudsmannen ikke viste til juridisk teori eller tolkningsuttalelsen fra KMD. Sivilombudsmannen viste til at departementets syn ikke var begrunnet, og at det ikke fremgikk noen vurdering av konsekvensene av departementets syn. Videre var det ikke tatt stilling til en situasjon som i den aktuelle saken, hvor det var kommunens egen saksbehandlingstid som medførte at det fysiske arbeidet ikke var igangsatt ved utløpet av treårsfristen. Sivilombudsmannen la derfor til grunn at den nye loven og forarbeidene til den ikke ga veiledning til den aktuelle problemstillingen.

Sivilombudsmannen vurderte etter dette at krav om igangsettelse av fysiske arbeider, som igjen var avhengig av at byggetillatelse var gitt, ville medføre uheldige og utilsiktede virkninger:³

"Tiltakshaver vil her være helt prisgitt saksbehandlingen i den enkelte kommunen. Muligheten for å utføre fristavbrytende tiltak og dermed påvirke sin egen rettsposisjon vil ikke være til stede, noe som klart er i strid med lovgivers forutsetninger. En slik regel vil videre åpne for utstrakt forskjellsbehandling ved utfallet av den enkelte saken vil være avhengig av hvor lang tid den enkelte kommunen bruker på å behandle igangsettingssøknader."

Sivilombudsmannen vurderte spørsmålet om fristavbrytelse i sammenheng med regelverket for øvrig og sterke reelle hensyn. Det ble blant annet lagt vekt på tiltakshavers evne til å påvirke egen situasjon og det urimelige i at kommunen skulle kunne trenere saksbehandlingen med tilhørende for fristoversittelse.

Det er derfor klart at det ikke i alle tilfeller er krav om at fysisk arbeid må være igangsatt for fristavbrytelse etter plan- og bygningsloven § 21-9. Dette får betydning også for foreliggende sak, hvor byggetillatelse – i form av MTA-plan – er godkjent. I det videre vil vi vurdere plan- og bygningsloven § 21-9 i lys av de sektorspesifikke reglene for bygging av anlegg med konsesjon etter energiloven § 3-1.

2.2 Sammenhengen med konsesjonspliktige tiltak etter energiloven § 3-1

Konsesjonsbehandlingen etter energiloven § 3-1 følger et annet system enn kommunens planbehandling etter plan- og bygningsloven. Forarbeidene til plan- og bygningsloven beskriver dette systemet i et eget kapittel.⁴ Kort oppsummert gjelder at kommunen er en viktig

¹ Kommunal- og moderniseringsdepartementet 22. desember 2004, KMD ref 04/3942.

² SOM-2011-730.

³ SOM-2011-730.

⁴ Ot prp nr 32 (2007–2008) kapittel 3.6.2 s 39–42.

høringsinstans i konsesjonsprosessen, som også har innsigelsesrett.⁵ Det er imidlertid konsesjonsmyndighetene Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Olje- og energidepartementet (OED) som er ansvarlig for saksbehandlingen og som fatter konsesjonsvedtaket. Når konsesjonsvedtaket er fattet, skal kommunen endre sine planer, eventuelt gi dispensasjon fra disse. Et konsesjonsvedtak etter energiloven innebærer at dispensasjonsvilkårene etter plan- og bygningsloven § 19-1 alltid er oppfylt.⁶ Det er ikke krav til reguleringsplan for anlegg med konsesjon etter energiloven, jf § 12-1 tredje ledd. I tillegg er anleggene ikke søknadspliktige.⁷ Arealbruken kan imidlertid ikke være i strid med fastsatt plan.⁸ Dette innebærer at kommunen, når konsesjonsvedtaket er gitt, må endre planer i tråd med vedtaket eller gi dispensasjon. Dersom kommunen ikke medvirker, har statlige myndigheter anledning til å vedta at konsesjonen skal ha virkning som statlig arealplan.⁹ Et slikt vedtak kan ikke påklages.

Saksbehandlingen etter energiloven følger dermed et annet system enn plan- og bygningsloven. Det er omdiskutert om nevnte frist i plan- og bygningsloven § 21-9 i det hele tatt gjelder for tiltak med konsesjon etter energiloven § 3-1. Vår oppfatning er at energiloven har et eget system med lov- og konsesjonsgitte frister, og at tiltak med konsesjon etter energiloven § 3-1 ikke er omfattet av kapittel 21, da det ikke er søknadspliktig etter plan- og bygningsloven.¹⁰ Dette medfører at § 21-9 ikke kommer til anvendelse. KMD kommer imidlertid til motsatt konklusjon i brev 29. mars 2019.¹¹ Vi går ikke nærmere inn i denne vurderingen her. Dersom fristen kommer til anvendelse, er spørsmålet hva som skal anses som fristavbrytende igangsettelse av tiltak med konsesjon etter energiloven.

Spørsmålet er ikke behandlet i forarbeidene til plan- og bygningsloven, i rettspraksis eller av KMD i sin tolkningsuttalelse fra 2004. Imidlertid har Sivilombudsmannens uttalelse klar overføringsverdi. Departementets uttalelse i forarbeidene om at fysiske tiltak må være igangsatt, er ikke begrunnet, og departementet vurderer ikke konsekvensene for en situasjon som den foreliggende. Videre behandles ikke sammenhengen med tiltak som har tillatelser etter andre lover (her: energiloven), og som av denne grunn ikke er søknadspliktige. Departementet vurderer heller ikke konsekvensene av at tiltakshaver fysisk blir forhindret fra å igangsette anleggsarbeider. Vår oppfatning er derfor at nevnte uttalelser ikke gir konkret veiledning for denne saken. Spørsmålet må løses ved å vurdere sammenhengen i regelverket for øvrig, formålet med bestemmelsen og reelle hensyn.

Sammenhengen i regelverket tilsier at saksbehandlingen etter energiloven har overføringsverdi til spørsmålet om fristavbrytelse. Når konsesjon er gitt etter energiloven (tilsvarende rammetillatelse), må tiltakshaver få godkjent MTA-planen (tilsvarende byggetillatelse). Tiltaket kan ikke iverksettes før MTA-planen er godkjent. Tiltakshaver er her i samme situasjon som når en tiltakshaver med rammetillatelse sender inn søknad om byggetillatelse. Dersom Sivilombudsmannens uttalelse gis overføringsverdi til denne saken, vil søknad om godkjenning av MTA-plan måtte anses tilstrekkelig for fristavbrytelse. Reelle hensyn og sammenhengen i regelverket taler for en slik tolkning.

I det tilfelle at det kreves fysisk igangsettelse av tiltaket for å avbryte fristen, er vår vurdering at det må foretas en skjønnsmessig vurdering av hvilke fysiske handlinger som kreves i hvert enkelt

⁵ Jf energiloven § 2-1 syvende ledd.

⁶ Ot prp nr 32 (2007–2008) Om lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) (plandelen) s 243.

⁷ Jf FOR-2010-03-26-488 Forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) § 4-3 første ledd bokstav c jf plan- og bygningsloven § 20-6.

⁸ Jf plan- og bygningsloven § 1-6 andre ledd.

⁹ Jf plan- og bygningsloven § 6-4 tredje ledd.

¹⁰ Jf byggesaksforskriften § 4-3 jf plan- og bygningsloven § 20-6.

¹¹ KMD ref 19/1277-2

tilfelle. Dette harmonerer best med den skjønnsmessige vurderingen Sivilombudsmannen foretok i saken over, og det harmonerer med KMDs tolkningsuttalelse fra 2004.

I denne saken tilsier reelle hensyn at en ikke kan stille for strenge krav for hvilke handlinger som kreves. Tiltakshaver fikk tillatelse til å bygge ved godkjenning av MTA-planen 28. mars 2019, og igangsatte prosjektet 1. april 2019 ved å mobilisere anleggsmaskiner. Det er her snakk om mobilisering og transport av både tunge anleggsmaskiner og en borerigg fra Trondheim. Etter avtalen med entreprenøren har oppstart av anleggsarbeidet skjedd 1. april 2019, og etter mobiliseringen påløper kostnader på flere hundre tusen kroner per døgn. Det er åpenbart at tiltakshaver har igangsatt den nødvendige mobiliseringen for å gjøre det fysiske arbeidet. Utbygging av en vindpark har helt andre dimensjoner enn mindre tiltak som bygging av et hus. Fysiske forberedelser som mobilisering av anleggsmaskiner er det nødvendige første steget. Allerede her er dette av slike dimensjoner at tiltaket må anses å være satt i gang.

I tillegg har det betydning at den videre fremdriften midlertidig har blitt forhindret av protestaksjoner. En slik hindring av videre fremdrift, når prosjektet tydelig har forlatt et planleggingsstadium, kan helt klart ikke hindre at tiltaket anses å være satt i gang. For oss fremstår det som nærmest selvfølgelig at urettmessig hindring av fysiske arbeider ikke kan ha som rettslig konsekvens at tillatelser bortfaller. Vår konklusjon er derfor at arbeidet ble igangsatt 1. april 2019, og at fristen i plan- og bygningsloven § 21-9 dermed er avbrutt.

* * *

Frøya kommune
v/Nils Jørgen Karlsen og Beathe Sandvik Meland

Sendt per e-post til postmottak@froya.kommune.no

Vår referanse: 12877147/5
Ansvarlig advokat: Jens Naas-Bibow

Oslo, 7. april 2019

VARSEL OM MULIG BORTFALL AV DISPENSASJON

1 BAKGRUNN

Vi viser til Frøya kommunes brev datert 5. april 2019 til TrønderEnergi AS (heretter kun kalt "TrønderEnergi") vedrørende det kommunen omtaler som "[m]ulig bortfall av dispensasjon for Frøya vindkraftverk". Vi oppfatter det slik at kommunen mener TrønderEnergis dispensasjon fra gjeldende arealplan, mottatt hos TrønderEnergi 7. april 2016, står i fare for å utløpe i dag, søndag 7. april 2019. Dette under henvisning til treårsregelen i plan- og bygningsloven § 21-9. Vi vil i det følgende vise at dispensasjonen ikke utløper, og at det ikke er grunnlag for å trekke tilbake dispensasjonen eller anse dispensasjonen som utløpt. Det er dermed heller ikke rettslig grunnlag for kommunen til å gi varsel eller pålegg om stans i anleggsarbeidene.

2 FRISTREGELEN I PLAN- OG BYGNINGSLOVEN § 21-9 – FRISTAVBRUDD

2.1 Krav til fristavbrudd

Vi vil først gjøre oppmerksom på at TrønderEnergi ikke deler Frøya kommunes eller Kommunal- og moderniseringsdepartementets forståelse av om fristregelen etter plan- og bygningsloven i det hele tatt kommer til anvendelse, og viser i denne forbindelse til notatet som ble oversendt fredag 5. april 2019.

Problemstillingen har imidlertid kun teoretisk interesse, i og med at tiltaket under enhver omstendighet er "satt i gang", og fristen etter § 21-9 dermed allerede er avbrutt.

Fristavbrudd for produksjonsanlegg med anleggskonsesjon etter energiloven § 3-1 er verken omtalt i forarbeidene til plan- og bygningsloven eller ut i fra hva vi kan se juridisk teori. Av interesse er at Sivilombudsmannen i SOM-2011-730 kom til at innsendelsen av byggesøknad var fristavbrytende. Produksjonsanlegg med anleggskonsesjon etter energiloven er ikke søknadspliktige. TrønderEnergi har imidlertid fått alle nødvendige tillatelser for utbyggingen av vindparken, herunder miljø- transport- og arealplan (MTA-plan) og detaljplan godkjent av

ADVOKATFIRMAET
THOMMESSEN AS
Foretaksregisteret
NO 957 423 248 MVA
thommessen.no

OSLO
Haakon Vills gate 10
Pb 1484 Vika
NO-0116 Oslo
+47 23 11 11 11

BERGEN
Vestre Strømkaien 7
Pb 43 Nygårdstangen
NO-5838 Bergen
+47 55 30 61 00

STAVANGER
Fjordpiren
Laberget 22
NO-4020 Stavanger
+47 23 11 11 11

LONDON
Paternoster House, 2nd floor
65 St Paul's Churchyard
GB-London EC4M 8AB
+44 207 920 3090

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). Disse er å anse som energilovens motsats til igangsettingstillatelse. Vår oppfatning er at allerede innsendelse av søknad om godkjenning av MTA- og detaljplan i seg selv var fristavbrytende, i tråd med Sivilombudsmannens argumentasjon i nevnte sak. I motsatt fall vil tiltakshaver med anleggskonsesjon etter energiloven stilles i en dårligere posisjon kun fordi tiltaket ikke er søknadspliktig etter plan- og bygningsloven. Dette kan ikke ha vært lovgivers hensikt.

2.2 Fristen er uansett avbrutt gjennom fysiske tiltak

Viktigere er likevel at også de fysiske anleggsarbeidene er igangsatt på stedet. Hvilke fysiske arbeider som må være igangsatt for fristavbrytelse ved prosjekter med anleggskonsesjon etter energiloven, er heller ikke omtalt i forarbeidene eller juridisk teori. Men det er åpenbart at både kostnader, logistikk og utbygging av en vindpark har helt andre dimensjoner enn alminnelige tiltak som er søknadspliktige etter plan- og bygningsloven. Kostnadene TrønderEnergi har pådratt *pr døgn* siden 1. april 2019 ved mobilisering av anleggsmaskiner overstiger kostnadene ved det som udiskutabelt ville være tilstrekkelige arbeider for igangsetting av et typisk privat hus- eller hytteprosjekt. Generelle uttalelser i teorien om at "vesentlige tiltak i marken" må være satt i gang eller at "grunn eller tilsvarende fundament" må være etablert, gir derfor liten veiledning i en sak som dette. Det avgjørende er formålet med fristregelen, sammenhengen i regelverket og om TrønderEnergi som tiltakshaver har gjort det som er mulig for å sikre fremdriften i prosjektet, i henhold til Sivilombudsmannens vurderinger i SOM-2011-730.

I vår sak sendte TrønderEnergi søknad om godkjenning av MTA-plan allerede 19. november 2018, altså i god tid før dispensasjonen eventuelt ville utløpe. Planleggingen av en vindpark, herunder utarbeidelse av detalj- og MTA-plan, tar flere år. Tillatelse til å bygge ved godkjenning av detalj- og MTA-planen ble gitt av NVE 28. mars 2019. Byggingen ble så igangsatt ved mobilisering av anleggsmaskiner nærmest umiddelbart etterpå, s 1. april 2019. Dette viser at TrønderEnergi både ved planleggingen, innsendelse av søknaden og mobiliseringen av anleggsmaskiner har gjort alle rimelige grep for å sikre raskest mulig fremdrift i prosjektet.

Mobilisering av anleggsmaskiner, inkludert transport av både tunge anleggsmaskiner og en borerigg fra Trondheim, er igangsatt. Etter avtalen med entreprenøren har oppstart av anleggsarbeidet skjedd 1. april 2019. Etter mobiliseringen påløper en engangskostnad på kr 5 millioner og løpende kostnader på fra kr 300 000 – 500 000 per døgn. Det er åpenbart at TrønderEnergi har igangsatt den nødvendige mobiliseringen for å gjøre det fysiske arbeidet. Denne mobiliseringen er i seg selv av slike dimensjoner at tiltaket i seg selv må anses å være satt i gang.

I tillegg har det betydning at den videre fremdriften midlertidig har blitt forhindret av ulovlige protestaksjoner, der demonstrantene heller ikke har rettet seg etter uttrykkelige pålegg om å fjerne seg fra politiet. Denne hindringen av videre fremdrift, når prosjektet tydelig har forlatt planleggingsstadiet, endrer ikke at tiltaket anses å være satt i gang.

Vedlegg 1 viser TrønderEnergis logg for inneværende uke. Som det fremgår med klarhet av loggen, har TrønderEnergi gjort gjentatte forsøk på å komme videre med anleggsarbeidet, men blitt hindret av ulovlige demonstrasjoner. Dette har i sin tur medført at selskapet gjentatte ganger er bedt av politiet om å avbryte arbeidet av hensyn til sikkerheten for egne ansatte og demonstrantene. TrønderEnergi har bedt om utskrift av politiloggen, som vil bli ettersendt.

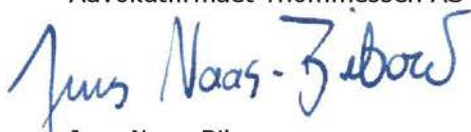
Regelverket kan åpenbart ikke forstås slik at urettmessig hindring av fysiske arbeider får den konsekvens at en tillatelse bortfaller. En slik forståelse ville bane veien for ulovlige aksjoner med opplagte sterkt negative samfunnskonsekvenser, og være uholdbar som en generell rettsregel for frister i byggeprosjekter. Vår konklusjon er at arbeider senest ble igangsatt 1. april 2019, og at fristen i plan- og bygningsloven § 21-9 dermed uansett er avbrutt. TrønderEnergi vil på denne bakgrunn fortsette anleggsarbeidene i henhold til foreliggende planer.

3 KOMMUNEN SOM PLANMYNDIGHET – ANSVAR FOR ØKONOMISK TAP

TrønderEnergi gjør videre oppmerksom på kommunens ansvar som knytter seg til forvaltning av regelverket etter plan- og bygningsloven. I tillegg til oppstartsbetalingen på kr 5 millioner vil det påløpe kostnader på mellom kr 300 000 og 500 000 per døgn ved forsinkelser, en døgnkostnad som vil øke raskt ved lengre forsinkelse.

Eventuelle vedtak om midlertidig byggeforbud eller krav om stans i anleggsarbeidene vil på denne bakgrunn være rettstridige, og dermed danne grunnlag for erstatningskrav mot kommunen. TrønderEnergi håper selvsagt at dette ikke skal bli nødvendig, men vil forfølge eventuelle rettsstridige vedtak gjennom krav om at kommunen erstatter de økonomiske tapene som prosjektet påføres.

Med vennlig hilsen
Advokatfirmaet Thommessen AS

Jens Naas-Bibow
Advokat (H)

Vedlegg: Logg over anleggsarbeider i Frøya vindpark i uke 14

Logg uke 14 anleggsarbeider Frøya vindpark

Mandag 01.04.19

Planlagt arbeid:

Oppstart anleggsarbeid. Transport av gravemaskin. Sette ut brakker. Skilting av fylkesvei. Rensk masser og myr, separeres og legges i ranke.

Faktisk gjennomført arbeid:

- 11.00 4 personer fra Søbstad og 2 personer fra TrønderEnergi ankommer Frøya.
Leder for aksjonsgruppa Eskil Sandvik er allerede på stedet og tilkaller flere folk. I løpet av 30 minutter er ca 10 personer på stedet.
Gravemaskinen ankommer, men må snu fordi veiskulderen er blokkert av motstandernes biler. Søbstad og TrønderEnergi trekker seg tilbake og tilkaller politiet.
- 13.30 Politiet ankommer stedet og ber demonstrantene trekke seg unna. Veien sperres av Søbstad og politiet, og gravemaskin kan trygt settes av og belter ut på marka. Søbstad planlegger å starte graving, men politiet ber om at arbeidet avbrytes pga demonstrasjoner / av hensyn til sikkerheten.
- 14.00 Skilting av fylkesvei (iht godkjent varslingsplan fra Statens vegvesen) avbrytes
- 14.30 Søbstad, TE og politi forlater stedet. Ingen mer arbeider i dag. Ca 15-20 demonstranter.

Tirsdag 02.04.19

Planlagt arbeid:

Prosjekteringsmøter, miljø-, HMS- og beredskapsplan på hovedkontor i Trondheim.

Faktisk gjennomført arbeid:

Arbeid gjennomført i henhold til plan. Ingen arbeider på Frøya.

- 18.00 Befaring av ørnereir i anleggsområdet v/ Nord Universitet og lokal ekspert på oppdrag fra TrønderEnergi.

Onsdag 03.04.19

Planlagt arbeid:

Transport av borerigg og gravemaskin. Rensk masser og myr, separeres og legges i ranke.
2 gravemaskiner jobber med adkomstveg og klargjøring til sprenging.

Faktisk gjennomført arbeid:

- 09.00 2 politipatruljer er på Frøya for å overvåke området
- 10.45 Søbstad og TrønderEnergi reiser fra Trondheim til Frøya
- 13.00 Oppmøte hos KN Entreprenør på Sistranda. Klargjøring av arbeidsskilt for skilting av Fv716 iht varslingsplan. Venter på borerigg som skal ankomme ca kl 14.00. Politiet varsler at de likevel ikke vil møte for å sikre området før transporten som avtalt, av hensyn til sikkerheten og for å hindre at demonstrasjonene eskalerer.
- 14.00 TrønderEnergi blir bedt om å dra til anlegget alene og å oppsøke kontakt med demonstranter. Motstanderne blir bedt om å flytte seg når boreriggen kommer, men TrønderEnergi blir direkte avvist og opplever hele situasjonen som ubehagelig grunnet aggressive meldinger og utsagn fra demonstranter. Politiet blir kontaktet, og bekrefter at de kommer.
- 14.35 Tilbakemeldingen fra politiet er at de er underbemannet og ikke kan bistå TrønderEnergi likevel. TrønderEnergi trekker seg tilbake til KN Entreprenør.
- 14.45 Tilbake hos KN Entreprenør. Møter politiets patruljebil der. Viderefører dialog med politiet.
- 15.05 Får kontakt med politiets operasjonssentral i Trondheim. Må avvente avklaring. Politiet har satt stab i Trondheim, og trenger støtte fra politidirektoratet. Ingen snarlig avklaring er ventet før internt møte kl 17.00 hos politiet.

- Søbstad og TrønderEnergi observerer demonstranter som spaner på oss og skriver ned våre bilers reg.nr og tar bilder på avstand.
- 15.15 Søbstad og TrønderEnergi trekker seg bort fra Frøya og venter på videre instruksjon fra politiet, er i beredskap dersom noen ny avklaring skulle komme fra politiets operasjonssentral.
- 22.00 Telefonsamtale med politiet for å be om bistand til sikring av anleggsarbeid de neste dagene. Ble bedt om å avvente svar fra politiet etter konferering med politidirektoratet, svar ventet torsdag 4. april.

Torsdag 04.04.19

Planlagt arbeid:

Masseutskifting under vannledning, stikkrenner (forlenging eks og ny pr 40), siktutbedring N/Ø for kryss, skjæring adkomstveg og p-plass turgåere, vegbygging adkomstveg. Sprenging og masseforflytning.

Faktisk gjennomført arbeid:

08.00 Søbstad og TrønderEnergi er i beredskap med maskiner og mannskap for å reise til Frøya, men avventer klarsignal fra politiet. Får beskjed fra politiet om at situasjonen skal vurderes løpende, men politiet gir ingen klarsignal i løpet av dagen.

Bengt Eidem fra TrønderEnergi kontaktet Hans Anton Grønnskag i Aksjonsgruppa mot vindkraft for å oppfordre aksjonsgruppa til å gi TrønderEnergi tilgang til anleggsområdet, samt å be om at sjikanøs oppførsel fra vindkraftmotstanderne mot folk som støtter utbyggingen og TrønderEnergis ansatte og familier opphører. Enighet om å unngå sjikanøs oppførsel, men uttalt fra Grønnskag at «aksjonsgruppa aldri vil gi TrønderEnergi adgang til anleggsområdet».

Fredag 05.04.2019

Planlagt arbeid:

Ingen aktivitet er opprinnelig planlagt. Pga manglende framdrift blir entreprenør mobilisert for å kunne jobbe fredag, lørdag og søndag hvis politiet gir klarsignal.

Faktisk gjennomført arbeid:

Møte med fire ledere fra Trondheim politikammer, inkl politimester Moe, på TrønderEnergis hovedkontor kl 09.30. Politiet informerer om at de ikke har ressurser til å sikre arbeidene på byggeplass dersom demonstrasjon eskalerer. Men politiet vil sende tilstrekkelige ressurser til stedet for å pålegge demonstranter å flytte seg og flytte biler slik at anleggsarbeidene har mulighet til å fortsette. Alle pålegg og andre handlinger fra politiet vil bli dokumentert i politilogg.

Plan for dagen lagt i samråd med politiet: Sendte gravemaskinførere og to lastebiler med pukk fra Trondheim. Parkere langs fylkesvei, blokkere veg ved hjelp av politiet, og deretter tippe grus på avkjørselen til anleggsområdet. Når området er under kontroll av politiet kan to gravemaskinførere fra Søbstad starte gravemaskinarbeidet. Målet er å planere avkjørsel, samt å skave av all vegetasjon de første 100 meter av adkomstvei, samt å klargjøre for borerigg.

- 08.15 Søbstad, TrønderEnergi og underleverandør Ramlo reiser fra Trondheim med 2 lastebiler med grus (subbus) og 2 personbiler, tilsammen 7 personer.
- 09.30 Stopper i Snillfjord for å koordinere planene med gruppa, gjennomgå sikker jobb-analyse, og testing av nødnettstelefoner.
- 10.30 Stopper før Hitra-tunnelen for å vente på klarsignal fra politiet. Politiet bekrefter at de vil sikre området slik at vi kan tømme grus og starte gravemaskinen på anleggsområdet.
- 12.15 Ankommer avkjørsel til anleggsområdet. Politiet har fjernet folk, men lykkes ikke med å flytte paller og parkerte biler. Politiet ber Ramlo om å kjøre videre for å hindre trafikkaos på fylkesveien. Politiet sikrer området rundt gravemaskinen, og ber maskinføreren gjøre seg klar

mens de venter på godkjenning fra operasjonssentralen. Operasjonssentralen vurderer imidlertid situasjonen til å være for risikabel for å starte gravearbeid, og tør derfor ikke å ta risikoen ved å tillate start av gravearbeidet. Politiet ber derfor om at arbeidet avsluttes.

12.50 Politiet ber TrønderEnergi og Sjøbstad om å forlate området.

13.00 TrønderEnergi, Sjøbstad og Ramlo forlater området.

14.00 TrønderEnergi leverer anmeldelse av aksjonen og aksjonsgruppa og andre demonstranternes ulovlige hindringen av TrønderEnergis anleggsarbeid ved Trondheim politikammer.

* * *

POLITIET

Trønder Energi Kraft AS
v/ Ragnhild Bull

TRØNDELAG POLITIDISTRIKT

Deres referanse:

Vår referanse:

Sted, Dato
, 08.04.2019

BEKREFTELSE PÅ PÅLEGG GITT AV POLITIET

Trønder Energi har fått lovnad fra Politiet v/ politijurist Per Morten Brobakke at politiloggen fra fredag 5. april 2019 på Frøya, Skarsvågen, skal oversendes Trønder Energi. Frøya kommune og Trønder Energi ber om at dette oversendes før kl.12 i dag da dette er en viktig del av underlaget til formannskapsmøtet i dag.

Ved innsyn i politiloggen oppdrag "Demonstrasjon Frøya kommune" av fredag 5.4.2019 ble det kl. 12:22 gitt pålegg fra politiets innsatsleder på stedet til aksjonistene på Frøya, om at de skulle fjerne seg både før og etter at lastebilene kom med grus til stedet. Dette ble ikke etterkommet av aktivistene på Frøya. Ingen etterkom pålegget.

Øvrig innsyn i politiloggen bes rettet til politimester Nils Kristian Moe.

Med hilsen

Elisabeth Kalvøy

Avsnittsleder

Fung. Seksjonsleder

Operasjonssentralen i Trøndelag

Elisabeth.kalvoy@politiet.no

Tlf. 48161911

TRØNDELAG POLITIDISTRIKT

Post: Postboks 2475 Torgard, 7005 Trondheim
E-post: post.trondelag@politiet.no

Tlf.: 73899090
Faks: 73523191

Org. nr.: 983998631
www.politiet.no

Notat

Dato 08.04.2019
Til Frøya kommune v/rådmannen
Fra Bjerkan Stav Advokatfirma AS v/advokat Kari Leira Bjørnsnøs
Tema Spørsmål om mulig bortfall av dispensasjon for Frøya vindkraftverk

1. Bakgrunn og problemstilling

Frøya kommune innvilget 10.03.2016 dispensasjon fra kommuneplanens arealdel for det konsesjonsgitte Frøya vindkraftverk.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) har i tolkningsuttalelse av 29.03.2019 lagt til grunn at treårsfristen i plan- og bygningsloven (pbl.) § 21-9 gjelder for dispensasjonsvedtak for vindkraftverk med anleggskonsesjon. Departementet har videre lagt til grunn at treårsfristen løper fra det tidspunkt tillatelsen er meddelt/kommet fram til tiltakshaver, og at fristen avbrytes når tiltaket blir «satt i gang».

Tiltakshaver TrønderEnergi Vind AS ble ved brev fra Frøya kommune 05.04.2019 orientert om at kommunen legger KMDs uttalelse til grunn, at dispensasjonsvedtaket vil falle bort dersom tiltaket ikke er satt i gang innen 07.04.2019 og at bygge- og anleggsvirksomhet for vindkraftverk i så fall vil være i strid med kommuneplanens arealdel. Videre orienterte kommunen om at tiltakshaver ved bortfall av dispensasjonsvedtaket vil måtte søke om og få innvilget ny dispensasjon fra kommuneplanens arealdel før bygge- og anleggsarbeider kan gjennomføres i tilknytning til vindkraftverket. Tiltakshaver ble også orientert om at kommunen etter pbl. § 32-1 har plikt til å forfølge eventuelle overtredelser av plan- og bygningslovgivningen.

Advokat Jens Naas-Bibow i Advokatfirmaet Thommessen AS har på vegne av TrønderEnergi Vind AS ved brev 07.04.2019 anført at treårsfristen i pbl. § 21-9 ikke gjelder, og at en eventuell treårsfrist uansett er avbrutt ved at tiltaket allerede er «satt i gang», slik at dispensasjonsvedtaket derfor ikke er falt bort. TrønderEnergi Vind AS har for øvrig argumentert for det samme i e-post fra juridisk direktør i TrønderEnergi Kari S. Moe 05.04.2019, vedlagt notat fra advokat Naas-Bibow av 05.04.2019. TrønderEnergi Vind AS har 08.04.2019 oversendt bekreftelse fra Trøndelag politidistrikt på at politiet har gitt pålegg til aksjonister som ikke ble etterkommet.

Ekstraordinært møte i formannskapet i Frøya kommune er berammet 08.04.2019, hvor tema vil være om dispensasjonsvedtaket er falt bort og hvilke konsekvenser det eventuelt bør få.

Jeg vil i det følgende gjennomgå og vurdere følgende problemstillinger: når utløper treårsfristen etter pbl. § 21-9 (pkt. 3), er tiltaket satt i gang slik at fristen er avbrutt (pkt. 4), og hva bør kommunen gjøre dersom det legges til grunn at dispensasjonsvedtaket er bortfalt (pkt. 5). En kortfattet oppsummering/konklusjon framgår av pkt. 2.

2. Oppsummering/konklusjon

Min vurdering er at det må legges til grunn at dispensasjonsvedtaket av 10.03.2016 faller bort dersom tiltaket ikke er «satt i gang» 07.04.2019.

Slik jeg vurderer det, er det sannsynlig at tiltakshaver *uten* protestaksjonene på stedet ville ha rukket å gjennomføre de planlagte arbeidene innen treårsfristens utløp 07.04.2019. Sterke reelle hensyn taler for at protestaksjoner fra motstandere av vindkraftverket ikke skal kunne føre til at tiltakshaver mister rettighetene de er gitt ved dispensasjonsvedtaket fra 2016. Jeg heller til at de forberedelser tiltakshaver har gjort og planene tiltakshaver hadde for arbeider dagene fram til fristen utløp 07.04.2019, sett i sammenheng med at demonstrantene hindret tiltakshaver i å gjennomføre sine planer, tilsier at treårsfristen må anses avbrutt og at dispensasjonen dermed ikke er bortfalt.

Dersom kommunen på tross av dette skulle legge til grunn at dispensasjonsvedtaket er bortfalt, vil kommunen måtte vurdere å gi tiltakshaver pålegg om å stanse eventuelle bygge- og anleggsarbeider på stedet.

3. Når faller dispensasjonsvedtaket bort

Selv om jeg tidligere har lagt til grunn at treårsfristen i pbl. § 21-9 ikke gjelder for dispensasjonsvedtak for vindkraftverk med konsesjon, mener jeg at kommunen nå bør legge KMDs tolkningsuttalelse av 29.03.2019 til grunn, slik at dispensasjonen for Frøya vindkraftverk faller bort dersom tiltaket ikke er «satt i gang» innen tre år etter at underretning om dispensasjonsvedtaket kom fram til tiltakshaver.

Underretning om dispensasjonsvedtaket ble sendt tiltakshaver 07.04.2016. Etter det opplyste ble underretningen sendt elektronisk. Jeg legger derfor til grunn at underretningen kom fram samtidig som den ble sendt, og at treårsfristen derfor løper fra 07.04.2016. Dispensasjonsvedtaket faller dermed bort dersom tiltaket ikke er «satt i gang» 07.04.2019. Om dispensasjonsvedtaket faller bort, betyr det i utgangspunktet at utbygger vil måtte søke om ny dispensasjon.

4. Var treårsfristen i pbl. § 21-9 avbrutt 07.04.2019?

4.1 Hva skal til for å avbryte treårsfristen – rettslig utgangspunkt

Advokat Naas- Bibow har i brev 07.04.2019 anført at innsendelse av søknad om godkjenning av MTA med detaljplan i seg selv var fristavbrytende.

Departementet ble i anmodningen om tolkningsuttalelse av 06.03.2019 bedt om å avklare hva som skal til for å avbryte treårsfristen dersom den gjelder der det er gitt dispensasjon for konsesjonsgitte vindkraftverk. I anmodningen heter det at aktuelle tidspunkt for avbrytelse av en eventuell treårsfrist kan være da konsesjon ble gitt, ved innsendelse av MTA (miljø-, transport- og anleggsplan) med detaljplan, ved NVEs godkjenning av MTA med detaljplan eller ved den fysiske igangsettingen av tiltaket.

KMD skriver i siste avsnitt i tolkningsuttalelsen av 29.03.2019:

«For søknadspliktige tiltak har departementet lagt til grunn at den fristavbrytende handlingen for en gitt dispensasjon er innsendelse av søknad om rammetillatelse eller søknad i ett-trinn. Fristen for dispensasjoner som er gitt for oppføring av tiltak som faller inn under SAK10 § 4-3, og ikke skal byggesaksbehandles, må imidlertid avbrytes på annen måte.

Pbl. § 21-9 første ledd tredje punktum viser til første og andre punktum gjennom formuleringen "bestemmelsene gjelder tilsvarende for dispensasjon". Det følger av § 21-9 første ledd første punktum at treårsfristen avbrytes når tiltaket er "satt i gang". Tiltak som ikke er søknadspliktige kan igangsettes rett etter dispensasjon er gitt. Etter departementets syn vil det samme gjelde for tiltak som har fått konsesjon eller er godkjent etter annet regelverk, og dermed er unntatt fra byggesaksbehandling etter SAK10 § 4-3. Departementet legger derfor til grunn at treårsfristen for dispensasjoner som gis for oppføring av tiltak som ikke er søknadspliktige etter plan- og bygningsloven, avbrytes når tiltaket blir "satt i gang".»

Slik jeg forstår tolkningsuttalelsen, legger departementet til grunn at dispensasjon for et vindkraftverk med konsesjon først avbrytes når tiltaket er «satt i gang», og at dette *ikke* er når MTA med detaljplan er innsendt eller godkjent. Etter min vurdering kan være grunn til å stille spørsmål ved om departementet har lagt til grunn en riktig forståelse av konsesjonsprosessen for vindkraftverk. Det er ikke riktig at tiltakshaver har rett til å igangsette anlegg av vindkraftverk rett etter at anleggs-konsesjon er gitt, tiltakshaver må først få godkjent MTA med detaljplan. På tross av denne uklarheten mener jeg at kommunen bør legge departementets uttalelse til grunn inntil videre. Det vil dermed ikke være tilstrekkelig for å avbryte treårsfristen at tiltakshaver har sendt inn MTA med detaljplan for godkjenning eller at Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har godkjent planen.

Pbl. § 21-9 har ikke noen nærmere beskrivelse av hva som ligger i «satt i gang». Spørsmålet om hva tiltakshaver må gjøre for at tiltaket skal anses å være «satt i gang» må derfor løses med bakgrunn i andre rettskilder.

I forarbeidene til plan- og bygningsloven heter det i Ot.prp. nr. 45 (2007-2008) på side 83:

«At tiltaket skal være "satt i gang" medfører etter departementets syn at selve byggeprosessen, det vil si det fysiske arbeidet, er satt i gang. At byggeprosessen er i gang gjennom at tegninger er utarbeidet og at byggesøknader er innsendt, medfører ikke at byggearbeidene er "satt i gang". Det er heller ikke tilstrekkelig for å avbryte fristen at tiltakshaver er meddelt igangsettingstillatelse. Selve tiltaket må også være påbegynt før tre år er gått. Er grunnmur eller fundament oppført, må byggverket sies å være satt i gang. Pedersen med flere legger i "Plan- og bygningsrett" side 252 til grunn at det må være utført arbeider som er ledd i selve realiseringen av tiltaket. Rent forberedende arbeid som å rydde vegetasjon vil imidlertid ikke være tilstrekkelig. Det er vanligvis heller ikke tilstrekkelig at byggegrøpa er gravd ut.

I en ikke publisert dom av 24.09.02 fra Ytre Follo tingrett var det etter rettens syn avgjørende at det var utført et ikke ubetydelig arbeid på tomten i forbindelse med oppføring av det bygg det var gitt tillatelse til. De byggetiltak som var utført i denne saken var uttak av 200 m³ løsmasse samt graving av en grøft på 40 – 45 meter, legging og

tilknytning av kabler som skulle betjene den aktuelle eiendommen og en naboeiendom med vann- og kloakkledninger med videre, samt sprenging av en grøft fra kummen mellom eiendommen og inn på den aktuelle eiendommen. Til sammen var det brukt ca. kroner 100 000 på grunnarbeider på tomten, noe som tilsvarte i overkant av 5 % av de totale byggekostnader knyttet til tiltaket. Retten kom til at dette medførte at tiltaket var "satt i gang".»

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har også i tolkningsuttalelse av 22.12.2004, sak 04/3942, som gjaldt forståelsen av «satt i gang» i dagjeldende plan- og bygningsloven (1985) § 96, lagt til grunn at «*selve byggeprosessen, dvs. det fysiske arbeidet*» må være i gang. Departementet viste videre til at det i hver enkel byggesak blir et tolkningsspørsmål om det er «satt i gang» tiltak innen tre års fristen som virker fristavbrytende.»

O. J. Pedersen m.fl. viser i Plan og bygningsrett, 3. utgave, del 2 på side 82 til at det må være utført fysiske arbeider som er ledd i selve realiseringen av tiltaket. Frode Innjord viser i kommentarutgaven til pbl. § 21-9 til uttalelsene i forarbeidene og departementets tolkningsuttalelse om at det fysiske arbeidet må være satt i gang. Carl Wilhelm Tyrén skriver i sin kommentarutgave til plan- og bygningsloven at det for at et byggverk kan sies å være satt i gang må være «satt i verk vesentlige tiltak i marken»

Hvor mye tiltakshaver må gjøre av fysiske arbeider for at treårsfristen avbrytes må altså vurderes konkret, og ifølge forarbeidene, departementets tidligere tolkningsuttalelse og juridisk teori skal det nok noe mer til enn bare å «sette spaden i jorda».

Per 07.04.2019 hadde tiltakshaver fraktet en gravemaskin til området. To lastebiler med grus var sendt til området. På grunn at demonstranter i området hadde plassert kjøretøy langs vegen, var det imidlertid ikke mulig å losse grusen, og lastebilene måtte forlate området etter anmodning fra politiet. Videre var en borerigg fraktet fra Trondheim til Sistranda på Frøya. Etter det jeg kan se, er dette i utgangspunktet ikke nok til at tiltaket er «satt i gang» slik begrepet er beskrevet i forarbeidene og juridisk teori.

Advokat Naas-Bibow har i brevet av 07.04.2019 anført at de fysiske anleggsarbeidene er igangsatt på stedet. Han har vist til at mobilisering av anleggsmaskiner, inkludert transport av både tunge anleggsmaskiner og en borerigg fra Trondheim tilsier at tiltaket er igangsatt. Det er vist til at oppstart av anleggsarbeidet etter avtale med entreprenør skjedde 01.04.2019, at det etter mobiliseringen påløper en engangskostnad på kr 5 millioner og løpende kostnader på kr 300.000-500.000 per døgn. Advokat Naas-Bibow hevder at denne mobiliseringen i seg selv er av slike dimensjoner at tiltaket i seg selv må anses å være satt i gang. Jeg heller til at forberedelser til igangsettingen ikke i seg selv er nok til at si at tiltaket er «satt i gang» i lovens forstand så lenge tiltakshaver ikke har satt i gang med fysiske arbeider på stedet.

4.2 Kan hindringer utenfor tiltakshavers kontroll tilsi at dispensasjon består selv om fysisk arbeid ikke er satt i gang?

I brevet at 07.04.2019 har advokat Naas-Bibow vist til at den videre framdriften har blitt midlertidig forhindret av ulovlige protestaksjoner, der demonstranter heller ikke har rettet seg etter uttrykkelige pålegg fra politiet om å fjerne seg. Tiltakshaver har gjort gjentatte forsøk på å komme videre med anleggsarbeidet, men blitt hindret av ulovlige demonstrasjoner. Det er videre vist til at tiltakshaver

gjentatte ganger er bedt av politiet om å avbryte arbeidet av hensyn til sikkerheten for egne ansatte og demonstrantene. Vedlagt brevet følger en logg som viser planlagt og faktisk gjennomført arbeid i perioden 01.04.2019 til 05.04.2019.

Spørsmålet er om hindringer som tiltakshaver selv ikke er skyld i kan tilsi at dispensasjonsvedtaket likevel ikke faller bort selv om fysiske arbeidere ikke er igangsatt.

Det framgår av pbl. § 21-9 at treårsfristen ikke kan forlenges. I Ot.prp. nr. 45 (2007-2008) heter det under merknadene til § 21-9 at det «foreslås lovfesting av at fristene er absolutte og at varigheten av rammetillatelsen "ikke kan forlenges", jf. første ledd fjerde punktum. Dette er en kodifisering av gjeldende rett.» Lovens ordlyd og uttalelsen i forarbeidene synes ikke å åpne for at treårsfristen kan forlenges, selv ikke i tilfeller hvor slik forlengelse vil kunne være rimelig.

Da det legges til grunn at kommunen ikke har anledning til å forlenge treårsfristen, blir spørsmålet om treårsfristen kan anses avbrutt fordi tiltakshaver på grunn av hindringer utenfor tiltakshavers kontroll ikke har kunnet starte de fysiske arbeidene som normalt må til for at tiltaket skal anses «satt i gang». Jeg kan ikke se at problemstillingen er berørt verken i forarbeidene eller i juridisk teori.

En vurdering av om hindringer skal medføre fristavbrudd, vil etter min vurdering kun være aktuell der det kan sannsynliggjøres at tiltakshaver ville ha rukket å ha «satt i gang» tiltaket innen fristens utløp uten hindringene. Tiltakshavers logg for uke 14 framlagt av advokat Naas-Bibow viser at det i løpet av uken var planlagt følgende:

Mandag: «Oppstart anleggsarbeid. Transport av gravemaskin. Sette ut brakker. Skilting av fylkesvei. Rensk masser og myr, separeres og legges i ranke.»

Tirsdag: «Prosjekteringsmøter, miljø-, HMS- og beredskapsplan på hovedkontor i Trondheim.»

Onsdag: «Transport av borerigg og gravemaskin. Rensk masser og myr, separeres og legges i ranke. 2 gravemaskiner jobber med adkomstveg og klargjøring til sprenging.»

Torsdag: «Masseutskifting under vannledning, stikkrenner (forlenging eks og ny pr 40), siktutbedring NØ for kryss, skjæring adkomstveg og p-plass turgåere, vegbygging adkomstveg. Sprenging og masseforflytning.»

Fredag: «Ingen aktivitet er opprinnelig planlagt. Pga. manglende framdrift blir entreprenør mobilisert for å kunne jobbe fredag, lørdag og søndag hvis politiet gir klarsignal.»

Slik jeg vurderer det, vil de planlagte arbeidene, herunder sprenging og andre terrenginngrep ha vært tilstrekkelig til å anse tiltaket «satt i gang». Jeg anser det sannsynlig at tiltakshaver uten protestaksjonene ville ha rukket å gjennomføre de planlagte arbeidene innen treårsfristens utløp 07.04.2019.

I Ot.prp. nr. 45 (2007-2008) side 82 uttaler departementet følgende om formålet med regelen om bortfall av tillatelser:

Formålet bak fristregelen i § 96 første ledd første punktum er at man skal sikre at godkjente byggearbeidere kommer i gang innen rimelig tid etter at tillatelse er gitt. Dette vil for det første motvirke at tiltakshavere har byggetillatelse uten konkrete planer om å sette i gang bygging. For det andre vil eksistensen av eldre, ubenyttede tillatelser som ikke nødvendigvis vil komme til å bli realisert, vanskeliggjøre arealplanlegging. For det tredje vil nye offentlige bestemmelser med krav til bygningers standard eller nye planer med videre kunne bli innført, uten at man kan gjøre disse gjeldende overfor allerede tillatte, men ikke igangsatte arbeidere.

Begrunnelsen for at tillatelser ikke skal løpe til evig tid om de ikke blir satt i gang slår etter min vurdering ikke inn i denne saken, hvor tiltakshaver har planlagt og står klar til å starte arbeidene, men blir hindret av aksjonister. Jeg kan ikke se at det vil være i strid med formålet å konkludere med at tiltaket anses «satt i gang» per 07.04.2019.

TrønderEnergi Vind AS har vist til Sivilombudsmannens uttalelse i sak SOMB-2011-730 som støtte for at fysiske arbeider ikke er avgjørende for fristavbrudd etter pbl. § 21-9. I Sivilombudsmannens sak hadde tiltakshaver sendt inn søknad om igangsettingstillatelse seks uker før rammetillatelse løp ut etter treårsfristen i dagjeldende pbl. (1985) § 96. Søknaden ble etter fire måneder avvist av kommunen med den begrunnelse at rammetillatelsen da var falt bort. Kommunen endret deretter plangrunnlaget, og tiltakshaver ble henvist til å inngi ny søknad. Sivilombudsmannen uttalte at gode grunner kunne tale for å anse treårsfristen for avbrutt allerede ved innsending av igangsettings-søknad, men uansett kunne kommunen ikke forringe tiltakshavers rettigheter ved å unnlate å oppfylle plikten til å behandle igangsettingssøknaden innen tre uker.

Sivilombudsmannen viste i nevnte uttalelse til at en regel som innebærer at forvaltningen kan skape et avvisningsgrunnlag og forringe tiltakshavers rettigheter ved å bryte saksbehandlingsfristene vil være svært uheldig og lite rimelig. Videre viste Sivilombudsmannen til at tiltakshaver ved en slik regel vil være helt prisgitt saksbehandlingen i den enkelte kommune, og at det vil være i strid med lovgivers forutsetninger at en rammetillatelse bortfaller der tiltakshaver ikke har muligheter til å foreta fristavbrytende tiltak og dermed påvirke sin egen rettsposisjon. Sivilombudsmannen uttalte at myndighetene gjennom rettsstridig opptreden ikke bør kunne skaffe seg rom til å endre det materielle rettsgrunnlaget i søkerens disfavør.

Sivilombudsmannens sak fra 2011 er ikke direkte sammenlignbar med saken om Frøya vindkraftverk. I Sivilombudsmannens sak var det kommunen som bygningsmyndighet som ved rettsstridig opptreden hadde unnlatt å behandle søknaden om igangsettingstillatelse før rammetillatelsen falt bort. I denne saken har ikke Frøya kommune på noen måte hindret tiltakshaver TrønderEnergi Vind AS i å komme i gang med anleggsarbeidene. Tiltakshaver har oppgitt at demonstranter har hindret dem i framdriften av arbeidet. Etter min vurdering gir ikke Sivilombudsmannens uttalelse avklaring på spørsmålet om eventuelle hindringer i form av protestaksjoner kan anses å avbryte treårsfristen for dispensasjonen til Frøya vindkraftverk. Sivilombudsmannens uttalelse om lovgivers forutsetninger gjør seg imidlertid også gjeldende her, hvor dispensasjonen vil kunne falle bort på grunn av protestaksjoner som har ført til at tiltakshaver ikke har hatt muligheter til å foreta fristavbrytende tiltak.

Rettstekniske hensyn tilsier at pbl. § 21-9 bør forstås på en måte som gjør den enkel å praktisere. Dersom hindringer utenfor tiltakshavers kontroll skal kunne medføre at tiltakshaver fratas mulighet til å avbryte treårsfristen, vil det føre til at bygningsmyndighetene må foreta en rekke vanskelige avveininger. Det kan for det første være spørsmål om *hvilke hindringer* som skal virke fristavbrytende. Hindringer utenfor tiltakshavers kontroll kan i tillegg til protestaksjoner for eksempel være at værforholdene hindrer arbeider, sykdom hos tiltakshaver eller hans/hennes familie eller at entreprenøren som skal gjennomføre arbeidene bryter kontrakten eller går konkurs. Det vil være vanskelig å sette grensen for hvilke hindringer som skal virke fristavbrytende. Hindringer på grunn av demonstrasjoner og protestaksjoner skiller seg imidlertid fra nevnte eksempler ved at de er bevisste sabotasjeaksjoner som er iverksatt nettopp for å stoppe anleggsarbeidene, ikke tilfældigheter som ingen trenger å være skyld i.

For det andre vil det kunne by på vanskelige bevismessige vurderinger å avgjøre hvorvidt tiltakshaver faktisk *har vært forhindret* fra å igangsette fysiske arbeider.

Jeg vil videre anta at problemstillingen med at det oppstår hindringer ved utløpet av treårsfristen sjelden vil komme på spissen i praksis. Tre år er lang tid, og normalt vil tiltakshaver ha satt i gang tiltaket lenge før fristen utløper.

Samtidig taler etter min vurdering sterke reelle hensyn for at bevisste sabotasjeaksjoner fra motstandere av vindkraftverket ikke skal kunne føre til at tiltakshaver mister rettighetene de er gitt ved dispensasjonsvedtaket fra 2016. Etter mitt syn vil det være svært uheldig om motstandere ved sivil ulydighet skal på denne måten skal kunne framprovosere bortfall av dispensasjonen. Det må legges til grunn at tiltakshaver har gjort store investeringer i tillit til dispensasjonsvedtaket. Om dispensasjonsvedtaket faller bort, risikerer tiltakshaver i det minste store økonomiske tap på grunn av forsinkelser i prosjektet, og i ytterste konsekvens at vindkraftverket ikke lar seg realisere. Dette taler for at tiltakshavers forsøk på å sette i gang det fysiske arbeidet i området bør være tilstrekkelig til at treårsfristen anses avbrutt.

Videre er det grunn til å legge vekt på at tiltakshaver må sies å ha gjort det som var mulig for å igangsette de fysiske arbeidene fra planlagt anleggsstart 01.04.2019, men at de valgte å følge politiets råd om ikke å gjøre mer enn de gjorde for å unngå konfrontasjoner med aksjonistene.

Jeg kan ikke se at foreliggende rettskilder gir noe klart svar på om de sterke reelle hensyn er tilstrekkelig til å fravike utgangspunktet om at fysiske arbeider i terrenget må være satt i gang før treårsfristen utløper. Jeg heller til at de forberedelser tiltakshaver har gjort og planene tiltakshaver hadde for arbeider dagene fram til fristen utløp 07.04.2019, sett i sammenheng med at demonstrantene hindret tiltakshaver i å gjennomføre sine planer, tilsier at treårsfristen må anses avbrutt og at dispensasjonen dermed ikke er bortfalt.

Dersom kommunen legger til grunn at tiltaket er satt i gang og at treårsfristen derfor er avbrutt, vil dette være en stadfestelse av en rettighet tiltakshaver allerede har og ikke et enkeltvedtak som kan påklages.

For det tilfelle at kommunen kommer til at treårsfristen *ikke* er avbrutt, blir spørsmålet hvordan kommunen skal håndtere dette videre.

5. Kommunens oppfølging dersom dispensasjonen anses bortfalt

5.1 Kommunens plikt til å forfølge ulovligheter

Dersom det legges til grunn at dispensasjonsvedtaket er falt bort og tiltakshaver setter i gang fysiske tiltak i terrenget, må kommunen vurdere ulovlighetsoppfølging etter pbl. kapittel 32. Kommunen har i utgangspunktet plikt til å forfølge ulovligheter. Dette følger av pbl. § 32-1:

«Kommunen skal forfølge overtredelser av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven.

Er overtredelsen av mindre betydning, kan kommunen avstå fra å forfølge ulovligheten. Beslutning om dette er ikke enkeltvedtak.»

5.2 Pålegg om stans med øyeblikkelig virkning

5.2.1 Vilklårene for å gi pålegg om stans med øyeblikkelig virkning

I og med at det her eventuelt vil være snakk om å gripe inn overfor pågående bygge- og anleggsvirksomhet, vil det etter det jeg kan se være mest aktuelt å vurdere om kommunen skal gi stoppordre etter pbl. § 32-4. Bestemmelsen lyder:

«Om nødvendig kan plan- og bygningsmyndighetene gi den ansvarlige pålegg om stans av arbeid eller opphør av bruk med øyeblikkelig virkning. Slikt pålegg kan gis uten forhåndsvarsel. Om nødvendig kan plan- og bygningsmyndighetene kreve bistand av politiet for gjennomføring av pålegg om stans.»

Slik jeg forstår bestemmelsen, kan pålegg om stans arbeid først gis der det pågår arbeider. Kommunen kan altså ikke fatte vedtak om stoppordre før tiltakshaver eventuelt har påbegynt ulovlige arbeider. Tiltakshaver har i denne saken gitt uttrykk for at de har satt i gang arbeidene og vil fortsette arbeidene. Dersom dispensasjonsvedtaket anses bortfalt, vil det etter min vurdering kunne være grunnlag for å gi stoppordre basert på tiltakshavers uttalelser om at de vil fortsette arbeidene.

I forarbeidene til plan- og bygningsloven heter det under merknadene til bestemmelsen i Ot.prp. nr. 45 (2007-2008) på side 354:

«Paragraf 32-4 er en viktig regel som gir plan- og bygningsmyndighetene en utvidet adgang til å gi pålegg om øyeblikkelig stans. Det beror på myndighetenes skjønn om slik stoppordre skal gis, jf. formuleringen "om nødvendig" i første punktum og forhåndsvarsel er ikke nødvendig, jf. andre punktum. Stoppordren må likevel bekreftes skriftlig i ettertid.

Selv om man av rettsikkerhetsmessige hensyn bør være forholdsvis restriktiv med å fravike lovens hovedregler om forhåndsvarsel og pålegg med frist for å rette det ulovlige forhold, har plan- og bygningsmyndighetene et klart behov for å ha mulighet til å stoppe ulovlige tiltak så snart forholdet oppdages.

Bruk av øyeblikkelig stans er særlig aktuelt i tilfeller hvor det ulovlige forhold medfører fare eller uopprettelig skade, men også i tilfeller hvor det bygges uten tillatelse eller i åpenbar strid med tillatelse eller hvor ansvarlig utførende ikke har nødvendig kompetanse, og hvor det således er en klar fare for at kvaliteten på det som føres opp ikke er god nok. Der hvor det bygges uten eller i strid med tillatelse, utføres arbeidene ofte av en som ikke er kvalifisert til å få ansvarsrett (som ofte er tiltakshaver selv). Man kan dessuten tenke seg tilfeller hvor det for eksempel ved befarings/tilsyn blir avdekket at ansvarlig utførende åpenbart ikke har de forutsatte kvalifikasjoner. Det kan da være behov for å gi stoppordre inntil ansvarsretten er trukket tilbake, og ny ansvarlig utførende med tilstrekkelig kompetanse er på plass.

Adgangen til øyeblikkelig stans er en "kan-bestemmelse", og kommunen bør ved vurderingen av om adgangen skal benyttes, blant annet legge vekt på risiko og fare forbundet med at det ulovlige forhold fortsetter, samt kostnadsmessige og rettsikkerhetsmessige forhold. Det ligger imidlertid i sakens natur at kommunen i slike tilfeller vil måtte treffe avgjørelser raskt, og før man har full oversikt over alle sider ved saken. Avgjørelser av denne karakter vil således kunne være forsvarlig behandlet, selv om det i ettertid viser seg at det forelå ytterligere opplysninger av betydning for ulovlighetsspørsmålet. (...)»

Vilkårene for å gi stoppordre etter pbl. § 32-4 er altså at det gjennomføres arbeider i strid med plan- og bygningslovgivningen og at kommunen finner det «nødvendig» å gi stoppordre. Dette innebærer at det i praksis vil være opp til kommunens skjønn å vurdere om det er behov for å gi stoppordre.

Ved vurderingen av om stoppordre skal gis, bør kommunen avveie de ulike hensyn. Det at det eventuelt utføres bygge- eller anleggsarbeider uten tillatelse taler klart for at stoppordre bør gis.

Videre taler det for å gi stoppordre at tiltakshaver har varslet at de vil utføre sprengningsarbeider og annet terrenginngrep som vil være uopprettelig. Tiltakshaver har opplyst at det påløper flere hundre tusen kroner i kostnader for hvert døgn de ikke får utføre anleggsarbeider. Kostnadene er ikke dokumentert, men det er klart at en stoppordre vil påføre tiltakshaver store kostnader. Dette er et argument som taler mot en stoppordre. Etter min vurdering er likevel ikke kostnadshensyn tilstrekkelig til å oppveie for hensynet til at kommunen som plan- og bygningsmyndighet har plikt til å gripe inn overfor uopprettelige tiltak som gjennomføres i strid med arealformålet i kommuneplanens arealdel.

Det framgår av Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) under merknadene til pbl. § 19-2 at vilkårene for å gi dispensasjon fra kommunale arealplaner alltid vil være til stede når det foreligger endelig konsesjon etter energiloven. Dette kan anføres som et argument mot at kommunen skal gi stoppordre for det tilfelle at dispensasjonsvedtaket fra 2016 er bortfalt. Selv om det legges til grunn at vilkårene for å gi dispensasjon vil være oppfylt for det konsesjonsgitte Frøya vindkraftverk, vil kommunen imidlertid fortsatt kunne avslå en søknad om dispensasjon ved bruk av «kan»-skjønnets i pbl. § 19-2 andre ledd. Et avslag på søknad om dispensasjon der lovens kumulative vilkår er oppfylt må imidlertid være saklig begrunnet. For kommunen kan det anføres at forholdene har endret seg siden dispensasjon ble gitt i 2016, og at det tilsier at det i dag er grunnlag for å nekte dispensasjon. Det kan blant annet vises til den nylig avholdte folkeavstemningen som viser et klart flertall mot vindkraftverket, og at kommunen ikke var kjent med at høyden på vindturbinene ville bli 180 meter da dispensasjonssøknaden ble behandlet i 2016. Etter min vurdering tilsier derfor ikke uttalelsen i forarbeidene om at vilkårene for dispensasjon alltid vil være oppfylt at kommunen ikke bør gi stoppordre.

5.2.2 Krav til saksbehandlingen ved pålegg om øyeblikkelig stans

Forvaltningens utredningsplikt etter forvaltningsloven § 17 gjelder også der kommunen gir stoppordre etter pbl. § 32-4. Kravet til hvor omfattende undersøkelser som skal foretas vil imidlertid avhenge av hvor lang tid som står til rådighet og hvor viktig det er at saken blir raskt avgjort, jf. de to siste setningene i tredje siste avsnitt i utdraget fra forarbeidene i punkt 4.3.1 ovenfor.

I de nevnte forarbeidene er det vist til at forhåndsvarsel etter loven ikke er nødvendig ved pålegg etter § 32-4. O. J. Pedersen m.fl. skriver i Plan og bygningsrett, 3. utgave, del 2 på side 643-644:

«Pålegg etter pbl. § 32-4 er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven, slik at bestemmelsene om varsel, kontradiksjon og begrunnelse i utgangspunktet gjelder. Men ifølge § 32-4 annet punktum sies det generelt at pålegg om stans av arbeider og opphør av bruk kan gis uten forhåndsvarsel. I det ligger at så langt det er forsvarlig å vente med å gi pålegget, skal adressaten ha varsel og anledning til å uttale seg, jf. fvl. § 16 tredje ledd.»

I en dom fra Hålogaland lagmannsrett fra 2016, LH-2016-11426, hadde en kommune gitt stoppordre uten forhåndsvarsel. Lagmannsretten la til grunn at kommunen burde ha varslet tiltakshaver skriftlig og gitt tiltakshaver anledning til å uttale seg før stoppordre ble gitt etter pbl. § 32-4.

I denne saken har tiltakshaver ved brev 05.04.2019 blitt orientert om at kommunen vil ha plikt til å forfølge eventuelle ulovlige bygge- og anleggsarbeider dersom dispensasjonsvedtaket faller bort. Tiltakshaver har uttalt seg skriftlig til spørsmålet både 05.04.2019 og 07.04.2019. Jeg legger til grunn at tiltakshaver derfor allerede har fått tilstrekkelig varsel og anledning til å uttale seg til spørsmålet om mulig bortfall av dispensasjon og ulovlighetsoppfølging.

Som det framgår av forarbeidene, vil et vedtak om stoppordre kunne gis muntlig, men det må eventuelt bekreftes skriftlig i ettertid. Det framgår også av forvaltningsloven § 23 at et vedtak kan gis muntlig der det «av praktiske grunner vil være særlig byrdefullt for forvaltningsorganet» å gi et skriftlig vedtak. Et eventuelt etterfølgende skriftlig vedtak om stans etter pbl. § 32-4 må følge forvaltningslovens krav til begrunnelse. I vedtaket bør det framgå at kommunen har foretatt en avveining av de ulike hensyn. Det bør videre framgå av en eventuell stoppordre at den vil gjelde inntil forholdet til kommuneplanens arealdel er avklart, enten ved at tiltakshaver søker om og får innvilget ny dispensasjon av Frøya kommune etter pbl. § 19-2, eller ved at Olje- og energidepartementet etter pbl. § 6-4 tredje ledd vedtar at konsesjonen skal ha virkning om statlig plan.

Dersom kommunen gir utbygger pålegg om øyeblikkelig stans, er dette et enkeltvedtak som kan påklages til Fylkesmannen i Trøndelag. Tiltakshaver vil også kunne gå til Fosen tingrett og begjære midlertidig forføyning om at kommunens stoppordre skal settes til side inntil det er rettslig avklart om dispensasjonsvedtaket er bortfalt.

5.2.3 Varslet erstatningskrav

TrønderEnergi Vind AS har varslet at de vil rette et erstatningskrav mot Frøya kommune dersom kommunen fatter vedtak om stans i anleggsarbeidene. De har oppgitt at det etter mobiliseringen påløper en engangskostnad på kr 5 millioner og at det er løpende kostnader på kr 300.000-500.000 per døgn. For at tiltakshaver skal kunne vinne fram med et erstatningskrav overfor Frøya kommune, må kommunen i utgangspunktet kunne bebreides for å ha fattet en uriktig avgjørelse.

Med hilsen
Bjerkan Stav Advokatfirma AS

Kari Leira Bjørnsnøs
advokat

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Siv-Tove Skarshaug
Arkivsaksnr.: 19/974

Arkiv: 033

Saken skal behandles i følgende utvalg:

Kommunestyret

ORDFØRERS ORIENTERING